

Chuun Nsiha Nì Caquida Nècuàchì Nì Nìhì Chuun Ìì nùù Jesús

*Nansa nì quida Jesús comprometer icúmí quixi
Espíritu Ìì xí Dios*

¹⁻² Cásàhùì xì mii-ní señor Teófilo. Cunaha-ní, tutu nì tiai primeru, nacáníamà sàhà ñà-ndùá nì quida Jesús xì ñà-ndùá nì chinaha-yà ndè quivì nì quesaha-yá xì ndè quivì nì nana-ya mànùhù-yá ansivi. Doco na táñâha ga nùhù-yà, dandu nì càhàn-yà xì apóstol ana nì sàhatahvì-yá chuun xi-ya; sàhà poder xi Espíritu Ìì xí Dios nì càhàn-yà xì-né nì dandàcù-yá nùù-né nansa quida-ne.

³ Vàchi antes, na ní nsihi nì ndoho-ya, te nì xìhì-yà, dandu vivu nì ndecunu-ya, te nì xini-nèyà ñà-sànì natiacu-yà, ùì dico quivì nì ndòo ga-yà ñuhivì, te cuàhà xichi nì ndecunu-ya nùù-né, te cuàhà gá stná ñà-ndùá nì quida-ya sàhà-ñá cundaà ndisa ini-nè divi nduú-yá. Te nì càhàn stná-yà xì-né sàhà chuun xi ñuhivì Ìì xí Dios.

⁴ Daaní, na iá va-ya xì-né, nì cachi-yà xì-né ñà-màsà quéé yáchi-nè ñuu Jerusalén:

—Còó —cachi-yà— yohó cundiatu-nsia dècuèndè nihitàhvì-nsiá cuu xi-nsiá nacua sàni quida Yuamánì comprometer, divi ñà-ndùá nì cachi stnàì xì-nsiá antes.

⁵ Vàchi ñà-ndáà ndùá, tècuí nìsa quida ìì Juan nèhivì. Doco mii-nsiá, tìxi Espíritu Ìì xí Dios icúmí anima-nsià nduhilà tìxi sacu quivì —nì cachi-yà.

Nansa mànana Jesús mànuhù-yá gloria

⁶ Daaní, nì nataca tu nsidaa nècuàchì dacuahá-yá-mà nuù-yá, te nì xicàn tnùhù-né, cachí-nè:

—Stoho-nsì Señor, ¿a vichi nacání inì-ní quee libre ñuu-ndà Israel quida-ní?

⁷ Dandu nì cachi-yà xì-né:

—Có-sâhatahvì Dios mii-nsiá ñà-cunaha-nsiá índù iin quivì, ò índù iin tiempu cuu iñàha. Còó, vâchi cuisì Yuamání íá ansivi chítnùní inì-xi sàhà nsidaájàn.

⁸ Doco mii-nsiá, icúmí-nsiá nìhìtâhvì-nsiá quivì quixi fuerte Espíritu ìì ini anima-nsiá, dandu in-icutu icúmí-nsiá càhàn-nsiá sàhí. Primeru ñuu Jerusalén yohó càhàn-nsiá, te ducàn stná inii ladu Judea, xì stná ndè ladu Samaria xì dècuèndè stná inicutu ñuhiví

⁹ —nì cachi-yà.

Daaní, indéhe-né nì ndanchito-ya mànana cuisì-yá ansivi, te nì dàhvi-ya nuù-né mahì iin vïcò mànuhù-yá.

¹⁰ Te na indéhe váha-ne ansivi ndé mànana-ya, dandu yucán ndé itá-né nì sàcuíta stná ùì ana ndixín cuxín.

¹¹ Te nì cachi nècuàchìmà xì nècuàchì xí-indehè mà:

—Mii-nsiá nècuàchì ñuu Galilea, có-nduá cun-dehè gá-nsiá ansivi, vâchi divi Jesús nì xini-nsiá mànuhù yucán, icúmí-yâ naxicocuïn-yà. Vâchi nacua íá-yà mànana-ya mànuhù-yá, divi ducán icúmí-yâ naxicocuïn-yà nuu-ya.

Nansa nì quee Matías nombradu cundehè-né chuun xi Judas

12-13 Dandu nsidaa nècuàchì apóstol mà, nì nuu-ne yucù Olivo yucán, mànuhù-né ñuu Jerusalén, vèchi yatni iá ñuu mà nùu yucù yucán, nahi dava hora caca-nda. Te na ní nasaa-nè, nì yàha-ne ndè iin vehe idótnahá, nì canana-ne dìquì-xí ndé ndoó-né. Te nèhivì ndoó yucán, dohó nani-né: Pedro, xì Jacobo, xì Juan, stná Andrés, xì Felipe, xì Tomás, xì Bartolomé, xì Mateo, xì stná dèhe Alfeo nani stná Jacobo, xì stná Simón Zelote, xì ñani Jacobo mà nani Judas.

14 Nsidaa nècuàchìmà, iin-ni nihnú ini-nè, te iin-ni xícàn tàhvì-né nùu Dios, mii-né xì stná ñani Jesús, xì dihi-yá María, xì más gà stná nècuàchì ñahà.

15-16 Daaní, quivì yucán nì nataca nsidaa nèhivì nchícùn ichì-yá. Na iin cientu òcò xínduu-ne. Te nì ndacuiin Pedro mahì nsidaa-né, cachí-nè:

—Ñàni, sàhana nì chindee Espíritu ìì xí Dios xii-ndà David, te nì tiaa-ne nì cachitnùhu-ne sàhà Judas, divi tiàa nì sacatnahá xi nècuàchì nì tniì xì Jesús. Te ducán nì cuu, vèchi ñà-nduá nì cachi Dios sàhana ma, fuerza nì cuu ndisa-ña.

17 Vèchi Judas mà, nìsa cutnahá-né xì-ndà, iin-ni chuun nìsa quida-nda xi-né antes.

18 Doco nì quida-ne iin cuàchi, nì tniì-ne dihùn, te sàhà dihùn mà nì xiin-ne iin ñuhù. Dandu nì nacava candéé-né yucán, nì cahnsi ìì-né nì quecoyo ìì sisi-nè.

19 Te nsidaa nèhivì ñuu Jerusalén yohó, nì xinitnùhu stná-nè sàhámà. Ñàyùcànduá nì sàcùnani ñuhù mà Acéldama, te cuní cachi quivì mà: “Ìin ñuhù ndé nì xitià nì”.

20 Vàchi ducán nì cachitnùhu libru ndé itándiaa alabanza ì ndé cachá: “Ni ndóo nihni vehe-ne. Màsà cúndóó gá nèhivì yucán”. Te cachí stná tutu mà: “Ni ndóo chuun xi-ne nùù inga nèhivì”.

21-22 Ñàyùcàndùá, xiñuhu nanducu-nda inga tiàa chindee tnaha-xi-nda cachitnùhu-nda xi nèhivì ñà-sàni natiacu Stoho-ndà Jesús. Doco icúmí-né cunduu-ne iin ana sàni cutnahá xi-nda inii tiempu nìsa xìcanuu-ya mahì-ndà dècuèndè tiempu nìsa quida ì Juan xì ndè quivì nì nana-ya ansivi cuàhàn-yà —nì cachi Pedro.

23 Ñàyùcàndùá, nì catavà-né ùì nèhivì. Iin-ne nani José Barsabás, te Justo nduú inga quivì-né. Daaní, inga nèmà nani Matías.

24-25 Dandu nì xìcàn tàvhì nsidaa-né nùù Dios, cachí-nè:

—Stoho-nsì Señor, ináhá-nì nansa iá anima nsidaa nèhivì. Ñàyùcàndùá, nùù ùì tiàa yohó cuàha-ní nsiùhù iin seña índù nècuàchì cundehè chuun xi-ní cuenta xi Judas, vàchi nècuàchìmà, sàhà cuàchi-ne, ñàyùcàndùá nì ndòo chuun xi-ne, te cuàhàn-nè ndé nì nchihò ini-nè cùhùn-nè —nì cachi-nè.

26 Dandu nì caquida-ne iin sorteu, te nècuàchì nani Matías mà nì quee nombradu ñà-cutnahá stná-nè xì ùxìn iin ga nècuàchì apóstol.

2

Nansa nì nuu Espíritu Ìì xí Dios

¹ Daaní, meru quivì nducáhnû vicò Pentecostés, dandu iin-ni xaan nì nataca nsihi nècuàchì nchícùn ichì mii-yá.

² Ndoó-né, te nanàá nì tiacu-nè ndè dìquì-xí ansivi na ian cahá fuerte guá tàchì, te nì tiacu inii ini vehe ndé ndoó-né.

³ Dandu nì xini-nè nchií ñuhu cuati nahi yàá-ndà, te nì xitià nihnia, iin ian nì ndòò dìnì iin iin nèhivì yucán.

⁴ Te nsidaa-né, nì chitu anima-nè Espíritu Ìì xí Dios, te nì quesaha-né cáhàn-nè dàhàn sàà según nansa nì dàtnúù Espíritu Ìì sàxínítnùnì iin iin-ne.

⁵ Cunaha-ní, ñuu Jerusalén yucán ndoó cuàhà nècuàchì raza Judea nì caquee nùù nsidaa ñuu inicutu ñuhivì. Nèhivì càhvì víi xi Dios nduú-né.

⁶ Te na ní tiacu-nè cáhàn guá nèhivì yucán, dandu nì nataca cuàhà-né, te yáha ga nì ndu-locó-nè, vàchi iníní-né cáhàn nècuàchìmà dàhàn cada iin iin ñuu nècuàchì nì nataca iníní má.

⁷ Nàyùcàndùá, nì ndulocó nsidaa-né, nacání ini-nè, cachí-nè iin-ne xì inga-nè:

—Amádi puru nècuàchì ñuu Galilea xínduu nècuàchì cáhàn guá yohó.

⁸ Doco vichi iníní-ndá cáhàn-nè dàhàn nì sahnu cada iin iin ndohó. ¿Nansa cui quida-neàmà?

⁹ Vàchi mii-nda, cuàhà ñuu nì quixi-nda: ñuu Partia, xì ñuu Media, xì ñuu Elam, xì ñuu Mesopotamia, xì ladu Judea yohó, xì ñuu Capadocia, xì ñuu Ponto, xì ladu Asia,

¹⁰ xì ladu Frigia, xì ladu Panfilia, xì ñuu Egipto, xì stná ladu Africa iá nùù-xí ñuu Cirene, te yohó ndoó stná nècuàchì Roma, nduú-né nècuàchì raza Judea, te nduú stná-nè nècuàchì nì yàha ndè religiòn xi raza mà.

¹¹ Daaní, ndoó stná nècuàchì ñuu Creta, xì stná nècuàchì ladu Arabia. Doco nsidaa-nda iníní-ndá cáhàn nècuàchì yohó dàhàn iin iin-nda, ndeníhí

vàha-ne Dios sàhà obra ndiaha quidá-yá —nì cachí-nè.

¹² Ñàyùcànduá nsidaa nècuàchì iníní yucán, nì ndulocó cuàhà-né, nacání cuàhà ini-nè, ndácàtnùhù tnàhá-né nùù-né, cachí-nè:

—¿Ndíà nduá cuní cachí ñà-yòhó?

¹³ Doco dava ga nèhivì, nì sàcùndiaa uun-ne, cachí-nè:

—Ádi xíni nsidaa nècuàchì jaàn nì quida vinu fuerte —cachí-nè.

Ñà-nduá nì cachí Pedro xì nèhivì cuàhà

¹⁴ Dandu Pedro, iín-né cutnàhâ-né xì ùxìn iin nècuàchì icúmí stná chuun nùù Jesús, te ndee nì càhàn-nè xì nsidaa nècuàchì sàni nataca yucán, cachí-nè:

—Mii-nsiá tè-nduú ñanìtnaha raza-ndà Judea, xì nsidaa mii-nsiá nècuàchì ndoó ñuu Jerusalén yohó, cunini-nsia cuàhìn càhìn.

¹⁵ Xíni-nsi tuxí inì-nsia, doco còó. Có-nduá ñà-xíni-nsi, vèchi làcà ní cahin vitni.

¹⁶ Còó, ñà-nduá càhàn nècuàchì yohó, divi nduú ñà-nduá nì cachí Joel sàhà na ní cachitnùhu-ne iin razón ndiaha xì Dios.

¹⁷ Te dohó cachí-yà, nì cachí Joel mà:

Quivì xínu tiempu, cuàhà icúmí cuàhatahvì nsidaa nèhivì Espíritu ìlì xí. Ndè dèhe ii-nsiá xì dèhe yoco-nsiá, icúmíà càhàn ñà-nduú razón ndiaha xí. Te tiàa cuachi, icúmí dacuní nùí-nè cuàhà ñà-ndiaha; xì stná nècuàchì sahnú, icúmí quixi stná sani nùù-né.

¹⁸ Te quivì yucán, cuàhà icúmí cuàhatahvì nècuàchì xinúcuáchí nùí, tiàa-ne te ñhà-né, cuàhà

gá icúmí-nê nihítáhvi-né Espíritu ìì xí, dandu càhàn-nè ñà-ndùú razón xí.

19 Te dìquì-xí ansivi icúmí cuu cuàhà stná milagru fuerte quide, xì stná ñuhìví yohó, icúmí stná-nsià cuni-nsià milagru ndiaha xí. Vàchi icúmí cucuu nì, te cucuu ñuhu, te cucuu ñùhmà nahi ñùhmànsìvì.

20 Doco dihna icúmí ndàhvà orá, xì stná yoo, icúmí-sì nducuahá-si nahi nì, dandu sàà quivì xí yùhù ana nduú Stoho-nsià Señor.

21 Te nsidaa ana ndacùcahan xi quivì, icúmí-nê càcu-ne, nì cachi-yà.

22 'Nsidaa-nsiá nècuàchì ñanìtnaha raza Israel, cunini vaha-nsia ñà-ndùá cuàhìn cachì: nì quixi Jesús de Nazaret nì xìcanuu-ya mahì nsidaa-nda, te ndiaha gá nì quida-ya nacua cuní Yua-nda Dios, vachi sàhà poder ndiaha xí Dios nì quida-ya cuàhà milagru fuerte, cuàhà milagru ndiaha. Ináhá vaha-nsia sàhà ñà-jaàn.

23 Doco Dios, nì chitnùnì ini-yà ñà-tnii-nsia Jesús, te coo-ya ndahà-nsiá. Te divi ducán nì cuu, vachi ináhá Dios nansa cuàhàn cuu xì (Dèhemani-yá) Jesús. Ñàyùcàndùá, nì tnii-nsiayà, te nì sahnì-nsiáyà, vachi iin-ni nì ndatnuhu-nsiá xì tiàa malu, te nì cachituu-tèyá nchìca cruz.

24 Doco nì dånátiácú Yua-nda Dios-yà, nì tavà-ñáyâ nùù tnùndoho ñà-nì xihì-yà, vachi có-ndùá ducán ndòo-ya tìxi ñuhù.

25 Te divi ducán nduá nì cachitnùhu stná David sàhana sàhà-yá, vachi dohó nì cachi-nè:

Dios nì quide cuenta cutnàhá-xí nicanicuahàn, vachi yatni iá-yà ladu cuahí sàhà-ñá màsà dáyùhí nèhivì yùhù, te quidi yùhù.

26 Ñàyùcàndùá, cuàhà gá nì cudiì ini anímè, te

nì naquimaní (mii-yá), vâchi mate ni ndúxin iquicúñúì, doco ináhî iá tnundé ini xi.

27 Vâchi dohó sàni cachì xì Dios: “Ináhî, mà nácóó-ní anímè ñà-ndòà ndé ndoó vâha anima nècuàchì nsii; còó, yùhù tè-ndùú dèhemani-ní, mà cuáha-ní tnani iquicúñúì ñuhù.

28 Sàhà mii-ní sàni sàni nì cundaà inì nansa iá ichì cutiacu ndiahí; icúmí-nî dacúdî inì-ní yùhù, vâchi seguru icúmî naxicocuîin cundehí nù-ní”, nì cachi David.

29 ‘Doco ináhá-ndá nì sàà xì-ndàmà nì xihì-nè, ñàni, dandu nì ndúxin-ne, (ináhá-ndá), vâchi ñuu yohó nduú ndé índúxin-ne, te ndé vichi nàhà lugar mà.

30 Doco iin ana tùha cachítñuhu razón xì Dios nì sanduu stná nècuàchimà, ñàyùcàndüá ináhá stná-nè ñà-sàni quida Dios comprometer ñà-divi Cristu cunduu iin descendencia xi-ne, te seguru cusahnú stná-yà nacua nìsa cusahnú mii-né.

31 Ñàyùcàndüá, nì dàcùnì Dios-nè iñàha, te nì xini-nè nansa cuàhàn cuu xi Cristu ñà-ìcúmí-yâ natiacu-yà, mà ndóo anima-yà ndé ndoó vâha anima nsii, nì mà tnánì stná iquicúñú-yà ñuhù.

32 Te divi ducán nì cuu, nì natiacu-yà nì quida Yua-nda Dios. Ináhá-nsî, vâchi testigu nduú-nsî.

33 Dandu después dècuèndè gloria mànana ducún-yà nì quida ndahà cuàhá Yua-nda Dios, te divi nduú ana nì quida comprometer cuàhatahvì stná-yà Espíritu Ìì xí-yá. Ñàyùcàndüá sàni dàquixí fuerte Jesús Espíritu Ìì, te ñà-jaàn nduá disáhà-xí cuú ñà-ndüá xiní-nsià te inínì-nsiá vichi.

34 Doco nsì-David (sàna ma), tàñàha ga nana ducún-nè ndé ansivi; còó, vâchi palabra yohó nduá

nì cachi-nè:

Nì cachi Dios xì Stoho yùhù: “Yohó coo-ní ladu cuàhí

³⁵ ndè cachi sàà cundeí nùù nsidaa ana xiní ùhì xì-ní, dandu cusahnú fuerte-ní nùù-né”.

³⁶ Ñàyùcànduá, mii-nsiá xì dava ga stná nècuàchì Israel, ni cúnáhá vâha-nsia ñà-yòhó: mate nchìca cruz nì chituu-nsia Jesús, doco nì chitnùní ini Dios ñà-divi mii-yá cunduu Stoho-ndà, te cunduu stná-yà rey ndiaha Cristu —nì cachi Pedro.

³⁷ Daaní, nì nsihi nì inini nèhivì cuáhà mà ñà-jaàn, nì nàcùndoo-ne tnùnsí ini. Cuáhà gá nì nacani ini-nè, te nì cachi-nè xì Pedro xì dava ga nècuàchì apóstol:

—¿Nansa chicá vâha quida-nsi vichi, ñání?

³⁸ Dandu nì cachi Pedro xì-né:

—Icúmí iin iin-nsia naxicocuûn inì-nsia sàhà cuàchi-nsia, te cuhù-nsiá, ndacùcahan-nsiá quivì Jesucristu sàha ñá-ducán ndoo cuàchi anima-nsiá, te nìhítáhvì-nsiá nandèe Espíritu ìì xí-yá anima-nsiá;

³⁹ vâchi sàni quida Stoho-ndà Dios comprometer ñà-icúmí-ndá nìhítáhvì-ndà Espíritu ìì xí-yá nú ni cúníndísá-ndá na caná-yàndó. Vâtùni nìhítáhvì-ndà, mii-nda, xì stná dèhe-nda, xì stná anà-nì nì cui mate xica gá xíndoo-ne.

⁴⁰ Ducán nì cachi Pedro xì nsidaa nècuàchìmà, vâchi cuáhà gá nì càhàn-nè nì dâtúi-ne ichì-yá nùù nècuàchìmà; te dohó nì cachi stná-nè:

—Nèhivì tiempu vichi, icúmí-nê ndañuhu-né, vâchi malu-nè. Ñàyùcànduá, naco-nsianè, te càcu-nsia —nì cachi Pedro.

⁴¹ Daaní, cuàhà gá nècuàchì yucán, nì cudìi ini-nè palabra nì inini-ne mà; nahi ùnì mil nèhivì nduú-né, te nì yàha-ne ladu xi nècuàchì xiníndísâ. Te divì quìvì yucán nì cuhìi nsidanicuú-né.

⁴² Daaní, iin-nì nì quesaha-né nchícùn-nè palabra dacuahá nècuàchì apóstol. Màni mánì ndoó-né, xixí tàcá-nè, te iin-nì xícàn tàhvì stná-nè nùù Dios.

Nansa nìsa quida nècuàchì primeru cahvi xi Jesús

⁴³ Daaní, nsidaa nèhivì dava ga, yáha ga nì ndu-locó-nè, vèchi (nì chindee Dios) nècuàchì apóstol, te nì caquida-ne cuàhà milagru fuerte, cuàhà milagru ndiaha.

⁴⁴ Te nsidaa nècuàchì xiníndísâ xí-yâ, iin-nì ni-hnú ini-nè, te nsidaa ñà-nduá icúmí-nê, nìsa xichuún tàcá-nè.

⁴⁵ Te nú iá iin ñuhù xí-né, ò inga iñàha xi-ne, nì dicò-né, nì tùi dihùn, te nì dasàn-né dihùn mà según iá necesidad nùù iin iin-ne.

⁴⁶ Te nsiquìvì nìsa nataca-nè veheñùhu cahnú, te vehe vehe iin iin-ne nìsa xixi tàcá stná-nè, cudìi ini-nè, te ndóo vaha ini-nè,

⁴⁷ te ndeníhí vaha stná-nè Dios. Te nsidaa nèhivì dava ga, cudìi stná ini-nè sàhà nècuàchì xiníndísámá, te quidáñúhú stná-nè nècuàchì mà. Te quìvì quìvì más gà nèhivì nì cànà nùù Stoho-ndà Jesús ñà-càcu anima-nè, te nì nacuastnahá stná-nè xì nèhivì xí-yá.

3

Nansa nì nduvàha iin tiàa mà cùù cácá

¹ Iin quìvì cutnàhâ Pedro xì Juan cuàhàn-nè veheñùhu cahnú. Càhúnì nì cuaà cuàhàn-nè yucán,

vàchi divi hora yucán nìsa xicàn tàhvì nèhivì nùù Dios.

² Te iin yehè cahnú veheñùhu ma nìsa nani Yehè Ndiaha. Te nsìquívì nìsa saà nèhivì yehè mà nsidá-né iin tiàa mà cùì caca. De por sí ducán nì tùinuù-né ñuhiví. Ñàyùcàndùá, yucán nìsa chicoo nècuàchìmà-né sàhà-ñá càcàn-nè caridad nùù nècuàchi quìhvi yehè mà.

³ Pues vichi nì xini-nè Pedro xì Juan ñà-cuàhàn-nè quìhvi stná-nè, te sàhámà nì xicàn-nè iin caridad nùù nècuàchìmà.

⁴ Ñàyùcàndùá nì candacoto nècuàchìmà ndé iá-nè, te nì cachi Pedro xì-né:

—Cundehè-ní yohó.

⁵ Dandu nì ndacoto-ne nùù Pedro xì Juan, cuàhàn-nè nihì-né iñàha çahan-né.

⁶ Doco nì cachi Pedro xì-né:

—Ni còò plata nihí, te ni còò stná oro. Doco ñà-ndùá sáì quide. Ndácùcahín quìvì Jesucristu de Nazaret, te cachí xì-ní ndacuiin-ní caca-ní.

⁷ Dandu nì tnii-ne ndahàcuàhá tiàa ma, nì ndacani-ne nècuàchìmà. Te vichi duha nì ndufuerté sàhà-né,

⁸ yàchì nì ndanchito-ne, nì ndacuiin-nè, te luegu nì quesaha-né xicá-né; nì quìhvi stná-nè veheñùhu, cutnáhâ-né xì Pedro xì Juan, nandávà nihni-ne, xicánúú-né naquímànì cuáhà-né Dios.

⁹ Te nsidaa nècuàchì itá yucán, nì xini-nè xicánúú nècuàchìmà, ndeníhí vaha-ne Dios,

¹⁰ te nì nacuni-nè nècuàchìmà ñà-ndùú-né tiàa nìsa ià Yehè Ndiaha veheñùhu cahnú xicàn caridad. Ñàyùcàndùá, cuàhà gá nì ndulocó nèhivì mà, nacání ini-nè sàhà ñà-ndùá nì cuu xi tiàa ma, te nì nduvàha-ne.

Nansa nì càhàn Pedro sàhù na íá-nè Portal de Salomón

¹¹ Lugar yucán nduú corredor nani Portal de Salomón. Te tiàa nì nduvàha ma, itnìí ndáha stnahá vaha-ne xì Pedro xì Juan. Dandu nsidaa nèhivì veheñùhu yucán, nì nataca-nè ndé íá Pedro xì Juan, yáha ga ndulócô-nè.

¹² Ñàyùcàndüá na ní xini Pedro natácà-guá nèhivì, dandu nì càhàn-nè xì nsidaa-né, cachí-nè:

—Nècuàchì ñuu-ndà Israel, ¿índù chuun ndulócô-nsià sàhà ñà-yòhó? ¿Índù chuun indéhe váha-nsia nsiùhù na ían nsiùhù nì dándúvaha xì nècuàchì yohó cahan-nsiá? Còó, màdì sáhà fuerza xì nsiùhù nì níhì nècuàchì yohó caca-ne, te ni màdì sáhà ñà-ì guá stná-nsì. Còó.

¹³⁻¹⁴ 'Xì-ndà Abraham, xì Isaac, xì Jacob, nsi-daa-né nìsa cahvi-né Dios ndiaha xi-nda, te divi mii-yá nduú ana nì chitnùnì inì-xi ñà-cucumì Dèhemanì-yá Jesús tnùñuhu ndiaha xí-yá. Doco mii-nsiá, nì dàyáha-nsiayà ndahà Pilatu, te nì nacuaà-nsiáyà na ní cuni tèmà dañà-téyâ. Ana ì ndisa nduú-yá, te ndàà cuisì ini-yà, doco (còni ndúlócô-nsià), iin tè-sàhnì nì xicàn-nsià dàñà.

¹⁵ Dandu nì sahnì-nsiáyà, mate divi sàhà mii-yá itiacú-ndà. Doco (Yua-nda) Dios, nì dānātiacú-yà Jesús. Ináhá-nsì, vāchi testigu nduú-nsì.

¹⁶ Te cunaha-nsiá, divi sàhà ñà-nìhnú vaha ini-nsì mii-yá, te ndácùcahan-nsì quivì-yá, ñàyùcàndüá nì ndufuerté tiàa yohó. Indéhe-nsiánè, ináhá-nsiânè. Náhà xicà sàni nduvàha vaha-ne ñà-nì xinindisá stná-nè mii-yá.

¹⁷ Te vichi sàni sàni hì inì ñà-còni cúndáà inì-nsia nduá, ñánì. Stná nècuàchì cusáhnû nùù ñuu-ndà, ni

cóni cúndáà stná ini-nè, ñàyùcàndùá nì quida-nsia ducán.

¹⁸ Doco ñà-ndùá nì cachitnùhu Dios sàhaha, divi ñà-jaàn nduá nì cuu ndisa nì quida-ya. Vàchi ñà-ìcúmí Cristu ndoho-ya, divi nduá nìsa cachi nsidaa nècuàchì profeta sàhaha. Te ducán nì cuu ndisa.

¹⁹ Ñàyùcàndùá, naxicocuîn inì-nsia sàhà cuàchi-nsia vichi, te natenchicùn-nsià ichì mii-yá sàhà-ñá ndutu cuàchi-nsia, dandu quixi tiempu cundoo ndiaha-nsiá quida-ya,

²⁰ te techuún-yá Jesucristu ndixi-ya, vachi divi-ya nduú ana nì chitnùní ini Dios cunduu rey ndiaha xi-nda.

²¹ Doco vichi iá-yà gloria, te yucán icúmí-yâ coo-ya ndè cachi sàà tiempu nsida vii-yá nsidaa iñàha. Vachi ducán nì cachitnùhu nèhivì xí Dios sàhaha na ní càhàn-nè nì quida-ya.

²² Vachi ñà-ndácuisì nduá nì cachitnùhu Moisés xì xì-ndà sàhaha na ní cachi-nè palabra yohó: “Icúmí Stoho-ndà Dios nacàxin-ya iin descendencia xi-nda cunduu ana càhàn cuenta xi-ya. Te divi nacua nì quida yùhù, ducán icúmí quida stná ana quixi ma. Dandu mii-nsiá, icúmí-nsiâ cunini-nsia nsidaa ñà-ndùá cachi-yà xì-nsiá.

²³ Te nú ni coó iin nècuàchì có-cùnì cunini xi-yá, dandu icúmí nècuàchìmà ndañuhu-né ñuu-nè”, nì cachi Moisés.

²⁴ 'Cunaha-nsiá, nsidaa nècuàchì sàhaha nìsa càhàn cuenta xi-ya, inii décuèndè tiempu nìsa càhàn Samuel te vaxi duha, nsidaa-né nì càhàn-nè sàhà tiempu vitni.

²⁵ Te vichi, mii-nda nduu-nda dèhe nècuàchì

nisa cahàn razón mà. Ñàyùcàndüá icúmí-ndá nìhìtáhvi-ndà ñà-ndiaha ì nì quida Dios comprometer xì xii-ndà na ní saquin-yà tratu xì Abraham, te nì cachi-yà palabra yohó: “Sàhà iin descendencia xi-ní icúmí quixi ñà-ndiaha ì cundiatú anima nsidanicuú nèhivì ñuhìví”, nì cachi-yà.

²⁶ Ñàyùcàndüá, dihna ndohó nècuàchì (ñuu yohó) nì nìhìtáhvi-ndà, vàchi divi chuun jaàn ní sàhatahvi Dios Dèhemanì-yá (Jesús), nì quixi-ya ndé ndoo-nda ñà-cundiatú anima nsidaa-nda nú nì nàxícócuìn ini-ndà, te nacoo-nda ichì malu nchícùn-nda —nì cachi Pedro.

4

Ñà-ndüá nì cuu na ní càrà Pedro xì Juan nùù Junta Cahnú

¹ Daaní, na meru cáhàn-nè xì nèhivì yucán, dandu nì caquesaa nècuàchì nduú dùtù ndé itá-né, cutnáhâ nècuàchìmà xì comandante ndiaá veheñùhu cahnu-ma, te cutnáhâ stná-nè xì nècuàchì saduceu,

² có-ndôo ini-nè ñà-chìnáhá Pedro xì Juan sàhà nansa natiacu-ndà quida Jesús.

³ Ñàyùcàndüá, nì tnii-ne nècuàchìmà nì chicadi-ñané vehècàa, te sàhà ñà-sàni cuuà, ñàyùcàndüá nì candòo-ne yucán ndè inga quivì.

⁴ Doco nècuàchì nì inini nì cáhàn Pedro xì Juan palabra xi Dios, cuàhà-né nì xinindisá-né, ndè ùhùn mil sàni nanduu nècuàchì tiàa xiníndísâ.

⁵ Daaní, inga quivì nì nataca nècuàchì cusáhnû, xì nècuàchì sahnú nchichí, xì nècuàchì ley xi veheñùhu, nsidaa-né nì nataca-nè

6 ñuu Jerusalén yucán. Te nì sàà stná dùtù cusáhnû nani Anás, xì stná Caifás, xì Juan, xì Alejandro, xì nsidaa dava ga tnaha dùtù cusáhnúmá.

7 Dandu nì tavà-né Pedro xì Juan ñà-cundaca tnahá-né quixi, te nì sàcuìta nècuàchìmà dava mahì-xí. Dandu nì candacàtnùhù nècuàchì Junta mà nù-né, cachí-nè:

—¿Ana dìvalor-xì nì càhàn-nsià sàhà-xí nì quida-nsia ñà-nduá nì quida-nsia? ¿Ana dìquívi-xí nì ndacùcahan-nsiá?

8 Dandu fuerte nì quixi Espíritu lì xí Dios ini anima Pedro, te nì naxiconihí-né nù nècuàchìmà, cachí-nè:

—Mii-nsiá nècuàchì xícusahnú ñuu-ndà yohó, xì mii stná-nsià nècuàchì sahnú nchichí raza-ndà Israel, cunini vaha-nsia.

9 Vichi xícàn tnùhù-nsiá nù-nsí nansa nì quida-nsi iin obra xì nècuàchì ndahví yohó, nansa nì nduvàha-ne.

10 Pues ni cúnáhá mii-nsiá xì nsidaa stná nècuàchì Israel ñà-divi Jesucristu de Nazaret nduú ana dìquívi-xí nì ndacùcahan-nsí, te nì nduvàha-ne. Te yohó iín stná-nè dava mahì-nsiá, indéhe-nsiánè. Te mate ní chituu-nsia Jesucristu nchìca cruz, te nì xihì-yà, doco nì natiacu-yà nì quida Yua-nda Dios.

11 Te mate ní cahíchì íní-nsiâyà, doco vichi sàni cuu xi-yá na ian nì cuu xi iin cavà nì cahíchì ini albañil, te después nì sàà nì sàcùndua yùù vico indúhu esquina vehe.

12 Te còo inga gà ana sáha xi salvación, cuisì mii-yá. Vachi inicutu ñuhiví còo inga gà ana dìquívi-xí ndacùcahan-nda, te càcu-nda nù-xí. Còo inga gà ana nì techuún Dios ñuhiví yohó ñà-dacácu xi-nda, cuisì mii-yá —nì cachi Pedro.

13 Dandu nècuàchì dandacuma, nì xini-nè, có-yûhî Pedro cáhàn-nè, te có-yûhî stnâ Juan. Te ni có-ndùú stná ñà-nì dàcuàhá cuáhà-né, còó, vâchi cóni xíca cuahà-né escuela. Ñâyùcàndùá, na ní quida nècuàchì Junta mà cuenta ducán, nì ndulocó-nè, te nì cundaà ini-nè, divi Jesús nìsa cutnahá xì nècuàchìmà.

14 Te tiàa nì nduvàha ma, yucán iín stná-nè xì nècuàchìmà. Ñâyùcàndùá, mà nì cùì nìhìndèè nècuàchì Junta mà canicuàchi-ne sàhà Pedro xì Juan.

15 Ñâyùcàndùá, nì dàndàcù-né ni cáquéé nècuàchìmà iladu, te nì ndatnuhu nsidaa-ní mii-né,

16 cachí-nè:

—¿Nansa quida-nda xì nècuàchì caá? Vâchi iin milagru cahnú ndisa nduá nì quida-ne, ináhá nsi-daa nèhivì ñuu-ndà Jerusalén yohó, te ùhì cachi-nsì nduá tnùhu.

17 Doco sàhà-ñá màsà cuítìà gà palabra yohó, chicá vâha dayúhî-ndané ñà-màsà cáhàn gà-nè sàhà Jesús xì ni-iin nèhivì —nì cachi-nè.

18 Dandu nì cana-ne Pedro xì Juan, te fuerte nì chinaha-né nècuàchìmà ñà-màsà cáhàn gà-nè xì nèhivì sàhà Jesús, ni màsà dácuáhâ gà-nè ni-iin nèhivì sàhà-yá.

19 Doco Pedro xì Juan, nì cachi-nè:

—¿Índù ñà-tùxí ini mii-nsiá, a chicá vâha cunini-nsi ñà-nduá cachí mii-nsiá, te ò ñà-nduá cachí Dios?

20 Pues cunaha-nsiá, có-nduá ducán cuhihin-nsí. Vâchi ndiá icà-nsí cáhàn-nsi xì nèhivì ñà-nduá sàni xininùù-nsí xì ñà-nduá sàni tiacu tùtnù-nsí —nì cachi-nè.

²¹ Dandu nècuàchìmà, chicá nì càhàn dana-ne xì Pedro xì Juan, dandu después nì dañà-ñané, vàchi cónì túi ni-iin falta ñà-ndoho-ne. Te yúhí stnâ nècuàchì dandacu-ma ñà-vihini nacuidà nèhivì cuáhà ñuu-nè, vàchi nsidaa nècuàchìmà, naquímánì-né Dios sàhà ñà-ndúá nì cuu.

²² Vàchi tiàa nì nduvàha sàhà milagru mà, sàni yàha-ne ùi dico cuià xicá-né.

Nansa nì xicàn tàhvì nèhivì xí Dios nùu-yá, cuní-nè nacuahandee ini-yànè

²³ Daaní, na ní quee Pedro xì Juan libre, dandu mànuhù-né ndé ndoó compañeru-nè, te nì cachtinùhu-ne nsidaa ñà-ndúá nì cachi dùtù xícusahnú, xì ñà-ndúá nì cachi nècuàchì sahnú xídandacú.

²⁴ Te nì nsihi nì cachtinùhu-ne, dandu nsidaa-né, iin-nì nì xicàn tàhvì-né nùu Dios, cachí-nè:

—Stoho-nsì Señor, na mii-ní nduu-ní Dios; cuisì mii-ní nduú ana nì quidavàha xì ansivi, ñuhù íchí, mar, xì nsidaa stná iñàha iá inicutu ñuhiví xì ansivi.

²⁵ Te mii-ní nduú ana nì dàcàhàn xì iin nècuàchì sàhana cahvi xi-ní, divi xii-nsí David, te dohó nì cachi nècuàchìmà:

Nèhivì ñuhiví, ¿Índù chuun cuadú guâ-nè, te cánahá guâ-nè dìquì Dios? ¿Índù chuun nacání guâ ini cuahà raza nèhivì quida-ne ñà-có-ndiàá?

²⁶ Vàchi cuahà rey xícusahnú ñuhiví yohó, nì sàcuíta listu-te xi dava ga tè-xídandacú; nì nataca nsidaa-té ñà-cuni ùhì-te Yua-nda Dios xì Dèhemanì-yá Cristu, nì cachi David.

²⁷ Te divi ñà-ndáa nduá, vàchi ducán nì cuu, divi ñuu yohó nì nataca rey Herodes, xì Poncio Pilatu, xì stná nècuàchì ñuu Israel yohó, xì stná cuahà nèhivì inga nación, vàchi cuní-nè quida quini-ne

xì Dèhemani-ní Jesús, mate divi-ya nduú ana nì chitnùnínì inì-ní cusahnú.

²⁸ Doco na ní quida nècuàchìmà ducán, cui sì ñà-nduá nì nacani inì-ní dihna nì sandua, te nì sàha-ní lugar nì quida-ne ducán; vàchi mii-ní, nì chitnùnínì inì-ní coo ducán,

²⁹ Stoho-nsì Señor. Te vichi (xìcàn tàhvì-nsí) ñà-cunini-ní ñà-nduá cachí nècuàchìmà, ndee gá càhàn-nè, cuní-nè dayúhì-nè nsiùhù. Doco nacuahandee inì-ní nsiùhù nècuàchì cahvi xi-ní, te ducán vátùni cachitnùhu-nsi palabra ì xí-ní, te mà yúhì-nsì.

³⁰ Xìcàn tàhvì-nsí nùù-ní ñà-nì dándùvaha-ní nècuàchì cuhí sàhà poder ì xí-ní. Te nsiùhù, icúmí-nsì ndacùcahan-nsì Dèhe ndiaha-ní Jesús, dandu mii-ní quida-ní nsidaa clase milagru (cun-dehè nèhivì) —nì cacachi nècuàchìmà.

³¹ Daaní, nì nsihi nì xìcàn tàhvì-né nùù Dios ducán, dandu nì ndacùchí vehe ndé ndoó-né, te fuerte nì quixi Espíritu ì xí-yá ini anima nsidaa-né, te ndee ní càhàn-nè palabra ì xí-yá, cóni yúhì-nè.

Nansa nìsa quida nècuàchì xiníndísâ, iin-ni cahnú nìsa ìa biene xi nsidaa-né

³² Cunaha-ní, iin-ni sàxìnítnùnínì nìsa icumi nsi-danicuú nècuàchì xiníndísâ. Còò ni-iñàha nìsá xidáhàn-nè nùù ñanìtnaha-ne, vàchi iin-ni cahnú-ní nìsa ìa nsidaa ñà-nduá icúmí-nè.

³³ Te poder cahnú xí Dios, cuàhà gá nì chindeá nècuàchì apóstol, vàchi fuerte nì càhàn-nè sàhù sàhà nansa nì xininùù-né Stoho-ndà Jesús na sàni natiacu-yà. Te cuàhà stná gracia xi-ya íá nùù nsidaa nèhivì xí-yá.

34-35 Ñàyùcàndùá, cóni quidámáni ni-iñàha nùù ni-iin-ne, vàchi nècuàchì nìsa ìa ñuhù-xí, ò vehe-xi, nì dicò-néà, te nihí-né dihùn mà nì sàhàn nì naco-neà nùù nècuàchì apóstol, dandu mii-né, nì dasàn-néà nùù nèhivì icúmí necesidad.

36 Te iin nècuàchì nì dicò mà nani José; doco Bernabé nìsa cachi nècuàchì apóstol xì-né, vàchi quivì mà, iin ana nácuàhandee ini xì-ndà cuní cachàmà. Ñuu Chipre nduú ñuu-nè, te Leví nduú yohòtéhè-né.

37 Pues divi-ne nìsa icumi stná xì iin ñuhù, te nì dicò-néà. Dandu nihí-né dihùn yàhvia nì sàhàn nì sàha-ne nècuàchì apóstol, te nì ndòa ndahà nècuàchìmà.

5

Nansa nì quida Ananías xì Safira, nì xida cuàchi-ne

1 Daaní, nìsa ìa iin tiàa nani Ananías xì ñahàdìhí-nè Safira, te nì dicò stná-nè iin ñuhù.

2 Doco nì chivàha cuaán-né chii dihùn sàhámà. Dandu dihùn nì cusobrá mà nduá nì tniì nècuàchì tiàa ma, te nihí-néà nì sàhàn nì sàha-ne nècuàchì apóstol, (na ian iá nsiha). Te ináhá stná ñahàdìhí-nè nansa nì quida-ne.

3 Doco Pedro, nì cachi-nè:

—Ananías, ¿índù chuun nì sàha-ní nì dacà ñà-malu dìni-ní? Dècuèndè cuní-ní dandahví stná-ní Espíritu Ìi xí Dios, vàchi nì chidèhé-ní sàhà ñuhù mà.

4 ¿Amádi ñuhù xí mii-ní nì sandua daa, te vètùni quida-ní disponer sàhá? Daaní, na sàni dicò-níà, ¿amádi díhùn xí mii-ní nì sanduu stná? ¿Índù chuun nì nacani quini inì-ní, te nì quida-ní dohó?

Cunaha-ní, màdì núù nèhivì nì cáhàn tnùhù-ní. Còó, núù Dios nì cáhàn tnùhù-ní —nì cachi Pedro.

⁵ Daaní, na ní nsihì nì inini Ananías ducán, dandu nì natnahnù-nè, te nì xihì-nè. Te nsidaa ana nì xinitnùhu ma, nì yùhí cuaá-nè.

⁶ Dandu nì caquixi tiàa cuachi gá, nì chidùcún-te nsii ma, te nì xida-tèndó cuàhàn-ndà cundùxin-nda.

⁷ Daaní, na ní yàha ùnì hora, nì quesaa stná ñahàdìhí ndómà, doco tãñáha ga cunitnùhu-ne nansa nì cuu.

⁸ Dandu nì ndàcàtnùhù Pedro núù-né, cachí-nè: —Cachì-ní xí, ¿a ndísá tantu dohó nì dicò-nsiá ñuhù xí-nsiá?

Te cachí nècuàchìmà:

—Jaan, divi ducán nì sandua.

⁹ Dandu nì cachi Pedro xì-né:

—¿Índù chuun nì ndatnuhu ndúi-nsiá quida-nsia ducán, a ndísá cuìdà ini Espíritu Ìì xí Stoho-ndà Señor, cahan-nsiá? Cunaha-ní, tiacú sàni nsiaa ana nì casahàn nì sùxin xi ì-ní, te vichi icúmí-tê cunsida stná-te mii-ní cùhùn —nì cachi Pedro.

¹⁰ Te vichi duha nì natnahnù stná nècuàchìmà núù sàhà Pedro, te nì xihì-nè. Te na ní nansìhvi tècuachima, sàni xihì-nè nì xinì-te, ñàyùcàndùá, nì tavà stná-te nsii ma nì sàhàn-te nì sùxin stná-te ndómà divi ndé nì sàcùndùxin nsì-ì-ndà.

¹¹ Ñàyùcàndùá, cuàhà gá nì yùhí nsidaa nècuàchì xiníndísá ichì-yá, mii-né xì nsidaa stná nècuàchì dava ga nì xinitnùhu ma.

Nansa nì cuu cuàhà milagru ndiaha

¹² Daaní, nècuàchì apóstol, ndiaha gá nì caquida-ne cuàhà milagru nì indehè nèhivì.

Te nsidaa nècuàchì xiníndísámá, nsìquívì nìsa nataca-nè nùù Portal de Salomón (iá yehè veheñùhu). Te iin-ni sàxìnítñùnì nìsa icumi nsidaa-né.

¹³ Doco nèhivì dava ga, ni-iin-ne cónì sáhandee ini-nè cutnahá-né xì nècuàchì natácá mà, mate ndeníhí vàha cuahà-né nècuàchìmà.

¹⁴ Te nì sàà nì xinindisá cuáhà gá nèhivì, tiàa te ñahà-né, nì xinindisá-né Stoho-ndà Señor.

¹⁵ Dècuèndè nìsa tavà stná nèhivì nècuàchì cuhí xi-ne, nì chitánduhù-né nècuàchìmà yuhù íchí, dava-ne nùù cama, te dava-ne nùù yuì, ndiatú-né yàha Pedro, áma dúcùn-nè casì nècuàchìmà, te nduvàha-ne.

¹⁶ Stná ñuu cuati ndoó yatni nì caquee cuáhà stná nèhivì vaxi ñuu Jerusalén ndacá-né cuáhà nècuàchì ndohó quidá cuèhè, xì stná nècuàchì dandohó ñà-malu. Te nsidaa-né, nì nduvàha-ne.

Nansa nì catnii-ne nsidaa nècuàchì apóstol

¹⁷ Dandu dùtù xícusahnu-ma, yáha ga nì cumbìdia ini-nè, mii-né xì compañeru-nè tè-nduú nècuàchì saduceu.

¹⁸ Ñàyùcàndùá, nì tñii-ne nècuàchì icúmí chuun nùù Jesús, te nì chicadi-nè nècuàchìmà vehecàa.

¹⁹ Doco iin ángel xì Stoho-ndà Señor, ñuú nì sàà-nè vehecàa yucán, te nì nacuna-ne yehè nì tavà-né nècuàchìmà, te nì cachi-nè:

²⁰ —Cuahán-nsià cuita-nsia veheñùhu cahnú, te nacani-nsia xì nèhivì nansa nìhítáhvì-né cutiacu ndiaha anima-nè.

²¹ Ducán nì dándàcú-né nùù nècuàchìmà quida-ne. Ñàyùcàndùá, na ní tùinuù, dandu nì quìhvì-ne veheñùhu cahnú, te nì quesaha-né ñacuahá-né nèhivì.

Daaní, dùtù cusáhnû, xì compañeru-nè, nì cana-ne nècuàchì Junta ñà-nataca nsidaa-né, te quixi stná nsidaa nècuàchì sahnú nchichí ñuu Israel yucán. Dandu nì techuún-né policia cuàhàn-te vehecàa ñà-cundaca-tè nècuàchì ndiadí quixi.

²² Doco na ní casaà-te yucán, còò cá iin nì ndácùhun-tè. Ñàyùcàndüá, nì naxicocuûn-te nì cachitnùhu-tè,

²³ cachí-te:

—Ñà-ndàà nduá, ndiadí vaha yehè vehecàa ma, te itá stná soldadu ndiaá xán, doco na ní nacuna-nsi, còò cá nècuàchì ndiadí mà.

²⁴ Dandu dùtù cusáhnû, xì comandante ndiaá veheñùhu, xì stná dùtù nihí gá chuun nahnú, nì ndulocó-nè na ní xinitnùhu-ne ducán. ¿Índù fin cucumi chuun yohó? cahan-né.

²⁵ Daaní, divi momentu mà nì quesaa inga tiàa nì cachitnùhu xi-né:

—Cunaha-nsiá, nècuàchì nì chicadi-nsià vehecàa, yucán sàndòó-né veheñùhu cahnú, dacuahá-né nèhivì —nì cachì-te.

²⁶ Dandu comandante mà, cuàhàn-te xi policia xi-tè, te viví-ni nì saca-tè nècuàchìmà vaxi-ne, vachì yúhî-te nèhivì cuáhà mà ñà-vihini cacani yuu-néte cahan-té.

²⁷ Ñàyùcàndüá, ndacá-te nècuàchìmà nì quesaa, te nì sàcuíta-ne nùù nsidaa nècuàchì Junta mà. Dandu nì cachi dùtù cusáhnû:

²⁸ —¿Amádi sání dàndàcú-nsí nùù-nsiá ñà-màsà chínahá gà-nsià nèhivì sàhà Jesús? Doco vichi, nsidanicuú lugar ñuu yohó sàni càhàn-nsià sàhù

ñà-nduú dàñùhù xi-nsia, te cuní-nsià ñà-nsiùhù nacuida-nsi cuàchi sàhà nècuàchì nì xìhì mà.

²⁹ Dandu Pedro xì dava ga nècuàchì apóstol, nì naxiconihí-né nùù nècuàchìmà, cachí-nè:

—Nsiùhù, icúmí-nsí cunchicùn-nsì ñà-nduá cachí Dios, te màdi ñá-nduá cachí nèhivì úún.

³⁰ Mii-nsiá nì chituu-nsia Jesús nchìca cruz. Doco mate modo ducán nì sahnì-nsiáyà, doco vichi sàni natiacu-yà nì quida Dios, divi mindaa Dios nìsa cahvi xì-ndà.

³¹ Te vichi sàni saquin-yà Jesús ndahà cuàhá-yà ñà-cunduu-ya ana cusáhnù, te cunduu stná-yà ana dacácu xi-nda. Te ducán nì cuu sàhà-ñá nì cuu-nda arrepentir, nsidaa ndohó nècuàchì ñuu Israel yohó, te ducán nìhì-yá nansa cuicahnú ini-yà sàhà cuàchi-nda.

³² Te nsiùhù, testigu xínduu-nsi, vàchi nì xin-inùù-nsí ducán nì cuu. Te testigu nduú stná Espíritu lì xí-yá ñuhú ini anima-nsi, vàchi nsidaa ana cunini xi-yá, nìhìtáhvi-né ndèe Espíritu lì xí-yá ini anima-nè quida-ya —nì cachi Pedro.

³³ Doco nècuàchì dandacu-ma, na ní inini-ne ñà-jaàn, yáha ga nì caxidà ini-nè, te nì quesaha-né nì ndatnuhu tnahá-né nansa dandáñùhú-nè nècuàchìmà.

³⁴ Doco nùù nèhivì Junta mà, iá iin maestru nani Gamaliel, iin nècuàchì fariseu chináhá xì ley xi Dios. Nècuàchì vaha nduú-né cachí nsidaa nècuàchì ñuu yucán. Te divi-ne nì ndacuiin-nè nì dàndàcú-né quee cuaán chii nècuàchì apóstol mà.

³⁵ Dandu nì cachi-nè xì nsidaa compañeru-nè yucán:

—Nsidaa mii-nsiá nècuàchì raza-ndà Israel, cuidadu ni cúndóó-ndá sàhà ñà-nduá quida-nda

xi nècuàchì càá.

³⁶ Vàchi ¿a có-nsînuu inì-nsia nansa nì cuu tiempu na ní là iin tiàa nani Teudas? Tè-càhnú ícà-xí nduú-te nìsa cachì-te. Te nahi cùmì cientu nèhivì nì quìhvi tnahá xi-té nì sanchicùn-nète. Doco por fin nì sahnì nèhivì-té, te nì xitià nihni nsidaa nècuàchì nchícùn xi-té, te ducán nì nsihi chuun ma.

³⁷ Daaní, después nì yàha inga casu na tiempu nì cuu-nda empadronar. Iin tiàa ladu Galilea nani Judas, nì nhì-té nì dàyáha-tè cuàhà nèhivì ladu xi-tè. Doco nì xihì stná-te, te nì xitià nihni stná nsidaa nèhivì nì chiyuhù-té.

³⁸ Ñàyùcànduá, yùhù cachí xi-nsiá vichi, ni cúnahá nècuàchì sàni tniì-nda jaàn. Chicá vaha nacoo-ndané, vachi nú inì-ni mii-né nì nacani ini-nè quida-ne ñà-nduá quidá-né, dandu icúmíâ ndòo uan.

³⁹ Doco nú Dios nì dándàcù-xì nùù-né, dandu mà nunca nihì-ndà cadì-ndà nùù-né, te cachí, còtó Dios nàá stnàhà-xì-ndà —nì cachi Gamaliel mà.

⁴⁰ Dandu nsidaa compañeru nècuàchìmà, nì dàjuùn-nè nècuàchìmà, te nì cana-ne nècuàchì apóstol nì nansihvi tu-ne. Dandu nì sahnì cuií-nè nècuàchìmà, te nì chinaha-ñánê ñà-màsà cáhàn gà-nè xì nèhivì sàhà Jesús. Dandu nì dañà Junta Cahnu-mané,

⁴¹ te nì caquee-ne libre, cudû ini-nè ñà-nì natùì stná-nè ndoho-ne sàhà chuun xi mii-yá.

⁴² Daaní, nsiquívì vehe vehe nìsa xicanuu-ne dacuahá-né nèhivì. Sáhàn stná-nè veheñùhu cahnú, te chináhá stná-nè nèhivì yucán, cáhàn-nè sàhù sàhà Jesucristu, ni-iyuhu cóni nácóó-nèàmà.

6

Nansa ni cuu nombrar ùsà tiàa dasàn ñà-cutiacu nècuàchì ndahví

¹ Quivì yucán vihi gá nì nducuahà nècuàchì nchícùn ichì mii-yá; dava-ne cáhàn-nè dàhàn hebreu, te dava ga-nè cáhàn-nè dàhàn griegu. Dandu nì quesaha nècuàchì griegu mà nì xitnùhu-ne compañeru-nè cáhàn hebreu, vàchi ñahàcuàán xí-icumi nècuàchì griegu mà, có-níhì váha-ne ñà-cutiacu-nè na dásàn-ñà quivì quívì.

² Ñàyùcàndüá nì cana nsi-úxin ùi apóstol nsidaa nècuàchì xiníndísâ, te nì cachi-nè xì nècuàchìmà:

—Nsiùhù, có-ndüá ñà-nacoo nihni-nsi chuun xi palabra xi Dios, te cacanuu-nsi dasàn-nsí ñà-cutiacu nèhivì.

³ Ñàyùcàndüá, mii-nsiá nanducu-nsiá ùsà tiàa nchichí dandacú sàhà chuun yohó, ñánì. Nècuàchì tnùñuhu ni cúndúú-né, te ni cóo chitu stná anima-nè Espíritu ìi xí Dios.

⁴ Doco nsiùhù, iin-ni cuàhàn-nsi quida-nsi seguir càcàn tàhvì-nsí nùù-yá, te dacuahá-nsí nèhivì palabra xi-ya —nì cachi-nè.

⁵ Daaní, nsidaa nèhivi mà, nì cudii ini-nè ñà-ndüá nì cachi nècuàchì apóstol mà. Ñàyùcàndüá, nì caquee nombradu ùsà tiàa. Iin-ne nani Esteban. Iin nècuàchì nihnú vaha inì-xi nduú-né, te chitu stná anima-nè Espíritu ìi xí Dios. Te nì caquee stná nombradu nècuàchì nchícùn yohó: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, xì Nicolás. Nècuàchì inga raza nì quixi ñuu Antioquía nduú Nicolás mà, doco nì yàha-ne religión xi nècuàchì raza Judea.

⁶ Daa-ní, nsidaa nèhivi mà, nì saca-ne nècuàchì nombradu mà nùu nècuàchì apóstol; dandu apóstol mà, nì xicàn tàhvi-né nùu Dios, te nì chindóó-né ndahà-né dìni nècuàchìmà.

⁷ Daaní, después, chicá más nì cucuahà palabra xi Dios, vachi cuahà gá nèhivi ñuu Jerusalén nì sàà nì xinindisá, te cuahà gá stná nècuàchì dùtù nì sàà-nè nì xinindisá stná-nè palabra mà.

Nansa nì tñù Esteban

⁸ Daaní, nì xicanuu Esteban mahì nèhivi, te nì quida-ne cuahà milagru ndiaha, vachi cuahà gá ícúmí-nê gracia xi Dios, te fuerte íá palabra cachí-nè.

⁹ Doco dava nèhivi, nì quesaha-né náâ tnahá-né xì nècuàchìmà. Nèhivi sáhàn veheñuhu nani Veheñuhu xi Nèhivi Libre xínduu-ne, te nì caquixi-ne inga ñuu, divi ñuu Cirene, xì ñuu Alejandría, xì ladu Cilicia, xì ladu Asia.

¹⁰ Doco mànicúi nihìndèè-né màcòdònùu-né nùu Esteban, vachi chindéé Espíritu Ì xí Dios-nè cáhàn nchichí-nè.

¹¹ Ñàyùcàndùá, nècuàchì náâ xì-némà, nì nducu-né iin ùi tètñùhù, te nì chiyàhvi-nète ñà-càhàn tñùhù-té dìquì Esteban. Sàhà ñá-jaàn, dohó nì cachi tèmà:

—Nì inini-nsí nì cachi quini Esteban dìquì (yua-nda) Moisés xì dìquì stná Dios.

¹² Ñàyùcàndùá, ducán nì nihì nècuàchì malu mà nì dānácuidà-nè nèhivi ñuu mà, mii-né xì stná nècuàchì sahnú dandacú, xì stná nècuàchì ley xi veheñuhu, te nì quida cuahà-né sàhà Esteban; yàchì nì sàà-nè ndé íá nècuàchìmà, te nì tñii-ñané, te ndacá-ñánè nì casaà nùu nècuàchì Junta.

¹³ Yucán nì cana-ne tètñùhù mà nì tnàtuu-tè, te nì sanicuàchi-tè sàhà Esteban, cachí-te:

—De por sí, tùha quini tè-jaàn, vàchi quini càhàn-te dìquì veheñùhu ìì xì-ndà, xì dìquì stná ley ìì xì-ndà.

¹⁴ Te nì inini stná-nsì nì cachì-te ñà-ìcúmí quixi Jesús de Nazaret, te dacaá-né veheñùhu xi-nda. Dandu fuerza icúmí dàma estilu xi-nda, divi estilu nì nacoo xìì-ndà Moisés —nì cachi tèmà.

¹⁵ Dandu nsidaa nèhivì ndoó Junta mà, nì indehè-né nùù Esteban, te nì xini-nè, na indéhe ángel indéhe nècuàchìmà vichi.

7

Ñà-nduá nì cachi Esteban na ní càhàn-nè sàhà mii-né

¹ Dandu dùtù cusáhnù, nì cachi-nè xì Esteban:

—¿A díví ñà-ndàà nduá (xìcachi nècuàchì jaàn), á coó?

² Dandu nì naxiconihí Esteban, cachí-nè:

—Mii-nsiá, nècuàchì sahnú nchichí, cunini chii-nsiá, ñánì, vàchi (cuàhìn nacani) nansa nì quida Dios ndiaha xi-nda sàhaha dècuèndè na iá ìì xìì-ndà Abraham ñuu nani Mesopotamia. Tàñáha ga nadàma-ne ndè ñuu Harán, dandu nì dàcùnì Dios-nè mii-yá,

³ te dohó nì cachi-yà xì-né: “Nacoo-ní ñuù-ní yohó, te nacoo-ní tnaha-ní, quihin-ní ichì cuahán-nì inga ñuu icúmî dacuní mii-ní”.

⁴ Ñàyùcànduá, nì quee-ne ladu Caldea yucán, te nì sàà-nè ñuu Harán. Te ñuu mà nì ndòo-ne dècuèndè nì xìhì yua-né. Dandu inga xichi nì càhàn tu Dios xì-né, ñàyùcànduá nì quihin-ne ichì nì quesaa-nè ñuu yohó ndé ndoo-nda vichi.

⁵ Doco cóni sáha-yanè ni-iin ñuhù cunduu ñuhù xí mii-né, ni siquiera iin ñuhù tìi. Doco nì cachi-yà xì-né ñà-después cuàhàn-yà dacútâhvi-yánè inii ñuu yohó, te cucumi-néa, mii-né xì dèhe-ne. Ducán nì cachi-yà xì-né, mate táyôo ni-iin dèhe-ne.

⁶ Te nì cachi stná-yà ñà-ìcúmí descendencia xi-ne sàà-nè cundoo-ne inga ñuu xicà ndé cuichuún uun-ni nècuàchìmà-né, nì cachi-yà; te cuàhà ìcúmí-nê ndoho-ne quida nècuàchìmà, te cùmì cientu cuìa cundua.

⁷ Doco dohó nì cachi stná-yà (xì Abraham mà): “Después icúmí dandohó stnài nèhivì cuichuun-xi tnaha-ní ñuu xicà mà, dandu caquee-ne libre, ndixi-ne cahvi-né yùhù lugar yohó”, nì cachi-yà.

⁸ Dandu nì quida stná-yà iin tratu xì Abraham, nì cachi-yà ñà-ìcúmí tàhndè iin seña icà nsidaa dèhe ii-né. Ñàyùcàndùá, na ní tùinuù dèhe ii-né nani Isaac, dandu tìxi ùnà quivì nì sàcùnìhi seña icà-vé. Daaní dèhe Isaac mà nani Jacob, nì sàcùtuu stná seña mà icà-vé. Te divi-ni ducán nì quida stná Jacob mà xì nsihúxìn ùi dèhe ii-né, divì nècuàchì nduú xì-ndà.

⁹ Te xì-ndà mà, nì cumbìdia ini-nè sàhà ñani chii-né nani José. Te ñàyùcàndùá nì dicò-né nècuàchìmà nùù nèhivì cuàhàn ñuu Egipto. Doco Dios, nì cutnahá stná-yà xì nècuàchìmà iá-nè ñuu yucán,

¹⁰ nì dàyáha-yanè nùù nsidaa tnùndoho nì xini-nè. Dandu nì cunchichí-nè nì quida-yà, te nì ndòo manì-né nùù rey Faraón ñuu Egipto yucán, vâchi mii-yá nì chindee-yánè. Te nì quida rey mà nombrar José ñà-cunduu-ne nècuàchì cu-ù nùù-té ñuu mà, dècuèndè nì cachì-te ñà-dandacú

stná-nè nùù nsidaa nècuàchì quidachuún vehe-tè.

¹¹ 'Daaní, nì quixi iin tnama inicutu ñuu mà, xì stná inii ñuu Canaán; iin tnùndoho cahnú nì sandua. Te xii-ndàmà, có-níhì gá-nè ñà-cutiacu-nè.

¹² Dandu nì xinitnùhu yua-né Jacob ñà-íá trigu ndè ñuu Egipto. Ñàyùcànduá, nì techuún-né dèhe-ne cuàhàn-nè ñuu mà. Te primeru viaji nì sanduamà.

¹³ Daaní, viaji ùi nduá na ní dàtúi José mii-né nùù ñani-nèmà. Dandu nì cundaà ini rey Faraón índu raza nèhivì nduu José.

¹⁴ Te nì dàquixí stná José iin razón ñà-cùhùn stná yua-né Jacob xì nsidaa stná tnaha-ne. Te nsidaa nsidaa-né ùni dico sàhùn (75) nduú-né.

¹⁵ Ñàyùcànduá, nì sàà Jacob ñuu Egipto mà, te yucán nì ndòo-ne dècuèndè nì xihì-nè, mii-né xì nsidaa stná dèhe-ne.

¹⁶ Doco después nì natavà xii-ndà iquì nsii ma, te nihí-nèà màndixi-ne ñuu-nè yohó dècuèndè ndè íá ñuu tii Siquem, te yucán nì ndùxan ini iin cueva, divi cueva nì xiin xii-ndà Abraham nùù dèhe iin tiàa nani Hamor.

¹⁷ 'Daaní, nì cuyatni tiempu cuu ndisa ñà-nduá nì cachi Dios na ní càhàn-yà xì Abraham daa. Te yáha ga nì nducuahà descendencia xi nècuàchì mà ndoó ñuu Egipto yucán; cuàhà sàstnùhù nì nanduu-ne.

¹⁸ Dandu nì quìhvi inga rey dandacú nùù ñuu yucán. Te rey mà, cóni cùndàà inì-te nansa (nì chindee) José antes.

¹⁹ Ñàyùcànduá, nì dàndàhví-te xii-ndà mà, nì quida quini-tè xì-né, nì dàndàcú-te nùù-né ñà-nacoo nihni-ne mée cuati xí-né sàhà-ñá cui-vè.

20 Te divi tiempu mà nì tùinuù Moisés ñuhiví, te cudí ini Dios sàhà-vé. Cutu únì yòò nì ìa-ve xì yuadíhí-vê,

21 Te nì sàà hora icúmí-nê nacoò nihni-nevè, doco (nì càcu-ve), vàchi nì ndacùhun iin dèheyoco rey mà-vé. Te nì dàcuàhnú-ñavé na iin dèhe-ñà.

22 Dandu después nì dàcuàhá vàha-ne nsidaa palabra nchichí ñuu Egipto yucán. Nì cutùha vàha-ne càhàn-nè sàhù, te nì ìa stná fama-nè sàhà chuun nahnú nìsa quida-ne.

23 'Daaní, na cuàhàn-nè xínu-ne ùi dico cuà, nì nacani ini-nè nùhù-nè nàcòtò-nè tnaha-ne, divi nècuàchì xínduu (descendencia xi xii-né) Israel.

24 Te yucán nì xini-nè iin tè-Egipto dandohó-te iin tnaha-ne. Ñàyùcàndùá, nì nacuidahan-né nècuàchìmà nùù tèmà, te nì nachitacùhá-nè sàhà tnaha-nemà, nì sahnì-né tèmà.

25 Vàchi nì tuxi ini-nè cuàhàn nsidaa tnaha-ne cundaà ini-nè ñà-sàhà mii-né icúmí Dios dacácu-ya nsidanicuú-né. Doco còó, cónì cécúndàà ini nècuàchìmà.

26 'Daaní, inga quìvì-mà tucu tu xicánúú-né yucán, te nì xini-nè itá ùi tnaha-ne nàà stnahá. Ñàyùcàndùá, nì cuni-nè nachindovii-né nècuàchìmà, te nì cachi-nè xì nècuàchìmà: “Señores, ¿índù chuun caní stnahá-nsiá? ¿Amádi iin-ni ñaní xínduu-nda?”

27 Dandu tiàa caní stnahama, nì chindaha níhni-te Moisés, cachí-te: “¿Ana nì cachi xì-ní ñà-dàndàcù-ní nùù-nsí? Còó, còò permisú nsidan-daà-ní chuun xi nsiùhù.

28 ¿A cuní-ní cahni stná-ní yùhù nacua nì sahnì-ní tè-Egipto icu?” nì cachì-te.

29 Dandu na ní inini Moisés ñà-jaàn, nì xin-udèhé-nè cuàhàn-nè ñuu Madián. Te yucán nì ndòo-ne, te nì sàcùndoo stná ùi dèhe ii-né.

30 'Daaní, nì yàha ùi dico cuià iá-nè yucán, dandu iin quivì xicánúú-né ìcà yucù nani Sinaí, te nì xini-nè xíxìn iin yutnú tìi. Te mahì ñuhu mà nì natù iin ángel.

31 Ñàyùcàndùá, nì ndulocó-nè sàhà ñà-ndùá nì xini-nè. Te na ní cuyatni-ne ña-cuàhàn-nè cundehe váha-ne, dandu nì tiacu-nè cáhàn Stoho-ndà Dios xì-né, cachí-yà:

32 “Yùhù nduí Dios. Cuisì yùhù nìsa cahvi xii-ní Abraham, xì Isaac xì Jacob”, nì cachi-yà. Ñàyùcàndùá, nì quesaha Moisés quidí-né, te yúhí-nè cundehe gá-nè.

33 Dandu nì cachi tu Stoho-ndà Señor xì-né: “Tavà-ní ndìsàn-ní, vàchi ñuhù ndé iin-ní yohó, ñuhù ìi nduá.

34 Cunaha-ní, sàni xini nansa ndohó nèhivì-xí ndoo ñuu Egipto. Sàni tiacù xítana-ne, te ndoho-guá-nè. Ñàyùcàndùá, sàni nui yohó ñà-vàxi nacuaqui-nè caquee-ne ñuu mà. Pues vichi cùhùn-ndà, vàchi cuàhìn techuín mii-ní nùhù-ní ñuu Egipto”, nì cachi Dios.

35 'Ñàyùcàndùá, divi Moisés nduú ana nì techuún-yá nùhù dandacu-xi nùu tnaha-nda, te dacácu-ne nècuàchimà, vàchi divi ducán nì ndacu nuù-né nùu mii-yá nì tui mahì yutnú tìi mà, te indéhe-yá nahi ángel. Pues divi-ne nduú ana nì cahíchi ini tnaha-nda daa na ní cachi-nè: “¿Ana nì cachi xì-ní dandacu-ní nùu-nsí? Còò permisusidandaà-ní chuun xi-nsi”.

³⁶ Doco divi Moisés mà nduú ana nì tavà xì nècuàchìmà ñuu Egipto yucán, te nì quida stná-nè cuàhà milagru fuerte ñuu mà, cuàhà milagru ndi-aha. Dandu nùu Mar Cuahá, yucán nì cuu ga más milagru fuerte. Te inii ùi dico cuià nì cuu ga stná milagru nùu yucù dâná (ndé nì xìcanuu-ne).

³⁷ 'Dandu después nì cachitnùhu Moisés inga palabra xì xii-ndà nècuàchì Israel mà, te dohò nì cachi-nè: "Vàxi iin quivì na icúmí Stoho-ndà Dios cuàha-ya iin tnaha-nda chuun ndiaha càhàn cuenta xi-ya ñuu-ndà. Te nacua quidá yùhù, ducán icúmí quida stná ana icúmí quixi ma. Te icúmí-nsiâ cahvi-nsiá ñà-nduá cachi-yà", nì cachi Moisés.

³⁸ '(Ináhá-nsiâ), divi Moisés nduú ana nìsa ìa yucù dâná yucán, cutnâhâ-né xì nèhivì cuàhà nduú xii-ndà mà, te cutnâhâ stná-nè xì mii-yá nì càhàn xì-né yucù Sinaí mà, divi mii-yá indéhe nahi ángel. Te (ináhá-nsiá, divi nùu mii-yá) nì nìhì stná-nè palabra xi vida ndiaha icúmí-ndá chivàha-nda.

³⁹ 'Doco xii-ndà mà, còó, cóni cùnì-nè cunini-ne Moisés. Nì cahíchi ini-nè nècuàchìmà, vâchi cuisì cunì-nè nùhù dahuun-ne ñuu Egipto.

⁴⁰ Te nì cacachi stná-nè xì Aarón: "Quidayucùn-ní iin ñà-cunduu stoho-ndà cundaca-nda codònuu núu-ndà, vâchi sàcuàhàn Moisés, te cutu ní tavà úún-nèndó ñuu Egipto, te vichi có-cùndàà ini-nsì ndià nì cuu xi-né", nì cachi nècuàchìmà.

⁴¹ Te divi quivì yucán nì quidavàha-ne iin chelù. Dandu nì sahnì stná-nè quisì cunduu promesa nùu chelù mà, te cudû gá ini-nè, vâchi sàni quidavàha-ne (iin ñà-cahvi-né).

42 Ñàyùcàndùá, nì naxicocuïn ini Dios sàhà-né, te nì nacoò uun-yanè ñà-quida-ne ñà-ndùú gustu xi-ne cahvi-né orá, xì yoo, xì sìtnúù. Ináhá-ndá nì cuu ducán, vèchi dohó cachí-yà nùù libru nì tiaa profeta sàhana ndé cachí-yà:

¿Nsiohó nècuàchì Israel, ùì dico cuà nì xìca-ndá yucù, te nì sàha-ndá yùhù ofrenda xi promesa, divi quisì nì sahnì-ndá sàhí? Doco ¿a ndísá nì cahvi ndisa-ndá yùhù na ní quida-ndá ducán?

43 Còó, mà ndísá; yùù yócò (nduá nìsa cahvi-ndá, vèchi divia) nìsa nihi-ndá xicánúú, divi yùù yócò nani Moloc inácaa ini veha, xì stná stohò-ndá nani Renfán nàhà nahi sìtnúù cahnú. Vèchi figura-ñà mà nì quidayucùn-ndá, te nì cahvi-ndá. Pues (divi sàhà nsidaámà) icúmî taxi xiqué nsiohó ndè nùù-xí ñuu Babilonia, nì cachi Dios.

44 (Dandu nì cachi gà stná Esteban palabra yohó):

—Na ní sandoo xii-ndà mà yucù, nìsa icumi-né iin vehe sìcoto ndé nìsa cahvi-né Dios. Vèchi nì dándàcù-yà nùù Moisés ñà-quidavàha-ne vehe ìì mà, te ndudava xì ñà-ndùá nì dácùnì-yànè antes. Ñàyùcàndùá, nì cuyucun vehe ma.

45 Daaní, después nì ndòa nùù dèhe xii-ndà mà. Te nècuàchìmà, nsidá-nèa nì quesaa-nè xì Josué ladu nación yohó ndé nì sandoo nèhivì cuàhà inga raza. Doco nì cacuxio nèhivì mà nùù ñuu-nè yohó, te nì nandua ñuu xii-ndà, vèchi nì chindee Dios xii-ndàmà ní taxi-né nècuàchìmà. Ñàyùcàndùá, ñuu yohó nì ndòo vehe ìì mà inii tiempu dècuèndè tiempu xi David.

46 Te David mà, nì xini màni Dios-nè. Ñàyùcàndùá, nì xicàn tàhvi-né nùù-yá, áma cuáha-ya lugar quidayucun-nè iin veheñùhu cahnú xí-yá, vèchi divi-ya nduú ana cahvi nsidaa descendencia xi xii-né Jacob.

47 Doco (màdi mii-né, sino que dèhe-ne) Salomón nduú ana nì nihitáhvi nì quidayucun xii veheñùhu cahnu-ma.

48 'Doco cunaha-nsiá, cahnú Dios icúmí-ndá, màdi cuisì veheñùhu ñuhiví yohó iá-yà. Còó, vèchi ducán nì cachi stná iin nècuàchì nì càhàn cuenta xi-ya sàhana, nì tiaa-ne palabra yohó ndé cachí-yà:

49 Na iin silla cahnú ndé ié` dandacuí, ducán nduú ansivi. Te nahi bancu tii ndé quetátú sàhí, ducán nduú ñuhiví. Ñàyùcàndùá, mà sàà nèhivì quidavàha-ne iin vehe cahnú ndé coi, vèchi màdi iin xaan-ni ié` quetátù.

50 Còó, yùhù nduí ana nì quida vaha xi ansivi xi ñuhiví; nsidaa ñá-jaàn nì quidavàhi xii ndahí, nì cachi Dios.

51 (Dandu nì cachi gà Esteban):

—Ndisa, ndee íní mii-nsiá. Có-nìhnú inì-nsia Dios, vèchi nahi tè-siùmí xínduu-nsia, ñàyùcàndùá mà túha-nsia cunini-nsia. De por sí, xiní ùhì-nsià Espíritu ìì xí Dios; vèchi divi nacua nìsa quida xii-ndà sàhana, ducán quidá stná mii-nsiá vichi.

52 Vèchi nècuàchì yucán, quini ga nì quida-ne xii nsidaa nècuàchì nìsa càhàn cuenta xi Dios, nì sahnì-né nècuàchì mà, mate nduú nècuàchì mà ana nì cachitnùhu ñà-ìcúmí quixi mii-yá ana ndàà cuisì inì-xi. (Daaní, na ní quesaa-yà), divi mii-nsiá nì cahin xii-yá, te nì sahnì-nsiáyà.

⁵³ De por sí, có-cùní dahuun-nsia chivàha-nsia ley xi Dios, mate ángel ndiaha nì sàha xi-nda ley mà.

⁵⁴ —Ducán nì cachi Esteban xì nèhivì yucán.

Nansa nì sahnì nèhivì Esteban xì yùù

Dandu nèhivì iníní má, yáha ga nì caxidà ini-nè, nì saxìndiàá stnahá nùhu-ne.

⁵⁵ Doco Esteban, chitu anima-nè Espíritu Ìi xí Dios. Dandu nì indehè-né dìquì-xí ansivi, te nì xini-nè tnùù ndiaha ndé iá Yua-nda Dios, te yucán iín Jesús ladu cuahá-yà.

⁵⁶ Dandu nì cachi-nè:

—Cundehè-nsiá, nuná ansivi indéhí, te yucán ladu cuahá Yua-nda Dios iín mii-yá ana nduú Tnaha Ndiaha Nèhivì Ñuhiví.

⁵⁷ Doco nèhivì yucán, ndee cána dana-ne, te sadí ndahà-né tùtnù-né, cuàhàn nsidaa-né carrera ndé iá nècuàchìmà.

⁵⁸ Nì tavà-ñàné ñuu mà ñà-cahnì-ñánê xì yùù. Te tiàa nì càhàn tnùhù sàhà-né, nì tavà-né dùhnù-né, nì ndòa nùù iin tiàa chii nani Saulo.

⁵⁹ Dandu nì quesaha-né nì cani-ne cuàhà yùù dìquì nècuàchìmà ñà-cui-nè. Doco mii-né, nì ndacùcahan-né Jesús, cachí-nè:

—Stoho-nsì Jesús, ¡sà-ìá natnii-ní anímè!

⁶⁰ Dandu nì sàcuìlìn sìsì-né, te nì ndàhì ndee-né, cachí-nè:

—Stoho-nsì Señor, xicàn tàhvì nùù-ní ñà-màsà quíhín cuenta-ní sàhà cuàchi quidá nèhivì yohó xí.

Te na ní nsihi nì cachi-nè ducán, dandu nì ndàhvà-ne ñuhiví, na ian nì quidì-nè.

8

Nansa nì sanchicùn Saulo nèhivì cahvi xi Jesús ñà-dandohó-né nècuàchìmà

¹ Te Saulo mà, cudî stná ini-nè ñà-nì xihì Esteban ducán. Daaní, divi quivì yucán nì quesaha nì cucuahà gá sàhà nècuàchì nchícùn ichì Jesús. Nì quesaha nèhivì dava ga dandohó-né nsidaa nèhivì xí-yá ndoó ñuu Jerusalén. Ñàyùcànduá, nì xinudèhé nècuàchìmà, cuàhàn-nè inicutu ladu Judea xi ladu Samaria. Doco nècuàchì apóstol, còó, cónì xítìà-nè.

² Daani, (nì nsihi nì sahnì nèhivì Esteban), dandu nì casaà dava nècuàchì nihnú vaha ini xì Dios, nì (nsiquihin-ne ndómà), te nì sùxin-nèndó. Te cuàhà gá nì casacu-ne sàhà-ndà.

³ Doco Saulo, yáha ga nì quida quini-ne xì nsidaa nècuàchì nchícùn ichì Jesús, vachi vehe vehe nì xicanuu-ne, nì quihvi-ne nì tavà-né nècuàchìmà, tiàa-ne te ñahà-né, te ñuhú-né nècuàchìmà nì sàhàn nì chicadi vaha-ne.

Nansa nì xítìà nihni razón ndiaha ndé' ladu ñuu Samaria

⁴ Doco nècuàchì nì xítìà mà, inicutu nì sàhàn-nè nì dàcuítìà-nè razón ndiaha xí Dios.

⁵ Iin nècuàchìmà nani Felipe, te divi-ne nì sàhàn iin ñuu íá ladu Samaria. Te yucán nì càhàn-nè sàhù sàhà Cristu.

⁶ Te nì nataca cuàhà nèhivì ñuu mà, nì inini vaha nsidaa-né ñà-nduá nì cachi Felipe, vachi nì xini stná-nè milagru nì quida nècuàchìmà,

⁷ vachi nì dándúvaha stná-nè cuàhà nèhivì ñuhú ñà-malu inì-xi. Caná fuertèa nì caquea ini-nè. Te

nì nduvàha stná cuàhà nècuàchì nì dàñà ìi cuerpu xi, xì cuàhà gá stná nècuàchì xicá cuéhê.

⁸ Ñàyùcàndùá, nì cudii sàstnùhù ini nècuàchì ñuu mà.

⁹ Doco yucán iá stná iin tiàa nani Simón. Sà-ìá cuà ìá-te ñuu mà. Tètàtnà tàdí nduú-te, te dandahví uun-tè nèhivì ladu yucán, vèchi cachí-te xi-né ñà-chuun cahnú nduá nì nìhìtáhvi-té.

¹⁰ Ñàyùcàndùá, nsidaa nèhivì ñuu mà, xiníndisá-né yuhù-té, nècuàchì ndahví te nècuàchì cuicà, nsidaa-né tuxí ini-nè ndudu ndiaha xí Dios icúmí-tê.

¹¹ Ñàyùcàndùá, cahvi váha-nète, vèchi caní tiempu dandahví-tené xì tàtnà xí-te.

¹² Doco na ní sàà Felipe yucán, te nì dàtúi-ne razón ndiaha sàhà ñuhivì ìi xí Dios xì sàhà ichì Jesucristu, dandu nì xiníndisá cuàhà nècuàchì mà, te nì cuhii stná-nè, tiàa-ne te ñahà-né.

¹³ Dècuèndè stná Simón mà, nì xiníndisá stná-te, te nì cuhii stná-te. Dandu iin-nì nì tenchicùn stná-te Felipe, ndulócò cuàhà-té, vèchi nì xinì-te cuú cuàhà milagru ndiaha, cuàhà milagru fuerte.

¹⁴ Daaní, nècuàchì apóstol ndoó ñuu Jerusalén, nì xinitnùhu-ne ñà-ndùá nì cuu ladu Samaria yucán, ñà-sàni xiníndisá cuàhà stná nècuàchì ladu yucán ñà-nduú palabra ìi xí Dios. Ñàyùcàndùá, nì techuún-né compañeru-nè Pedro xì Juan

¹⁵ ñà-cùhùn-nè ñuu mà, te càcàn tàhvi-né nùù Dios sàhà-ñá nandè stná Espíritu ìi xí-yá ini anima nsidaa nècuàchì yucán.

¹⁶ Vèchi tàñáha ga nìhìtáhvi nècuàchì mà Espíritu ìi, cuisì-ñá nì cuhii-né na ní xiníndisá-né Stoho-ndà Jesús.

17 Ñàyucànduá, nì sàà Pedro xi Juan yucán, te nì chitàndóó-né ndahà-né dìni nècuàchìmà, te nì nandèe Espíritu Ìì xí Dios ini anima-nè.

18 Doco Simón ma, na ní xinì-te nansa nì nìhitàhvi nècuàchìmà Espíritu Ìì xí Dios ñà-nì sàcùitandóó ndahà apóstol dìni-né, dandu nì cahìn-te dìhùn nùù nècuàchìmà,

19 cachí-te:

—Cuàhatahvi stná-nsià yùhù ndudu ìì mà, vèchi cuní stnài chitàndóí ndahí dìni nèhivì, te nìhì stná-nè Espíritu Ìì xí Dios —nì cachì-te.

20 Doco nì cachi Pedro xì-té:

—Nì sàà-ní ndañuhu dahuun-ní xì dìhùn xí-ní ñà-tùxí inì-ní vètùni cuyàhvi tàhvi ndiaha-nda nùù Dios.

21 Có-nduá ducán cucuu-ní xì chuun yohó, vèchi anima chicuéhè icúmí-ní nùù mii-yá.

22 Te vichi xiñuhu cuu-ní arrepentir sàhà cuàchi nì quida-ní, te càcàn tàhvi-ní nùù-yá, áma cuícáhnû inì-yà sàhà-ní ñà-nì nacani quini guá inì-ní.

23 Vèchi sàni cundaà inì, cuàhà gá cúmbìdia inì-ní, te ñuhú ínì-ní, vèchi sadí cuàchi-ní nùù-ní —nì cachi Pedro.

24 Dandu nì cachi Simón mà:

—Càcàn tàhvi-nsiá nùù Stoho-ndà Señor sàhí ñà-màsà cúú xí ni-ìñàha nacua nì cachi-nsià jaàn.

25 Daaní, Pedro xi Juan, chicá nì càhàn gà-nè (xì nècuàchì ñuu mà) palabra ìì xí-yá sàhà ichì ndiaha Stoho-ndà Señor.

Dandu mànuhù cuéyàà-nè ñuu Jerusalén, nì yàha-ne cuàhà ñuu cuatí ndé ndoó nècuàchì samaritanu, te yucán nì càhàn stná-nè xì nèhivì mà ñà-ndùú razón ndiaha xí mii-yá.

Nansa nì xinindisá iin nècuàchì ñuu Etiopía

²⁶ Dandu nì quixi iin ángel xi Stoho-ndà Señor, nì càhàn-nè xì Felipe, cachí-nè:

—Quihin-ní ichì cuahán-nî ladu sur ndè cachi sàà-ní ichì cuàhàn ñuu Jerusalén xì ñuu Gaza; te ichì yucán, yucù nduá.

²⁷⁻²⁸ Ñàyùcànduá, nì quihin nècuàchìmà ichì cuàhàn-nè. Te cunaha-ní, yucán yáha stná iin tiàa ñuu Etiopía. Iin nècuàchì eunuco nduú-né, te chuun cahnú nihí-né nùù Candace, divi ñahà dandacú nùù ñuu Etiopía yucán, vàchi ana ndiaá xì ñà-cuicà ñahà mà nduú-né. Te vichi sàmànùhù-né ñà-nì sàhàn-nè ñuu Jerusalén nì cahví-né Dios. Te xicá-né carreta xi-ne, cahví-né tutu ì nì tiaa profeta nani Isaías.

²⁹ Dandu Espíritu Ìì xí Dios, nì càhàn-yà xì Felipe, cachí-yà:

—Cuahán ndé cuàhàn carreta yucán, cutnahu xi nècuàchìmà cùhùn.

³⁰ Ñàyùcànduá nì dàyáà Felipe nì sànihì-né carreta mà, te nì tiacu-nè cahví nècuàchìmà tutu nì tiaa Isaías. Ñàyùcànduá, nì xicàn tnùhù-né nùù nècuàchìmà:

—¿A sànihì inì-ní ñà-nduá cahví-ní, á cóó?

³¹ Dandu nì cachi nècuàchìmà:

—Còó, mà cúí, vàchi còò iin cachi xí nansa cuní cachà sàhà-ñá ducán mànihì inì.

Dandu nì sàcùndàhví nècuàchìmà nùù Felipe ñà-nì nàná stná-nè nùù carreta, te cutnahá-né cundoo-ne mà.

³² Te tutu ì cahví nècuàchìmà, dohó cachí meru ndé cahví-né:

Na ian ndaca-nda iin riì cuàhàn-si ndé cù-si, ducán nì saca stná-te ndómà cuàhàn ndé

cui-ndà, te divi na ian cuhíhín iin riì tìi na dátê-si, ducán nì quida stná ndómà, cóni cáhàn-ndà.

³³ Doco nèhivì, nì cahíchì ini-nèndó. Ndahví nì quida-ne, nì dàtnátuu-nèndó nùù juez, te nì dàcuídá cuàchi uun-nèndó, mate còò cuàchi-nda, dandu nì sahnì-nèndô. Te vichi mà cóó gá ni-iin descendencia xi-nda cahan néhivì, (cachí tutu mà).

³⁴ Dandu nì cachi nècuàchìmà xì Felipe:

—Quida sacù-ní favor, cachì-ní xí; ¿índù nèhivì cáhàn tutu yohó sàhà-xí? Isaías nì tiaa xán, doco ¿a divi mii-né cáhàn sàhà-xì, te ò sàhà inga-nè?

³⁵ Dandu nì quesaha Felipe nì nacani-ne ñà-nduá cuní cachi palabra meru ndé cahví nècuàchìmà, te nì cachitnùhu nsihi-ne nansa iá ichì Jesús.

³⁶ Daaní, nì casaà-nè iin xaan ndé ñuhú tècuíí. Te nì cachi tiaa ma:

—Cundehè-ní, yucán ñuhú tècuíí. ¿A iá ñà-cumánì quide? vàchi cuní cuhì stnáì vichi.

³⁷ Dandu nì cachi Felipe:

—Nú ndisa, iin-ni nihnú vaha inì-ní, vètùni.

Dandu cachí nècuàchìmà:

—Yùhù xiníndísê Dèhemanì Dios nduú Jesús.

³⁸ Ñàyùcànduá, nì dándàcú nècuàchìmà ñà-cucuiin carreta xi-ne, te nduì-nè nì nuu-ne cuàhàn-nè ndé ñuhú tècuíí mà. Te nì quida ìi Felipe nècuàchìmà.

³⁹ Dandu nì caquee-ne nùù tècuíí mà mànana-ne. Te na iin cachí nì ndiachi Felipe nì quida Espíritu Ìì xí Stoho-ndà Señor cuàhàn-nè, nì ndañuhu-né nùù vista xi inga nècuàchìmà. Ñàyùcànduá nì quihin tu nècuàchìmà ichì mànuhù-né, cudíí gá stná ini-nè.

⁴⁰ Daaní, Felipe, ndè ñuu Azoto nì natùì-ne, te ñuu ñuu nì yàha-ne, dacuítia-nè razón ndiaha xí Dios dècuèndè nì sàà-nè ñuu Cesarea.

9

Nansa nì quìhvi Saulo ichì Jesús

¹ Daaní, Saulo, iin-ni xidà sàstnùhù ini-nè sàhà nècuàchì nchícùn ichì Stoho-ndà Señor. Dana cáhàn-nè, cuàhàn-nè cahni nsihí-né nècuàchìmà, cachí-nè. Ñàyùcàndùá nì sàhàn-nè nùù dùtù cusáhnù,

² nì xicàn-nè tutu cunihi-ne cùhùn ñuu Damasco (cahvi nècuàchì dandacú) nùù veheñùhu xí nèhivì raza-nè yucan sàhà-ñá ducán nihì-né permisù nanducu-né nèhivì nchícùn ichì Jesús, te màcùnuhni nècuàchìmà quixi-ne presu ñuu Jerusalén, tiàa o ñáha ni cúndúú-né.

³ Ñàyùcàndùá, nì quihin Saulo ichì cuàhàn-nè ñuu Damasco mà. Te sà-ítúú-né sàà-nè ñuu mà, dandu na iin cachí ndè dìquì-xí ansivi nì tnùù fuerte iin luz.

⁴ Te nì sàcasàn-né ñuhù nì quidamà, te nì tiacu-nè cáhàn iin ana cáhàn cachí xì-né:

—¡Saulo, Saulo! ¿Índù chuun nchícùn-ní yùhù quida quini-ní xì?

⁵ Dandu nì cachi Saulo:

—¿Ana nduu-ní, Señor mío?

Te nì cachi tu-ya:

—Yùhù nduí Jesús, divi ana dandoho-ní. Doco mii-ní quidá quíní-ní xì mii-ní, na ian quidá quisì caní sàhà nùù garrocha —nì cachi-yà.

⁶ Dandu Saulo, ndé quidí cuisì-né ñà-yúhí guâ-nè, te nì cachi-nè:

—¿Ndíà nduá cuní-ní quide, Señor mío?

Dandu cachí tu Stoho-ndà Señor xì-né:

—Ndacuiin-ní, cuahán-nî ñuu Damasco, te yucán ndacu nuù-ní nansa quida-ní —nì cachi-yà.

⁷ Doco tiàa xícutnaha-xi-né cuàhàn ichì mà, nì yùhí cuaá-te, vàchi nì inini-tè iá ana nì càhàn, doco còò iin tuí.

⁸ Dandu nì ndacuiin Saulo, te nì nacuna-ne nduchìnuù-né, doco mànicùí gá cundehè-né, (vàchi sàni cuaà nduchìnuù-né). Ñàyùcànduá ídítá ndahà tnahá-né nì sàà-nè ñuu Damasco.

⁹ Te yucán nì ìa-ne ùnì quivì, có-tùínúù-né, có-xìxí-né, nì có-xìhí stná-nè təcuií.

¹⁰ Te ñuu mà iá stná iin nècuàchì nchícùn xì Stoho-ndà Jesús nani Ananías. Te nì dàcùnì Jesús-nè mii-yá, cachí-yà xì-né:

—¡Ananías!

Te nì naxiconihí-né nuù-yá, cachí-nè:

—Yohó ié', Señor mío.

¹¹ Dandu nì cachi Stoho-ndà Señor xì-né:

—Quihin-ní ichì cuahán-nî calle nani Calle Ndàà, te yucán nanducu-ní iin tiàa nani Saulo. Iin nècuàchì ñuu Tarso nduú-né, te iá-nè vehe iin nèhivì nani Judas. Te vichi iá-nè xícàn tàhvi-né núí.

¹² Te quivì vitni nì xini-nè iin seña na ìan sánî-nè, te nì xini-nè mii-ní nì quìhvi-ní ndé iá-nè, te nì chitàndòò-ní ndahà-ní ònì-né, te nì nìhì-né nì natùinuù-né.

¹³ Doco nì cachi Ananías mà:

—Señor mío, cuàhà nèhivì sàni cachi-nè xí nansa quidá nècuàchìmà, ñà-cuàhà guá sàni dándòhó-né nèhivì xí-ní ndoó ñuu Jerusalén.

14 Te vichi yohó sàni quesaa stná-nè nihí-né orden nùù dùtù xícusahnú ñà-tnii-ne nsidaa ana ndácùcahan xi quìvì-ní.

15 Doco nì cachi Stoho-ndà Señor xì-né:

—Cuahán-ní, vâchi sàni nacàxin nècuàchìmà sàhà ñà-quida stná-nè chuun xi, cùhùn-nè càhàn-nè sàhù sàhí nùù nèhivì ndoó cuàhà inga ñuu, xì nùù stná tè-xídandacú yucán, xì nùù stná nècuàchì Israel.

16 Te icúmî cachitnùhu stnáì xì-né ñà-cuàhà guá icúmí-né ndoho-ne sàhí —nì cachi Jesús.

17 Ñàyùcànduá, nì quee Ananías mà cuàhàn-nè vehe yucán, te nì yàha-ne ndé iá Saulo, nì chitàndòó-né ndahà-né dìni nècuàchìmà, cachí-nè:

—Ñáni Saulo, ichì vâxi-ní nì xìnì-ní Stoho-ndà Jesús. Pues divi-ya nì techuun-xí vâxi ndé iá-ní ñà-natùinuù-ní, te chitu stná anima-ní Espíritu ìì xí-yá— nì cachi Ananías.

18 Daaní, vichi duha nì còyo ñà-sàdí nihni nduchìnúù Saulo, nahi chididà dìi nì sandua, te nì natùì dahuun nduchìnúù-né. Dandu nì ndacuiin-nè, te nì cuhì-né.

19 Te na ní nacuxi-ne, dandu nì ndundee ini-nè. Te divi ñuu Damasco mà nì ndòo-ne itnii gá quìvì, nìsa ìa-ne xì nèhivì xí Jesús ndoó yucán.

Nansa nì càhàn Saulo palabra xi Dios ñuu Damasco

20 Daaní, vichi duha nì sàhàn-nè iin iin veheñùhu xi nècuàchì raza-nè Judea, nì càhàn-nè sàhù sàhà Jesús ñà-divi Dèhemanì Dios nduú-yá.

21 Ñàyùcànduá, cuàhà gá nì ndulocó nsidaa ana inínì nì càhàn-nè, te nì ndàcàtnùhù tnahá-né nùù-nè, cachí-nè:

—¿Amádi nècuàchì yohó nduú tiàa nìsa là ñuu Jerusalén nìsa dandáñúhú guâ xì nèhivì ndácùcahan xi quìvì Jesús? Te ¿acónì quésáá stná-nè ñuu-ndà yohó ñà-tnii-ne nècuàchìmà, te cundaca-ñané presu nùhù ñuu Jerusalén ñà-cundoo-ne ndahà dùtù xícusahnú? —Ducán nì cachi nèhivì mà.

²² Doco Saulo, chicá ndee ní càhàn-nè xì nècuàchì raza-nè Judea ñuu Damasco mà, te nècuàchìmà, cónì nánìhì tnùnì gà ini-nè nansa naxiconihí-né, vàchi claru nì dàtúí Saulo sàhà Jesús, ñà-divi rey ndiaha xí raza-nè nduú-yá.

Nansa nì càcu Saulo nùù nèhivì raza-nè Judea

²³⁻²⁴ Daaní, nì yàha caní quìvì, dandu nì nataca dava tè-raza Judea mà, te iin-nì nì candatnuhu-té ñà-cahni-té Saulo. Ñàyùcàndùá, ndui te ñuú ndiatú-te yehè nahnú ñuu mà, áma níhì-té cahni-téné. Doco nì xinitnùhu-ne nansa cuní tèmà quida-tè xì-né.

²⁵ Ñàyùcàndùá, ñuú nì saca nèhivì xí Jesús-nè, cuàhàn-nè dìquì nama ndiadí nùù ñuu mà, te yucán nì dānùú-ñánê yàtà nama mà, inácáá-nè ini iin ìcà sìcàté.

²⁶ Dandu mànuhù-né ñuu Jerusalén.

Ñà-ndùá nì quida Saulo na ní nasaa-nè ñuu Jerusalén

Ñuu yucán nì cuni-nè nacuatnahá-né xì dava ga nèhivì xí Jesús, doco nsidaa nècuàchìmà, nì yùhì-nè, vàchi có-xiníndísâ-né ñà-ndáà ndùá nchícùn ndisa Saulo ichì mii-yá.

²⁷ Ñàyùcàndùá, nì saca Bernabé nècuàchìmà, te ndacá tnahá-né nì sàà nùù nècuàchì apóstol, nì

nacani-ne xì nècuàchìmà nansa nì cuu na ní xini Saulo Stoho-ndà Señor, te nì càhàn-yà xì-né. Te nì nacani stná-nè nansa nì quida Saulo ñuu Damasco, nì càhàn vate cuáhà-né sàhà Jesús ñuu yucán.

²⁸ Ñàyùcàndùá, yucán nì ndòo Saulo ñuu Jerusalén, xicánúú-né xì nèhivì xí Jesús.

²⁹ Te cuáhà gá nì càhàn-nè sàhà-yá, cóni yúhì-nè. Dècuèndè stná nècuàchì raza-nè càhàn dàhàn griegu nì càhàn stná xì-né, cuáhà gá nì ndatnuhu-né xì nècuàchìmà. Doco nècuàchìmà, cuisì xícuni-nè cahni-ñáné.

³⁰ Doco dava nèhivì cahvi stná xì Jesús, nì xinitnùhu-ne sàhà peligrù mà. Ñàyùcàndùá, nì saca-ne Saulo mà cuáhàn-nè ndè ñuu Cesarea, dandu mànuhù nècuàchìmà ñuu Tarso.

³¹ Daaní, inicutu ladu Judea mà, xì ladu Samaria, xì stná ladu Galilea, nì ndudadí uun; vátùni nataca cuéyàà nèhivì xí Jesús. Ñàyùcàndùá nì nacuàhandee gá ini-nè, te chicá nì cahvi víi-né Stoho-ndà Señor, vàchi nì chindee stná Espíritu ìì xí-yá mii-né, te sàhámà chicá nì nducuahà-né.

Nansa nì nduvàha iin tiàa nani Eneas

³² Daaní, xicánúú Pedro visita inicutu ladu yucán, te nì sàà-nè iin ñuu tii nani Lida ñà-coo-ne visita xì nèhivì xí Jesús ndoó yucán.

³³ Te ñuu mà nì xini-nè iá iin tiàa nani Eneas; ùnà cuà indúhu-né cama, vàchi sàni dàñà ìì cuerpu xi-ne.

³⁴ Ñàyùcàndùá, nì cachi Pedro xì-né:

—Cunaha-ní, Eneas: momentu yohó cuáhàn Jesucristu dandúvaha-ya mii-ní. Ñàyùcàndùá ndacuiin-ní, nsida vii-ní cama xi-ní.

Dandu momentu mà nì ndacuiin-nè.

³⁵ Te (nì xìcanuu-ne) ñuu Lida mà, xì stná yodò nani Sarón, te nì xini nèhivì-né. Ñàyùcàndùá cuàhà nècuàchìmà nì tenchicùn stná-nè ichì Stoho-ndà Señor.

Nansa nì natiacu iin nècuàchì ñahà nani Dorcas

³⁶ Daaní, tiempu yucán nìsa ìa iin nèhivì xí Jesús ñuu Jope nani Tabita. Te Dorcas nduú quivì-né dàhàn griegu. Te cuàhà gá obra nìsa quida-ne; cuàhà gá nìsa chindee-né nècuàchì ndahví.

³⁷ Doco quivì yucán nì quicuehè-nè, te nì xihì-nè. Ñàyùcàndùá, nì dàcùchí nèhivì nsii ma tècuí, te nì chinduhù-néndô iin cuarto dìquì-xí pìsu ùì.

³⁸ Dandu nèhivì xí Jesús (ndoó ñuu mà), nì xinitnùhu-ne ñà-yatni uun ía Pedro ñuu Lida. Ñàyùcàndùá, nì techuún-né ùì tiàa nì sàhàn nì sacundahví xì nùù nècuàchìmà ñà-quixi-ne vichi duha.

³⁹ Ñàyùcàndùá, nì quihin Pedro ichì vaxi-ne cutnàhà-né xì tiàa ma, te nì caquesaa-nè vehe nsii ma. Dandu nì saca nèhivì mà-né nì nana-ne ndé vehe dìquì-xí. Te yucán nì tnàtuu nsidaa nècuàchì ñahà cuàán, itá-né sacú-né, dacuní-nè Pedro vestidu-nè xì dùhnù-né, vachi na nìsa itiacu nsì-Dorcas mà, nì sansìcu-nda sicoto xì nècuàchìmà.

⁴⁰ Dandu nì cachi Pedro xì nsidaa nèhivì mà ñà-nì cáqueé-né fuera. Te na sàni caquee-ne, dandu nì sàcuìin sísì Pedro, nì xìcàn tàhvi-né nùù Dios. Te nì nacuico-né, nì indehè-né ndé indúhu nsii ma, te nì cachi-nè xì ndómà:

—Ndacuiìn-ní, Tabita.

Dandu nì nacuna nècuàchìmà nduchìnùù-né, te na ní xini-nè Pedro, nì ndacòo-ne.

⁴¹ Te nì chitanini Pedro ndahà-né nì ndacani-ne nècuàchìmà. Daaní, nì cana-ne nsidaa nècuàchì dava ga ñà-nansìhvi-ne, divi ñahàcuàán mà, xì dava ga stná nèhivì xí Jesús. Te nì cachi-nè xì nècuàchìmà:

—Yohó iá Tabita xi-nsia; sàni natiacu-nè.

⁴² Ñàyùcàndùá, nì xitià cuentu mà inicutu ñuu Jope nansa nì cuu xi nsii ma, te cuàhà gá nèhivì nì xinindisa-xi Stoho-ndà Señor.

⁴³ Dandu después, caní quìvì nì ndòo ga Pedro ñuu mà, iá-nè vehe iin tiàa nani Simón, iin nècuàchì tùha dacáhi iin.

10

Nansa nì sàcùnaha iin soldadu nani Cornelio ñà-cana-ne Pedro quixi-ne vehe-ne

¹ Ñuu Cesarea nì sandoo cuàhà soldadu. “Tè-italianu” nìsa cachi nèhivì ñuu mà xì soldadu ndoó yucán. Te iin capitán xi soldadu mà nani Cornelio.

² Mii-ne xì nsidaa stná nèhivì ndoó vehe-ne, xínduu-ne nèhivì tnùñuhu cahvi ndisa xi Dios, te chívàha ndisa-ne tnùñuhu xí-yá. Te dasán stná-nè cuàhà dihùn ñà-chindee xi nècuàchì ndahví, te nacuatú cuàhà stná-nè.

³ Te nì cuu iin quìvì nahi càhùnì nì cuaà nì dàcùnì Dios-nè tuí ndáí vaxi iin ángel quíhvi-ne vehe ndé iá-nèmà, te nì cachi ángel mà xì-né:

—¡Cornelio!

⁴ Dandu nì indehè váha-ne ángel ma, te yúhí cuàhà-né; dandu nì cachi-nè:

—¿Ndíà iá, señor?

Te nì cachi ángel mà xì-né:

—Sàni inini Dios ñà-ndùá xícàn tàhvi-ní nùù-yá, te sàni natùì stná obra xi-ní nùù-yá.

⁵ Ñàyùcàndùá, vichi duha techuun-ní nèhivì cùhùn ñuu Jope, te cana-ní iin tiàa nani Simón Pedro quixi-ne.

⁶ Cunaha-ní, iá-nè vehe iin nècuàchì dacáhì xì iin quisi, te yuhù mar indúhu vehe nècuàchìmà. Pues òivi Pedro mà icúmí cachi xì-ní nansa ndiá icà-ní quida-ní —nì cachi ángel mà,

⁷ te cuàhàn-nè.

Daaní, luegu nì cana Cornelio ùì mozo xi-ne tnàtuu-ne, te nì cana stná-nè iin soldadu xinúcuáchì nùù-né, vàchi iin nècuàchì cahvi víi xì Dios nduú stná nècuàchìmà.

⁸ Dandu nì nacani nsihi-ne xì nècuàchìmà nansa nì cuu, te nì techuún-ñané cùhùn-nè ñuu Jope.

⁹ Daaní, nahi càxíhùì inga quivì na sá-ìtúú-né casaà-nè ñuu mà, dandu òivi hora mà nì nana Pedro òinivèhé ndé iá-nè, cuàhàn-nè càcàn tàhvi-né nùù Dios.

¹⁰ Dandu nì quesaha-né nì xìhì cuàhà-né doco, te cuní-nè cuxi-ne. Ñàyùcàndùá, cuàhàn cuyucun ñà-cudamá-nè. Doco na táñâha ga coo listúàmà, dandu nì dàcùnì Dios-nè iin seña na ian sánî-nè.

¹¹ Nì xini-nè nì nuna ansivi, te yucán iá iin sìcoto na iin dahmà càcùhun nsì-cúmì punta-ñà òiquì-xì, mànuà dècuèndè ndé iá-nè.

¹² Te nì xini-nè ini dahmà mà ñuhú nsidanuu clase quisi; quisi nahnú, quisi cuàtì, xì quisi nduú laa.

¹³ Dandu nì tiacu-nè càhàn iin ana càhàn xì-né, cachi-yà:

—Ndacuiìn-ní cahni-ní quisi jaàn caxì-ní, Pedro.

¹⁴ Doco nì cachi Pedro:

—Còó, Señor mío, mà túhe caxí ñà-quini. Mà túhe caxí ñà-có-ndiá ìqué caxí.

¹⁵ Dandu cachí tu ana cáhàn xì-némà:

—Màsà cáhì-ní quini iá-si, vàchi Dios nduú yùhù, te sàni cáhì, iá vìi quisì jaàn —nì cachi-yà.

¹⁶ Ùni xichi nì cáhàn-yà ducán, dandu nì nana dahmà mà ansivi mànuhá.

¹⁷ Ñàyùcàndùá, cuàhà gá nì nacani ini Pedro; ¿ndiá nduá cuní cachàmà? cahan-né. Te divi hora daa sàni caquesaa tiàa nì techuún Cornelio, itá-né yehè, vàchi sàni ndàcàtnùhù-né nùù nècuàchì ñuu mà ndévi iá vehe Simón mà.

¹⁸ Ñàyùcàndùá, meru cáhàn-nè yehè, xicàn tnùhù-né a divi vehe ma iá Simón Pedro, á coó.

¹⁹ Daaní, Pedro, iá-nè nacání vá ini-nè (ndiá cuní cachi) ñà-nduá nì dàcùnì Dios-nè, te nì cachi Espíritu ì xì-né:

—Cunaha-ní, sàni quesaa ùni tiàa cuní cáhàn xì-ní.

²⁰ Ndacuiìn-ní, nuu-ní, te cuahán-ní xì-né. Màsà nácánì inì-ní, vàchi yùhù nduú ana nì cana xi-né.

²¹ Ñàyùcàndùá, nì nuu Pedro dècuèndè ndé itá tiàa vàxi nùù Cornelio mà, te nì cachi-nè xì nècuàchìmà:

—Amádi yùhù cuní-nsià cáhàn xì-nsiá. ¿Índù iin chuun nihí-nsiá vàxi?

²² Dandu nì cacachi nècuàchìmà:

—Nùù capitán Cornelio vàxi-nsi. Nècuàchì ndàà cuisì inì-xì nduú nècuàchìmà. Chívàha vìi-né tnùñuhu xí Dios, te cuú ini nsidaa nècuàchì raza-ní Judea sàhà-né. Te iin ángel ì xí Dios nì cachi xì-né ñà-nì càná-né mii-ní cùhùn-ní vehe-ne cáhàn-ní xì-né cunini-ne —nì cacachi tiàa ma.

²³ Dandu nì dáyáha Pedro tiàa ma ini vehe-ne, te yucán nì caquidì nècuàchìmà iin ñúú. Dandu inga quivì nì naquihin-ne ichì ndacá tnáhâ-né xì Pedro mànuhù. Te iin ùì nècuàchì ñuu Jope cahvi stná xì Dios, cutnáhâ stná-nè xì Pedro cuàhàn.

²⁴ Dandu quivì ùì nì casaà-nè ñuu Cesarea. Te yucán ndiatú Cornelio vehe-ne, mii-né xì tnaha-ne, xì nsidaa stná nècuàchì chicá cutnáhâ vaha xi-né, vàchi sàni cana-ne nècuàchìmà ñà-quixi-ne vehe-ne.

²⁵ Dandu nì sàa Pedro meru vehe ma, te nì quee Cornelio, nì casàhù-nè xì nècuàchìmà, nì sàculìn sisì-né nì cahvi-né nècuàchìmà.

²⁶ Doco Pedro, nì ndacani-ne nècuàchìmà, cachí-nè:

—Ndacuiìn-ní, vàchi na tiàa nduú mii-ní, ducán tiàa nduú yùhù.

²⁷ Dandu nì quesaha-né ndatnúhù-né xì nècuàchìmà, te ducán nì cayàha-ne ini vehe, te nì xini Pedro cuàhà gá nèhivì sàni nataca ndòò-mà.

²⁸ Dandu nì cachì-nè xì nsidaa nècuàchìmà:

—Mii-nsiá, sà-ìnáhá-nsiâ nansa iá ley xi nsiùhù tè-nduú raza Judea, ñà-có-sâha ley xi-nsi nacuat-nahá-nsí xì nèhivì inga ñuu (nahi mii-nsiá). Nì còò stná permisú yàha-nsi vehe-ne. Doco vichi sàni sàni nì cundaà inì nì quida Dios ñà-mà váha cachi-ndà xì nèhivì inga ñuu ñà-có-xiñùhù Dios-nè, te ò nècuàchì sìquini nduú-né. Còò.

²⁹ Ñàyùcàndùá, na ní cana-nsia yùhù quixi, cóni cachi á coó. Vichi duha nì quihin ichì váxi. Ñàyùcàndùá, cuní cundaà inì ndià nduá dìsáhà-xí nì cana-nsia yùhù.

³⁰ Dandu nì cachì Cornelio:

—Cunaha-ní, sàcuàhàn-ndà cùmì quivì, divi hora yohó nahi càhùnì nì cuaà nì sandua. Te iníhí' íá dòquí, te xícàn tàhvì nùu Dios. Dandu yucán nì ndecunu iin tiàa nì xinì, ndiaha gá nchií sìcoto xi-ne.

³¹ Te nì cachi-nè xí: “Cornelio, sàni tiacu Dios xícàn tàhvì-ní nùu-yá, te sàni natùì stná obra xi-ní nùu-yá.

³² Ñàyùcàndùá, techuun-ní nèhivì cùhùn ñuu Jope, te cana-ní iin tiàa nani Simón Pedro; íá-nè vehe inga Simón, iin nècuàchì dacáhì xì iin. Yuhù mar nduú vehe-ne. Te nú sàni quesaa-nè yohó, dandu icúmí-nè càhàn-nè xì-ní”.

³³ Ñàyùcàndùá, vichi vichi nì dàsàì razón ñà-quixi-ní. Te vátùnì nì quida-ní nì quesaa-ní. Te vichi, yohó ndoó nsidaa-nsí nùu Dios ndiatú-nsí cunini-nsí nsidaa ñà-nduá sàni cachi Dios xì-ní —nì cachi Cornelio.

Ñà-nduá nì cachi Pedro na íá-nè vehe Cornelio

³⁴ Dandu nì càhàn Pedro xì nsidaa nècuàchì mà, cachí-nè:

—Vichi sàni cundaà inì, ñà-ndáà nduá, có-càhíchì inì Dios nì-iin nèhivì.

³⁵ Vàchi có-quidá mà, nú cuisì cahvi víi iin nèhivì mii-yá, te quidá víi-né, dandu icúmí-nè ndee vaha-ne nùu-yá, mate nèhivì ndéni ñuu nì cui nì cùndúú-né.

³⁶⁻³⁷ Te mii-nsiá, sà-ínáhá-nsiâ ñà-nduá nì cachtùhu Dios xì raza-nsí Israel, nì dàquésáá-yà iin razón ndiaha nansa nàcùndoo vaha-nda nùu-yá quida Jesucristu. Te Jesucristu, Stoho nsidanicuú nèhivì ñuhívì nduú-yá.

Pues ináhá vaha-nsia ñà-nduá nì cuu, ñà-dihna Juan nì quixi nì càhàn xì nèhivì, te nì quida ì

stná-nè nècuàchìmà. Daaní, ndè ñuu Galilea nì quesaha chuun xi Jesús de Nazaret, te dècuèndè icutu ladu Judea nì xitià stná palabra sàhà chuun ma.

³⁸ Te ináhá stná-nsià nansa nì quida-ya, nì nihì fuerte-yà Espíritu Ìì xí Dios. Ñàyùcàndüá, nì xicanuu-ya nì quida-ya milagru ndiaha, nì dàndúvaha-ya nsidaa ana ndohó quidá ñà-malu, vàchi Yuamánì-yá Dios iá xì-yá.

³⁹ Te nsiùhù, testigu xínduu-nsi, vàchi nì xin-inùù-nsí nsidaa ñà-ndüá nì quida-ya ladu Judea xì stná ñuu Jerusalén. Dandu nì sahnì nèhivì-yá. Nchìca cruz nì chituu-neyà.

⁴⁰⁻⁴¹ Doco tìxi ùnì quivì nì natiacu-yà nì quida Yua-yá Dios. Dandu cuàhà xichi nì ndecunu-ya nùù nèhivì, doco màdì núù nsidaa-né. Còó, cuisì nùù nsiùhù nècuàchì nì chitnùnì ini Dios ndecunu-ya nùù-xì, vàchi divì nsiùhù nì nacàxin-ya cunduu ana cuninùù xì-yá na ní natiacu-yà, dècuèndè nì cutnahá stná-yà xì-nsí nì xixi-nsi (nùù mesa).

⁴² Dandu nì sàcùnaha-nsí nùù-yá ñà-dacuítìà-nsì palabra sàhà-yá nùù nèhivì, cachi-nsì xì-né ñà-divì mii-yá nì chitnùnì ini Dios nsidandaà sàhà cuàchi nsidanicuú nèhivì, nèhivì itiácú, xì nèhivì sàni xihì.

⁴³ Te cunaha-nsiá, divì sàhà mii-yá nì cachitnùhu stná nsidaa nècuàchì nìsa cahàn cuenta xi Dios sàhana, nì cachi-nè ñà-sàhà mii-yá vátùnì ndoo cuàchi nsidaa ana cunindisa-xi-yá, te ndacùcahan xi quivì-yá —nì cachi Pedro.

Nansa nì ndè Espíritu Ìì xí Dios ini anima nèhivì inga raza ndoó vehe Cornelio

44 Daaní, meru cáhàn Pedro, dandu fuerte nì quixi Espíritu ìì xí Dios ini anima nsidaa nècuàchì (ìngà raza) iníní má.

45-46 Te nì quesaha ní cáhàn-nè dàhàn sàà, ndeníhí vaha-ne Dios. Ñàyùcàndùá nì ndulocó nècuàchì raza Judea nì quixi xi Pedro, vachi nì xini-nè dècuèndè stná nècuàchì ìngà raza sàni nìhìtáhvi Espíritu ìì xí Dios.

47 Ñàyùcàndùá nì cachi Pedro xì nècuàchì raza-nè xiníndísá-má:

—Sàni xini-nsià nansa nì nìhìtáhvi stná nècuàchì yohó cucumi-né Espíritu ìì xí Dios nahi nsiùhù. Ádi còò iin cuní cadi xì nùù-né ñà-cuhiì-né vichi.

48 Dandu nì cachi Pedro xì compañeru-nèmà ñà-nì ndácùcahan-né quìvì Jesucristu, te quida ìì-né nècuàchì sàà mà. Ñàyùcàndùá, na ní nsihi nì cuhiì nsidaa nècuàchìmà, dandu nì sacundahví-nè nùù Pedro ñà-nì còò chii gá-nè iin ùì gá quìvì xì-né.

11

Ñà-ndùá nì cachi Pedro na ní càà-né nùù nècuàchì xiníndísá ndoó ñuu Jerusalén

¹ Daaní, nì xitià cuentu nansa nì cuu nì xinindisá stná nècuàchì ìngà raza mà. Dècuèndè stná ladu Judea nì sàà razón mà, te ñàyùcàndùá nì xinitnùhu stná nècuàchì apóstol xì dava ga nècuàchì xiníndísà.

² Sàhájàn na ní nasaa tu Pedro ñuu Jerusalén, dandu nì tnàtuu cuahà nècuàchì raza-nè nùù-né, te nì quesaha-né xitnùhu-ñané,

³ cachí-nè:

—¿Índù chuun nì quìhitnaha-ní xì nècuàchì có-nchìcùn ley xi-nda, te nì yàha-ní vehe-ne nì xixi-nsia?

4 Dandu nì nacani nsihi Pedro xì nècuàchìmà nansa nì cuu, te dohó nì cachi-nè:

5 —Ñuu Jope ié` xícàn tàhví nùù Dios, te nì dàcùnì-yà yùhù iñàha. Nì xinì iin ñà-ndùú nahi dahmà cahnú cácuhun nsì-cúmì punta-ñà dìquì-xí, te ndè ansivi nì nua vàxan ndé ié`.

6 Indéhe váhi, te nacání inì, ¿ndiá nduá ñuhuma? Te yucán ñuhú nsidanuu clase quisì: quisì nahnú, quisì yùcù, quisì cuàtì, xì stná laa.

7 Dandu nì tiacuì cáhàn iin ana cáhàn, cachí-yà xì: “Ndacuiìn-ní cahní-nísi caxì-ní, Pedro”.

8 Doco nì cachì xì-yá: “Còó, Señor míó, mà túhe caxí ni-iin ñà-quini, ni-iin ñà-có-ndiá ìqué caxí”.

9 Dandu, inga xichi nì cáhàn-yà ansivi, cachí-yà xì: “Màsà cáhì-ní quini iá-sì, vàchi Dios nduú yùhù, te sàni cachì, iá viì-sí”, nì cachi-yà.

10 Ùni xichi nì cáhàn-yà xì ducán, dandu nì nana dahmà xì quisì mà mànuhá ansivi.

11 Daaní, divi hora yucán sàni quesaa ùni tiàa, itá-né tùvèhé ndé ié`. Ndè ñuu Cesarea nì quixi-ne nandúcú-nè yùhù.

12 Dandu nì cachi Espíritu Ìi xì: “Cuahán-nì, cut-naha-ní xì nècuàchìmà cùhùn, doco màdí cachì-ní a ndísá, á coó”. Dandu ní saqui iñù compañerùì iin-nì cahvi stná xì Jesús, divi nècuàchì itá yohó, te ndacá tnahá-nsì cuàhàn-nsì (ñuu yucán. Te na ní sàà-nsì), nì quihvi-nsi ini vehe tiàa nì cana xí.

13 Dandu nì nacani-ne xì-nsí nansa nì cuu nì xini-nè iín iin ángel xi Dios ini vehe-ne, te nì cachi ángel mà xì-né: “Techuun-ní tiàa cùhùn ñuu Jope cana-ní Simón Pedro quixi-ne,

14 vàchi icúmí Pedro mà cachitnùhu-ne xi-ní iin razón ndiaha nansa càcu anima-ní nùù Dios,

mii-ní xì nsidaa stná nèhivì vehe-ní”, nì cachi ángel mà.

¹⁵ Daaní, làcà ní quesahí càhìn xì nèhivì ndoó yucán, te fuerte nì quixi Espíritu Ìì xí Dios dìquì-né, nacua nì quida-ya xì ndohó daa.

¹⁶ Dandu ní nsìnuu inì nansa nì cachitnùhu Stoho-ndà Señor xì-ndà na ní cachi-yà: “Ñà-ndàà nduá, tècuìì nìsa quida ìì Juan nèhivì, doco mii-nsiá, tìxi Espíritu Ìì xí Dios icúmí-nsiá nduhì-nsiá”, nì cachi-yà.

¹⁷ Pues divi ducán ndisa nì cuu stná xì nècuàchì inga raza mà, nì nìhìtáhvi stná-nè Espíritu Ìì xí Dios nacua nì nìhìtáhvi ndohó na ní xinindisa-nda Stoho-ndà Jesucristu. Ñàyùcànduá, (nì cundaà inì), divi Dios nduú ana nì quida xì ñà-jaàn, te sàhàmà nì nacani inì chicá vaha màsà cádì nù-ya —nì cachi Pedro.

¹⁸ Dandu na ní nsihi nì inini nècuàchì Jerusalén mà palabra jaàn, dandu nì ndòo vaha ini-nè, te nì naquimani-né Dios, cachí-nè:

—Pues ñà-ndàà nduá, dècuèndè stná nècuàchì inga raza sà nì nìhìtáhvi ñà-cuu-ne arrepentir sàhà cuàchi-ne, te ducán cundiatú-nè vida ndiaha nicanicuahàn —nì cachi-nè.

Nansa nì xinindisá stná nèhivì ñuu Antioquía

¹⁹ Cunaha-ní, divi tiempu nì casahnì nèhivì Esteban nì quesaha stná-nè quida quini-ne xì nsidaa gá nèhivì xí Jesús. Ñàyùcànduá, cuàhà nècuàchì mà nì xitìà nihni cuàhàn cuàhà ñuu. Dècuèndè stná ñuu Fenecia nì casaà dava-ne, xì ndè stná ñuu Chipre, xì ñuu Antioquía. Te yucán nì càhàn stná-nè palabra xì Dios, doco xì cuisì nècuàchì raza-nè Judea.

²⁰ Daaní, dava nècuàchè ñuu Chipre xì dava stná nècuàchè ladu Cirene, nì casaà stná-nè ñuu Antioquía mà, te mii-né, ndisa, nì càhàn-nè xì nèhivì ñuu mà có-ndùú raza Judea, nì cachitnùhu-ne ñà-ndùú razón ndiaha sàhà Stoho-ndà Jesucristu.

²¹ Te cuàhà gá nì chindee-yánè, vèchi cuàhà nècuàchè ñuu mà nì xinindisá, te nì tenchicùn stná-nè ichì-yá.

²² Daaní, nì xinitnùhu stná nèhivì xì Jesús ndoó ñuu Jerusalén nsidaájàn. Ñàyùcàndùá, nì techuún-né Bernabé cuàhàn-nè Antioquía.

²³ Te na ní sàà-nè yucán, yáha ga nì cudìi ini-nè na ní xini-nè ñà-cuàhà guá gracia sàni sàhatahvì Dios nèhivì yucán. Ñàyùcàndùá, nì càhàn-nè xì nècuàchè mà ñà-siempre Stoho-ndà Señor ni cahvi xi-né.

²⁴ Vèchi Bernabé mà, vaha ndisa ini-nè, vèchi chitu anima-nè Espíritu Ì xì Dios, te xiníndisá fuerte-nèyà. Te cuàhà gá stná nèhivì ñuu mà nì tenchicùn xì ichì-yá.

²⁵ Dandu nì quihin Bernabé mà ichì cuàhàn-nè ñuu Tarso nandúcu-né Saulo. Te na ní ndacùhun tnahá-né, nì nacuatnahá-né màndixi-ne ñuu Antioquía.

²⁶ Daaní, inii iin cuà totoo nì nataca-nè xì cuàhà nèhivì xì Jesús, nì dàcuàhá tnahá-né. Te cunaha-ní, divi ñuu Antioquía mà nduú ndé nì quesaha nèhivì cachì-nè cristianu xì nècuàchè nchícùn ichì Jesús.

²⁷⁻²⁸ Daaní, quivì yucán nì casaà stná itnii nècuàchè profeta ñuu mà. Ñuu Jerusalén nì quixi-ne. Te iin-ne nani Agabo; te divi nècuàchè mà nì sàcuìl-nè mahì nèhivì natácá mà, te nì dàcàhàn Espíritu Ì xì Dios-nè, nì cachitnùhu-ne ñà-vàxi

tnama inicutu ñuhiví. Te ñà-ndáa nduá, vâchi ducán nì cuu ndisa tiempu xi rey cahnú nani Claudio.

²⁹ Ñàyùcàndùá, (na ní tiacu) nèhivì (ñà-vâxi tnama), dandu nì nacani ini-nè chicá vâha chindee-né nècuàchì hermanu (ndahví) ndoó ladu Judea, vâtùni cuâha iin iin-ne iyuhu según ñà-ndùá sàa-nè cuâha-ne.

³⁰ Ñàyùcàndùá, nì nacuatnahá dìhùn, te nì quida-neà entregar nùu ndahà Bernabé xì Saulo. Dandu nècuàchìmà, nihí-néa nì sàa (ladu Judea), te nì ndòa ndahà nècuàchì sahnú idónuu.

12

Nansa nì xihì Jacobo, te nì tniì stná Pedro

¹ Daaní, divi tiempu yucán nì dândàcú rey Herodes tniì dava nècuàchì natácá cahvi xi Jesús, ñà-dandohó-tené.

² Te iin nècuàchì nì ndoho ma nduú ñani Juan nani Jacobo, vâchi nì dândàcú rey mà, te nì sahnì-té nècuàchìmà xì espada.

³ Dandu nì xini rey mà cudî ini nècuàchì ñuu mà ñà-nì xihì ndómà, ñàyùcàndùá nì nacani inì-te chicá vâha tniì stná-te Pedro. Meru quivì iá vicò xixí-né pan có-ndùtáchí nì sanduamà.

⁴ Ñàyùcàndùá nì tniì stná Pedro, te nì sàcùndiadi-nè, nì ndòo-ne ndahà soldadu, cùmì cùmì-té nì sandiaa xì-né, te cùmì turnu iá nsiquivì. Te rey mà, cuisì ndiatú-te yâha inga vicò, divi vicò pascua, dandu tavà-té nècuàchìmà ñà-cundehè nèhivì-né, (te cui-nè).

⁵ Ñàyùcànduá, yucán iá Pedro, ndiadí-nè vehecàa. Doco nècuàchì natácá cahvi xi Jesús, cuàhà gá nì xicàn tàhvi-né nùu Dios sàhà nècuàchìmà.

Nansa nì quee Pedro vehecàa nì quida Dios

⁶ Daaní, nì sàà iin ñuú antes quivì cuàhàn rey mà tavà-té Pedro cundehè nèhivì-né. Te indúhu-né ini vehecàa ma, quidì naà-né. Te itánduhù stná soldadu iin iin ladu-nè, itnìí-te cadena nuhní-nè, te xí-ita stná soldadu ndiaá yehè.

⁷ Dandu na iin cachí yucán nì ndecunu iin ángel xi Stoho-ndà Señor, te nì natnuù iin luz ini vehecàa ma. Te nì tuxìn ndáha ángel mà diìn tìxì Pedro, nì dándácòo-ñané, te nì cachì-nè:

—Ndacuiìn-ní vichi duha.

Daaní, cadena nuhní ndahà Pedro, nì dàñàtnàhá miá.

⁸ Te nì cachì tu ángel:

—Nacuhnì-ní siuhmatìxi-ní, te nacuaìn-ní ndìsàn-ní.

Te na ní nsihi nì quida Pedro ducán, dandu nì cachì tu ángel mà xì-né:

—Cundixì-ní dòò-ní, te cunchicùn-ní yùhù cùhùn-ndà.

⁹ Ñàyùcànduá, nì tenchicùn Pedro ángel mà cuàhàn-nè, doco cónì cúndàà ini-nè a ndísá ñà-ndàà nduá cuú xi-né, á coó, vàchi na ian sánì-nè quidá Dios nduá cahan-né.

¹⁰ Dandu nì cayàha-ne ndé iin iin soldadu ndiaá, te después nì yàha stná-nè nùu ingà-te, dandu nì sàà-nè ndè yehè cáa cahnú quee-nda calle ñuu mà. Te nì nuna miá, dandu nì caquee-ne fuera cuàhàn-nè. Te nì sàà-nè ndé nacáhdé-nè inga calle, te yucán nì nacoó ángel mà-né cuàhàn-nè.

¹¹ Dandu nì sàà Pedro nì cundaà vaha ini-nè, te nì cachi-nè:

—Vichi sàni cundaà inì, ñà-ndàà nduá, nì techuún Stoho-ndà Señor ángel xi-ya, nì sàà-nè nì tavà-né yùhù ndahà Herodes. Te vitni còò gá iñàha cuu xí nacua nì cuni tè-raza Judea cuu xí.

¹² Daaní, na ní nsihi nì nacani ini-nè sàhámà, dandu cuàhàn-nè vehe María nduú dihi Juan Marcos. Te yucán ndoó cuàhà nèhivì sàni nataca, xicàn tàhvì-né nùù Dios.

¹³ Dandu nì dàcàsàn Pedro tranca mà, cásàhú-nè. Te nì quee iin ñahà chii nani Rode vaxi-ña cunini-ña ana cáhàn.

¹⁴ Te nì nacuni-ña tàchì Pedro. Doco ñà-cuàhà guá cudii inì-ña, cóni nácúná-ña yehè; nì dàyáà-ña nì nansìhvià vehe, nì cachitnùha xì nèhivì mà ñà-divi Pedro nduú nècuàchì cáhàn yehè mà.

¹⁵ Doco nèhivì yucán, cóni xiníndísâ-né, ñàyùcànduá nì cachi-nè xì-ña:

—Ádi sàni culocú.

Doco mii-ña, iin-ni cachí-ña divi ñà-ndàà nduá.

—Còó —cachí-nè—, ádi ángel (ndiaá) xì-né nduú ana cáhàn.

¹⁶ Doco iníní-né casan yehè, cásàhú ìi Pedro. Ñàyùcànduá nì (caquee-ne nì) nacuna-ne yehè, te nì xini-nè ÿdivi Pedro nduú-né! Ñàyùcànduá nì ndulocó sàstnùhù-né.

¹⁷ Dandu nì cuu ndahà Pedro ñà-nì cúníní nècuàchimà ñà-nduá cuàhàn-nè cachi-nè, te nì nacani-ne nansa nì nihì-né nì quee-ne vehecàa ma nì quida Stoho-ndà Señor. Te nì cachi stná-nè xì nècuàchimà (ni cùhùn-nè) cachitnùhu stná-nè xì Jacobo xì dava ga compañeru-nè xiníndísâ. Dandu nì quee-ne cuàhàn-nè inga xaan.

18 Daaní, na ní tùinuù quìvì yucán, cuàhà gá nì ndulocó soldadu, ¿índù cuàhàn Pedro? cahan-té.

19 Te rey Herodes, nì dándàcú-te ñà-nanducù-né cuàhà xaan. Doco cónì nátùì-ne. Ñàyùcàndùá, nì sanicuàchi rey mà sàhà soldadu mà, te nì sahnì-ñátê. Dandu nì quee rey mà ladu Judea cuàhàn-te ñuu Cesarea, te yucán nì ndòo-tè.

Nansa nì xihì rey Herodes

20 Cunaha-ní, xiní ùhì rey mà nèhivì ñuu Tiro xì nèhivì ñuu Sidón. Doco mii-né, cuní-nè nàcùndoo vaha-ne xì-té, vàchi ndè ñuu-te quixí ñà-ìtiácú-nè ñuu-nèmà. Ñàyùcàndùá, nì nihì-né nì nàcùndoo vaha-ne xì iin ana xinúcuáchi nùù-té vehe-tè, divi iin tiàa nani Blasto. Dandu iin-ni nì ndatnuhu nsidaa-né, te nì catnàtuu-ne nùù rey mà tìxi Blasto mà, (áma nihì-né nàcùndoo vaha-ne xì-té).

21 Te nì saquùn-te iin quìvì (quixi tu nsidaa-né). Ñàyùcàndùá, divi quìvì mà nì sàcòo-tè silla cahnú xí-te, ndixí-te sìcoto viì xí-te, te nì càhàn-te sàhù xì nsidaa nècuàchìmà.

22 Dandu yáha ga nì càna fuerte-nè, cachí-nè:

—¡Màdì nèhivì ùún càhàn! ¡Iin dios nduú ana càhàn! —cachí-nè, càna-ne.

23 Dandu vichi duha nì dùcùn rey mà iin castigu nì quida ángel xi Stoho-ndà Señor, vàchi cónì tàvá-te tñùñuhu xí-yá. Ñàyùcàndùá, nì saxì sìndacu inì-te, te nì xihì-te.

24 Doco razón ndiaha xí Stoho-ndà Señor, chicá nì xitià inicutu, te chicá cuàhà nèhivì nì tenchicùn xì palabra mà.

25 Daaní, na ní nsihi nì xìnu chuun nì quida Bernabé xì Saulo ñuu Jerusalén yucán, dandu nì saca-ne

Juan Marcos, te ndacá stnahá-né nì quee-ne ñuu mà mànuhù-né.

13

Nansa nì quihin Bernabé xì Saulo iin ichì caní cuàhàn-nè chuun xì Jesús

¹ Ñuu Antioquía mà nì sandoo cuàhà nècuàchì natácá cahvi xi-yá. Te dava-ne nduú nècuàchì chináhá, te dava-ne nduú profeta cachítnùhu razón xi Dios. Te nècuàchì chicá xíquida ducán nì sanduu Bernabé, xì Simón el Negro, xì stná Lucio nì quixi ñuu Cirene, xì stná Saulo, xì stná Manaén, iin nècuàchì dava-ni nì sahnu xi gobernador Herodes.

² Daaní, nì cuu iin quivì na cahvi nsidaa-né Stoho-ndà Señor, te iníhù stná-nè nùù-yá ndoó dòcò-nè, dandu nì cachi Espíritu Ìi xì-né:

—Cunaha-nsiá, cuaán cunduu chuun xi Bernabé xì Saulo vichi, vàchi sàni nacàxin mii-né. Ñàyùcànduá, nacoo-nsianè ni cùhùn-nè quida-ne inga chuun xi —nì cachi-yà.

³ Ñàyùcànduá chicá nì inihii-né, te nì xicàn tàhvì stná-nè nùù-yá. Dandu nì chitàndòó-né ndahà-né dìni Bernabé xì Saulo (ñà-cundujàn seña ñà-sàni nihì nècuàchìmà chuun ndiaha). Dandu nì ndaquìndèè-né xì nècuàchìmà cuàhàn-nè.

Nansa nì quida Bernabé xì Saulo na ní sàà-nè ñuu Chipre

⁴ Ñàyùcànduá, nì quihin nècuàchìmà ichì cuàhàn-nè, vàchi sàni techuún Espíritu Ìi-né cùhùn-nè. Te nì sàà-nè ñuu Seleucia. Te yucán

nì nana-ne iin barcu cuàhàn-nè ndè iin ñuu cahnú nani Chipre.

⁵ Te meru ñuu ndé nì nuu-ne barcu mà nani Salamina. Dandu cuàhàn-nè veheñùhu xi nècuàchì raza-nè Judea iá yucán, te nì càhàn-nè palabra xi Dios. Te cutnáhâ stná Juan xì-né, xinúcuáchí nècuàchìmà nùù-né.

⁶⁻⁸ Dandu nì nacàhin-ne inii ñuu mà dècuèndè nì sàà-nè inga orilla mar ndé iá ñuu Pafos. Te yucán nì ndacùhun tnahá-né xì iin tètàtnà nani Barjesús. Te Elimas nani stná-te, vâchi ducán cachí-nè xì tètàtnà dàhàn yucán. Iin tè-raza Judea nduú stná-te, te càhàn-te razón xi Dios, cachí-te, doco dandahví uun-tè. Pues divi-tè iá nùù iin nècuàchì nchichí cusáhnû ladu yucán nani Sergio Paulo. Te nècuàchìmà, nì cana-ne Bernabé xì Saulo, vâchi cuní-nè cunini-ne palabra xi Dios. Doco tètàtnà mà, nì càhàn-te dìquì Bernabé xì Saulo, daquítnùhu-tè nùù nècuàchì cusáhnú-má ñà-màsà cúníndísâ stná-nè ichì Jesús.

⁹ Dandu Saulo, ò nì càchí stná-ndà Pablo, fuerte nì quixi Espíritu Ìì xí Dios ini anima-nè, ñàyùcànduá nì indehè váha-ne tètàtnà mà,

¹⁰ cachí-nè xì-té:

—Ndahví-ní, vâchi dandahví uun-ní nèhivì ñà-cuàhà gá maña quida-ní, te ni-iin ñà-vàha có-cúu inì-ní sàhà-xí, vâchi dèhe ñà-malu nduu-ní. ¿Índù chuun tùha guá-ní datúcù-ní nèhivì ñà-màsà cúnchícùn-nè ichì ndácuìsì Stoho-ndà Señor?

¹¹ Doco cunaha-ní, sàhà-ñá quida-ní ducán, ñàyùcànduá icúmí-ní nìhì-ní iin castigu xi Dios vichi. Icúmí-ní cuaà dahuun-ní iin ratu; ni nduà orá mà cútui ga nùù-ní —nì cachi Pablo.

Dandu vichi duha nì cuaà nùù témà, te nì nàcuìin

tnùù dahuan. Ñàyùcàndùá, nì quee-tè cuàhàn-te nanducu-té ana cuditá xì-té cacanuu.

¹² Te na ní xini nècuàchì cusáhnú-má ñà-ndùá nì cuu, dandu nì xinindisá stná-nè palabra xi Dios, vàchi nì ndulocó-nè sàhà ñà-ndùá chináhá Pablo sàhà Stoho-ndà Señor.

Ñà-ndùá nì quida Pablo xi Bernabé na ní sàà-nè ñuu Antioquía iá ladu Pisidia

¹³ Dandu Pablo xi compañeru-nè, nì nana-ne iin barcu, te nì yàha-ne mar, nì sàà-nè ñuu Perga iá ladu Panfilia. Te yucán nì naco Juan-nè mànùhù-né Jerusalén.

¹⁴ Dandu nècuàchìmà, nì quee-ne ñuu Perga mà nì sàà-nè ndè ñuu Antioquía iá ladu Pisidia. Te quìvì descansu cuàhàn-nè visita veheñùhu xi nècuàchì raza-nè Judea, te nì sàcùndoo-ne yucán.

¹⁵ Dandu nì cahvi nècuàchì xícusahnú veheñùhu ma tutu nduú ley xi Dios, xì stná tutu ì nì tiaa nècuàchì profeta sàhana. Dandu nì techuún-né razón nùù Pablo xi Bernabé, cachí-nè:

—Nú iá iin conseju vaha cuàha-nsia nsiùhù, vátùni càhàn-nsià vichi, ñáni.

¹⁶ Dandu nì ndacuiin Pablo, te nì dànáhà ndahà-né ñà-nì cúndóó dádî nsidaa-né, te nì cachi-nè:

—Mii-nsiá nècuàchì raza xi Israel, xì nsidaa gá mii-nsiá nècuàchì cahvi stná xi Dios, cunini vaha-nsia.

¹⁷ Divi Yua-nda Dios nduú ana càhvì nsidaa nèhivì raza-ndà, vàchi sàhana nì nacàxin-ya xii-ndà ñà-cunduu-ne nèhivì xí-yá. Te na ndoó xícá ì-né ñuu Egipto, dandu ndiaha gá nì chindee-yánè, nì quida-ya cuàhà milagru nahnú, te nì tavà nsihí-yánè nùù ñuu mà nì caquee-ne libre.

¹⁸ Daaní, ùi dico cuà nì xìcanuu-ne yucù dàná. Te mate ndahví modo xi-ne, doco nì quidandee ini-yà sàhà-né inii cuà mà.

¹⁹ Daaní, después na ní sàà-nè ladu Canaán, dandu nì dándáñúhú ìi-yá nèhivì ndoó ùsà ñuu nahnú yucán, te nì sàhatahvì-yánè ñuu mà.

²⁰ Daaní, nì yàha 450 cuà, te inii tiempu yucán puru juez nìsa dandacu-xi nùù xii-ndà mà, vèchi ducán nì cachi mii-yá. Te ducán nìsa ìa dècuèndè tiempu nì quesaha Samuel càhàn-nè cuenta xi-ya.

²¹ Dandu nì xìcàn xii-ndàmà coo iin rey dandacú nùù-né, (te màdì gá juez). Ñàyùcàndüá, nì cachi Dios ñà-iin tiàa nani Saúl cunduu rey xi-ne, iin descendencia xi xii-nda Benjamín, te yua-né nì sanani Cis. Pues divi nècuàchìmà nì dándacú ùi dico cuà nùù ñuu-ndà.

²² Daaní, después nì dàcúxíó Dios nècuàchìmà, te nì sàha-ya David chuun dandacuma, vèchi dohó nì cachi-yà sàhà-né: “Sànì xinì, vàha ga modo xi dèhe Isaí nani David, te cudî gá inì sàhà-né. (Vèchi ináhî) icúmí-nê quida-ne cumplir nsidaa ñà-ndüá cuní coo”, nì cachi Dios.

²³ Dandu nì quida stná-yà comprometer ñà-cunduu iin descendencia ndiaha xí nècuàchìmà ana dacácu xi raza-ndà Israel. Ñàyùcàndüá, cunaha-nsiá, divi Jesús nduú ana ndiaha ma nì chitnùnì ini Dios dacácu xi-nda.

²⁴ Doco na táñaha ga quesaha Jesús (càhàn-yà palabra xi-ya), dandu dihna Juan nì quixi nì càhàn sàhù xì nsidaa nècuàchì raza-ndà Israel sàhà-ñá nì cuú-né arrepentir, te cuhì-né.

²⁵ Dandu después na sádaa-ní nsihi vida xi Juan ñuhivì yohó, dandu nì càhàn-nè xì nèhivì, cachí-nè: “¿Ana nduú yùhù, cahan-nsiá? Pues cunaha-nsiá,

màdì mii-yá nduí. Doco después na sání yàhi, dandísá vaxi ana nduú mii-yá. Vàchi yùhù, ni có-nâtùì cundui mozo xi-ya ñà-taví ndìsàn-yá”, ni cachi Juan.

²⁶ Ni cúníní vaha nsidaa mii-nsiá nècuàchì nduú descendencia xi xii-ndà Abraham, xi nsidaa stná mii-nsiá nècuàchì dava ga cahvi stná xi Dios, vàchi nùù mii-nsiá sàvaxi razón yohó nansa càcu anima-ndà, ñàni.

²⁷ Vàchi nècuàchì ndoó ñuu Jerusalén, xi stná tè-xícusahnú nùù-né yucán, cónì cúndàà ini-nè ana nduú Jesús, ni cónì cúndàà stná ini-nè ñà-nduá cuní cachi tutu ìì, mate divi nduá cahví-né cada quìvì descansu, te divi nduú stná tutu ndé ni cachitnùhu profeta sàhana ñà-ìcúmí nèhivì cahni-néyà. Te divi ducán ndisa ni cuu, vàchi tè-xícusahnú ñuu-ndàmà, ni dàyáha-tèyá ndahà nèhivì cahni xi-yá.

²⁸ Mate còò ni-iin falta xi-ya, doco ni xicàn-te nùù Pilatu ñà-cui-yà.

²⁹ Ñàyùcànduá, divi ducán ni cuu nacua ni cachitnùhu tutu ìì icúmí cuu xi-yá, ni dandòhó-teyá, (te ni xihì-yà). Dandu ni nanihi nèhivì cuerpu xi-ya nùù cruz, te ni chinduhù-néyà ini cueva.

³⁰ Doco después ni natiacu-yà ni quida Yua-nda Dios.

³¹ Te cuàhà xichi ni ndecunu-ya nùù nècuàchì ladu Galilea ni quixi xi-yá ndè ñuu Jerusalén. Caní quìvì ni ndecunu-ya ducán, te nèhivì ni xini xi-yá, testigu xínduu-ne, nacání-né xi nèhivì sàhà-yá.

³²⁻³³ Ñàyùcànduá, ñsiùhù, cachitnùhu-nsi xi-nsiá iin razón ndiaha, vàchi nacua ni quida Dios xi xii-ndà comprometer ñà-ìcúmí-yà danátíacú-yà

Jesús, pues divi ducán sàni quida ndisa-ya vichi tiempu xi ndohó nècuàchì nduú descendencia xi xii-ndà mà. Vàchi dohó cachí Dios nùu alabanza ì, divi alabanza ùi ndé cachí-yà: “Mii-ní, Dèhemani’ nduu-ní. Sà-itiácù-ní vichi nì quide”.

³⁴ Daaní, iá gà más ñà-ndùá nì cachi Dios sàhà-ñá cundaà ini-ndà cuàhàn-yà danátiácú-yà Jesús, te mà cúí gà-yà, ni mà téhì cuerpu xi-ya, vàchi dohó nì cachi stná Yuamáni-yá xì-yá: “Nacua nì cachì xì David ñà-seguru icúmî cundehè ndahví mii-né, pues divi ducán icúmî quida stnâi xì mii-ní”, nì cachi-yà sàhana.

³⁵ Ñàyùcàndùá, nùu inga alabanza ìi iá ndé nì càhàn David xì Dios, te dohó nì cachi-nè: “Mà cuáha-ní tèhì ana ìi xí-ní ini yavi”.

³⁶ Pues (inaha-nda), ñà-ndáà nduá, nì quida vii David mà xì nèhivì ñuu-ndà tiempu xi-ne, nacua nì cachi Dios xì-né, doco nì xihì-nè, te nì ndùxin-ne ndé nì ndùxin xii-né, dandu nì tnànì iquìcúñú-nè ñuhù.

³⁷ Doco Jesús, còó. Cóni tnànì iquìcúñú-yà, vàchi nì natiacu-yà nì quida Yua-nda Dios.

³⁸ Ñàyùcàndùá, ni cúnáhá nsidaa-nsiá ñà-divi sàhà Jesús vātùni ndutu cuàchi-nda, ñánì.

³⁹ Mate tíxi ley sahnú xí Moisés còò nansa ndoo ndisa cuàchi-nda, doco vichi nú ni cúníndísá-ndá Jesús, dandísá, vātùni, vàchi nsidaa ana xiníndísá xì-yá, seguru ndoo nsihi cuàchi-ne.

⁴⁰ Ñàyùcàndùá, cuidadu cundoo-nsia ñà-màsà cúú xí-nsiá nacua nì cachi nècuàchì sàhana ndé nì cachi-nè:

⁴¹ Cundehè váha-nsia, mii-nsiá tè-càhíchì inì-xi, vàchi cuàhìn quide iin milagru

cahnú tiempu xi-nsia. Doco mà cúnindísâ-nsiá, mate claru ni cachítñuhu nèhivì xì-nsiá, te sàhámà cuisì icúmí-nsiâ ndulocó cuàhà-nsiá, te sàà-nsià ndañuhu dahuun-nsia.

Ducán nì cachi Dios —cachí Pablo.

Nansa nì càhàn Pablo xì cuàhà gá más nèhivì ñuu Antioquía iá ladu Pisidia

⁴² Daaní, na ní quee-ne xì compañeru-nè veheñuhu ma, dandu nì sacundahví nèhivì cuàhà mà nùù-né áma nácání gá-nè xì nècuàchìmà palabra yucán inga quivì descansu.

⁴³ Ñàyùcànduá, na ní nsihi nì nacuitià nsidaa nècuàchìmà veheñuhu ma, dandu nì tenchicùn cuàhà-né Pablo xì Bernabé, xínduu-ne nècuàchì raza Judea, te xínduu stná-nè nècuàchì inga raza nì yàha ndè religiòn Judea mà ñà-cahvi stná-nè Dios. Dandu Pablo xì Bernabé, nì càhàn-nè xì nsidaa nècuàchìmà ñà-iin-ni ni cúnchícùn-nè ichì-yá ndé nìhì ndisa-nda gracia.

⁴⁴ Daaní, nì yàha ùnà quivì, dandu nì nataca tu nèhivì, te làcà iyuhu-né nì cumanì cunduu nsidan-icuú nèhivì ñuu mà nì nataca ñà-cunini-ne palabra ì xí Dios.

⁴⁵ Doco dava nècuàchì raza Judea mà, na ní xini-nè ñà-cuàhà guá nècuàchì inga raza sàni nataca, dandu nì cumbìdia ini-nè, te nì càhàn ùhì-nè dìqui ñà-nduá nì cachi Pablo; quini ga nì càhàn-nè sàhà (palabra ì mà).

⁴⁶ Doco Pablo xì Bernabé, cóni yúhî-nè; nì naxiconihí-né nùù nècuàchìmà, cachí-nè:

—Primeru mii-nsiá nì nìhìtáhvi-nsiá cunini-nsia palabra ì xí Dios, doco vichì sàni cahíchì inì-nsia

palabra mà, na ian có-cùní-nsià natùi-nsia cumi-nsiá vida ndiaha nicanicuahàn. Ñàyùcàndùá icúmí-nsî cãhàn-nsî razón mà xì nèhivì inga raza yohó.

⁴⁷ Vãchi ducán nì sàcùnaha-nsí nùù Stoho-ndà Dios quida-nsi, vãchi dohó nì cachi-yà (xì Jesús):

Sànì sàhì mii-ní chuun ñà-danátñùù-ní ini anima nèhivì nsidanicuú raza. Sàhà mii-ní icúmí càcu anima nèhivì ndoó dècuèndè ñuu chicá xica ñuhivì, nì cachi Dios.

Ducán nì cachi Pablo.

⁴⁸ Te na ní nsihi nì inini nsidaa nècuàchì inga raza mà, dandu yáha ga nì cudìi ini-nè; palabra vaha ndisa nduá yohó, nì cachi-nè. Dandu nì xinindisá cuàhà nèhivì mà palabra xi-ya, divi nècuàchì nì chitnùnì ini Dios cundiatú anima-xi cutiacu nicanicuahàn.

⁴⁹ Te ducán nì xìtià palabra xi Stoho-ndà Jesús inicutu ladu yucán.

⁵⁰ Doco nècuàchì raza Judea (có-xiníndísámá), nì dàquítnùhu-ne nùù ñahà cuicà sáhàn veheñùhu ma, xì nùù stná nècuàchì idónuu nùù ñuu mà, te nì nhì-né nì ndulocó nsidaa nècuàchìmà nì quida-ne. Ñàyùcàndùá, nì cucuahà sàhà Pablo xì Bernabé, dècuèndè fuerza nì catavà-ñáné ñuu mà cuàhàn-nè.

⁵¹ Dandu nì catù-né sàhà-né ñà-nì cóyo yàcá nì tñia ñuu mà, te (seña nduámà ñà-icúmí nècuàchì ñuu-mà cunsida-ne cuàchi-ne). Daaní, nì quihin Pablo xì Bernabé ichì cuàhàn-nè inga ñuu nani ñuu Iconio.

⁵² Doco nècuàchì xiníndísâ nì candòo ñuu Antioquía mà, cuàhà gá nì cudìi ini-nè (sàhà fe xi-ne), te nì chitu stná anima-nè Espíritu ìì xí Dios.

14

Ñà-ndùá nì caquida Pablo xì Bernabé ñuu Iconio

¹ Daaní, nì sàà Pablo xì Bernabé ñuu Iconio, te nì quihvi-ne veheñùhu xi nècuàchì raza-nè Judea nì càhàn-nè sàhù. Ñàyùcàndùá, cuàhà nèhivì raza-nè ndoó yucán nì xinindisá stná-nè, xì cuàhà stná nècuàchì raza ñuu mà.

² Doco dava nècuàchì raza Judea cónì xiníndísámá, nì dacà-né dìnì nècuàchì ñuu-nè mà. Ñàyùcàndùá, cónì cùú gá ini nècuàchì ñuu mà sàhà compañeru-nè xiníndísá.

³ Doco Pablo xì Bernabé, caní quivì nì sandoo-ne yucán, te cuàhà gá nì càhàn vate-né xì nèhivì; cónì yúhî-nè, vâchi nì cundee ini-nè Stoho-ndà Señor sàhà gracia xi-ya. Te mii-yá, nì chindee-yánè, te nì quida-ne milagru ndiaha sàhà-ñá cundaà ini nèhivì divi ñà-ndàà nduú palabra chináhá-nè mà.

⁴ Doco nì tàhndè dava nècuàchì ñuu mà. Dava-ne nì ndòo-ne ladu xi nècuàchì raza Judea, te dava-ne nì ndòo-ne ladu xi nècuàchì apóstol.

⁵ Dandu nì nacuatnahá nècuàchì raza Judea mà xì dava ga nècuàchì ñuu mà, xì stná tè-xídandacú, te vâxi nsidaa-né carrera ñà-cuní-nè quida quini-ne xì Pablo xì Bernabé, cuní-nè cahni-né nècuàchìmà xì yùù.

⁶⁻⁷ Doco nècuàchìmà, nì xinitnùhu-ne ñà-vâxi nsidaa nèhivì mà, te nì xinudèhé-nè cuàhàn-nè ladu Licaonia ndé iá ñuu Litra xì ñuu Derbe xì rancho cuatì xí ñuu mà. Te inicutu ma ní nacâhin-ne nì càhàn-nè xì nèhivì ñà-ndùú razón ndiaha.

Nansa nì caquida nèhivì siùmí ñuu Litra, nì cani yuu-né Pablo ñà-cui nècuàchìmà

⁸ Cunaha-nsiá, ñuu Listra mà nìsa là iin tiàa cuhí sàhà-xí, vèchi ducán nì quesaa-nè ñuhiví. Te sàhámà nicanicuahàn iá-nè; mà cùì caca-ne.

⁹ Doco (iin quivì) na cáhàn Pablo, dandu nì inini stná nècuàchì mà. Te na ní indehè váha Pablo-nè, nì cundaà ini-nè xiníndísá vaha nècuàchìmà, te sàhámà mà úhì nduvàha-ne.

¹⁰ Ñàyùcàndùá, nì cáhàn ndee Pablo xì-né, cachí-nè:

—Ndacuiin-ní, cuiin ndaà-ní.

Dandu vichi duha nì ndacuiin nècuàchìmà, te nì quesaha-né xicánúú-né.

¹¹ Te na ní xini nèhivì cuáhà yucán ñà-ndùá nì quida Pablo, nì càna ndee-né, cachí-nè:

—¡Ádi stoho-ndà xínduu nècuàchì yohó, te nì nuu-ne ñuhiví yohó nì nanduu-ne tiàa! —nì cachi nècuàchìmà, cáhàn-nè dàhàn mii-né ladu Licaonia yucán.

¹² (Cunaha-nsiá, iin stoho nècuàchì siùmí mà nduú yùù yócò nani) Júpiter, ñàyùcàndùá ducán nì cachi-nè xì Bernabé. (Te inga stoho-nè nani Mercurio.) Ñàyùcàndùá, divi ducán nì cachi-nè xi Pablo, vèchi chicá cáhàn Pablo nù Bernabé.

¹³ Te ñuu mà nìsa là stná iin tiàa dacuxi-xi Júpiter mà ndé iá vèha orilla ñuu mà. Ñàyùcàndùá, vèha cuáhàn tèmà xì cuáhà nèhivì, te ndacá stná-te idunsiquì nì nducutu xi ita, cuáhàn-te cahni-tésì cunduu-sì promesa nù Pablo xì Bernabé nì cùí.

¹⁴ Doco na ní xinitnùhu nècuàchìmà sàhájàn, dandu nì dàcuàchí-né orilla sìcoto xi-ne (ñà-nì cuduchi guá ini-nè), te nì dáyàa-nè nì quìhvi-ne mahì nèhivì cuáhà yucán, te nì càna ndee-né xì nècuàchìmà, cachí-nè:

15 —¡Ay, señores! Màsà quidá-nsiá xì-nsí ducán, vâchi iin-ni xínduu stná-nsi nèhivì ùún nahi mii-nsiá. Te divi vâxi-nsi cachitnùhu-nsi xì-nsiá ñà-ndiá icà-nsiá nacoo-nsia yùù yócò yohó, vâchi còò ni-iñàha quidá, te cunchicùn-nsià Dios iá nicanicuahàn, vâchi cuisì mii-yá nì quidavàha xi ansivi xi ñuhù íchí, xì mar, xì nsidaa gá ñà-íá ñuhiví.

16 Te tiempu nì yàha xi-nda nì sàha-ya nèhivì lugar cundoo-ne ñuhiví modo xi mii-né,

17 mate siempre sàha-yàndó ñà-cundaà ini-ndà nansa iá-yà, vâchi màni gá quidá-yá xì-ndà, dacuún-yá dàvì sàhà-ñá cana ñà-cuxi-nda, te ndenuu ini-ndà, dandu cudiì cuáhà ini-ndà —nì cachi Pablo.

18 Doco mate ducán nì cachi-nè xì nèhivì cuáhà mà, ùhì nì sadi-nè nùù nècuàchìmà ñà-màsà cáhni-né idunsiquì-mà cunduu-sì promesa nùù-né.

19 Daaní, dava nècuàchì raza Judea ndoó ñuu Antioquíá xì ñuu Iconio, nì quixi stná-nè ñuu Lистра mà, te nì dàquítnùhu-ne nùù nèhivì ñuu mà. Ñàyùcàndüá, nì cacani yuu nècuàchìmà Pablo, nì sahnì-ñánê nì cahan-né. Dandu ñuhú nihni-ne nècuàchìmà cuàhàn-nè iladu ñuu mà, te yucán nì nacoo-ñané.

20 Doco después na sánì nataca nècuàchì xiníndisá ndé indúhu-né, dandu nì ndacuiin-nè mànuhù-né ñuu mà inga tu. Daaní, inga quivì cutnâhâ-né xì Bernabé nì quihin-ne ichi cuàhàn-nè chicá nùù-xí ndè ñuu Derbe.

21 Te yucán nì câhàn stná-nè xì nèhivì ñà-ndùú razón ndiaha xí Dios. Ñàyùcàndüá, cuáhà nècuàchìmà nì xinindisá stná, te nì dàcuàhá-né

palabra xi-ya.

Daaní, nì quihin tu Pablo xì Bernabé ichì mànuhù-né, nì nayàha-ne ñuu Listra xì ñuu Iconio, te nì nasaa-nè ñuu Antioquía.

²² Te iin iin ñuu ndé nì nayàha-nemà nì nacuàhandee ini-nè nèhivì xiníndísâ, cachí-nè xì nècuàchìmà ñà-iin-nì nì cúníndísâ vaha-ne, te quidandee stná ini-nè, vàchi cuàhà vida icúmí yàha nsidaa nèhivì cuní sàà ñuhìví ì xí Dios.

²³ Te iin iin ñuu mà nì quida stná-nè nombrar iin ùì nècuàchì sahnú cunduu ana codònuù nùù nèhivì xí Jesús ndoó yucán. Te na ní cuu nècuàchìmà nombrar nì xicàn tàhvì cuáhà-né nùù Dios, te nì inihì stná-nè. Dandu Pablo xì Bernabé, nì cachi-nè xì nsidaa nècuàchì xiníndísá-má:

—Yohó ni ndóo-nsia ndahà Stoho-ndà Señor, vàchi divi-ya nduú ana sàxíníndísâ-nsiá vichi —nì cachi-nè.

Nansa mànuhù Pablo xì Bernabé ñuu Antioquía ía ladu Siria

²⁴ Daaní, nì nayàha-ne ladu Pisidia, xì ladu Panfilia,

²⁵ te nì nasaa-nè ndè ñuu Perge. Te na ndoó-né yucán nì càhàn stná-nè xì nèhivì ñà-nduú razón ndiaha xí Dios. Dandu nì yàha-ne chicá nì nùù dècuèndè ñuu Atalia;

²⁶ te yucán nì quécoyo-ne iin barcu, nì yàha-ne mar, mànuhù-né ñuu Antioquía, vàchi divi yucán nduú ñuu ndé nì cachi nèhivì xì-né ñà-nì cùhùn-ne chuun xí Dios, te nì cùcúmí-né cuàhà gracia xi-ya. Te vichi ndisa, sàni xìnu viì chuun xi-ne mà.

²⁷ Daaní, ñuu Antioquía mà nì dànátácá tnahá-né xì nsidaa nècuàchì xiníndísâ, te nì nacani nsihi-ne

xì nècuàchìmà nansa nì chindee Dios-nè, te nì sàhatahvì-yá nì xinindisá stná nècuàchì ñuu xicà.

²⁸ Dandu caní quivì nì ndòo Pablo xì Bernabé ñuu Antioquía mà, cutnâhâ-né xì dava ga nècuàchì nchícùn ichì-yá.

15

Ñà-ndùá nì ndatnuhu nèhivì xí Jesús na ní nat-aca-nè ñuu Jerusalén

¹ Daaní, ñuu Antioquía yucán nì casaà stná dava nècuàchì ñuu Judea. Te nì quesaha-né dacuahá-né nèhivì xiníndísâ, te dohó nì cachi-nè:

—Fuerza màcòo seña xí Dios icà-nsiá, vâchi nú coó, còò salvación xi-nsia, vâchi ñà-jaàn nduú estilu nì nacoò xii-ndà Moisés.

² Dandu Pablo xì Bernabé, cuàhà gá nì cuàà-nè xì nècuàchìmà, te nì cucahnú chuun ma. Ñâyùcàndùá, ndúi-nè nì caquee-ne nombradu xì itnii gá nèhivì ñà-cùhùn-nè ñuu Jerusalén nataca-nè xì nècuàchì apóstol xì stná nècuàchì sahnú idónuu yucán, te ndatnuhu víi nsidaa-né sàhà chuun ma.

³ Ñâyùcàndùá, nèhivì xí Jesús ñuu Antioquía yucán, nì sàndaca ichi tnahá-né, te cuàhàn nècuàchì nombradu mà. Nì yàha-ne ñuu Fenicia, xì ñuu Samaria, te yucán nì càhàn stná-nè xì nèhivì xí Jesús, nì nacani-ne nansa nì quìhvi cuàhà nècuàchì ñuu xicà ichì mii-yá. Ñâyùcàndùá, cuàhà gá nì cudii ini nècuàchì iníni má.

⁴ Daaní, na ní sàà nècuàchì nombradu mà ñuu Jerusalén, dandu nì casàhú stnahá-né xì nècuàchì apóstol xì nècuàchì sahnú idónuu, xì nsidaa gá stná nèhivì xí Jesús. Te nì nacani-ne nsidaa ñà-ndùá nì

quida-ne, xì nansa nì chindee Dios-nè sàhà chuun nì sàhàn-nè.

⁵ Doco dava nècuàchì fariseu xiníndísâ stná ichì-yá, nì ndacuìta-ne, te nì cachi-nè:

—Nsidaa tiàa inga raza mà, xiñuhu màcùtuu stná seña xi Dios ìcà-né, te màcùnaha stná-nè ñà-nì chivàha-ne ley sàhaha xí Moisés —nì cachi-nè.

⁶ Ñàyùcàndüá, nì nataca cànúú nsidaa nècuàchì apóstol, xì nsidaa gá stná nècuàchì sahnú idónuu, te nì ndatnuhu-né sàhà chuun ma.

⁷ Cuàhà gá nì càhàn-nè; dandu nì ndacuiin Pedro, te nì cachi-nè:

—Sà-ínahá-nsiâ nansa nì quida Dios sàcuàhàn-ndà itnii cuià, ñánì. Nùù tàcá-ndà nì cachi-yà ñà-yùhù cunduu ana càhàn xì nècuàchì inga raza sàhà-ñá cunini stná-ne razón ndiaha xí-yá, te cunindísá-né.

⁸ Te sàhà ñà-ínahá-yâ nansa iá anima nsidan-icuú nèhivì, ñàyùcàndüá nì quida-ya xì nècuàchì mà nacua nì quida stná-yà xì ndohó daa, nì sàhatahvì stná-yànè Espíritu ì. Dandu nì cundaà ini-ndà, stná nècuàchì mà sàni ndee vaha nùù-yá.

⁹ Te sàhà-ñá iin-ni ndeníhí vaha-ya ndohó xì stná mii-né, ñàyùcàndüá nì nsida ndoo stná-yà cuàchì anima-nè na ní xinindísá-né.

¹⁰ Doco vichi ¿índù chuun có-ndôo ini-nsià xì ñà-ndüá nì quida Dios, te cachí-nsià xì nècuàchì inga raza mà ñà-fuerza chivàha stná-nè estilu sàhaha ma, vachi nahi yugu vèe nduá? Ni mii-nda, te ni xii-ndà, cóni cúndéé ini-ndà chivàha-ndañá.

¹¹ Còó, (ni mà cácu stná-ndà sàhà ley mà), vachi xiníndísá-ndá ñà-sàhà cuisì gracia xí Stoho-ndà Jesucristu icúmí càcu anima-ndà, te divi ducán

stná xì nècuàchì inga raza mà, sàhà cuisì gracia xi-ya càcu stná-nè —nì cachi Pedro.

¹² Daaní, dadí uun nì nàcùndoo nèhivì cuáhà mà, dandu nì nacani stná Bernabé xì Pablo ñà-ndiaha guá nì quida Dios na ní xìcanuu-ne mahì nèhivì inga raza, te nì chindee-yànè nì quida-ya cuàhà milagru ndiaha yucán, cuàhà milagru fuerte.

¹³ Daaní, nì nsihì nì cacahàn nècuàchìmà, dandu nì càhàn stná Jacobo, cachí-nè:

—Cunini vaha-nsiá ñà-ndùá cuàhìn cachi, ñánì.

¹⁴ Sàni nacani Simón (Pedro) xì-ndà nansa nì quida Dios (sà-íá tiempu), nì indehè ndahví-yà nècuàchì inga raza, te nì quesaha-yá nì nacàxin stná-yànè ñà-cunduu stná-nè nèhivì xí-yá.

¹⁵ Te divi ducán cachí stná libru nì tiaa nècuàchì profeta sàhana, vàchi dohó cachí iin tutu mà:

¹⁶ (Càhàn Dios, cachí-yà): “Icúmì naxicocuûn de-spués, te nachindee saa-túí nècuàchì de-scendencia xi David, vàchi cuàhà tnùndoho sàni yàha-ne; doco ndiaha mánì icúmí-nè nàcùndovì-né quide. Na ian nduyucun saa iin vehe sàni chàhmà, ducán icúmí raza David mà nanihìtáhvi sàà-né quide.

¹⁷ Te nú ducán, dandu nsidaa stná nècuàchì raza dava ga inga ñuu, icúmí stná-nè nanducu-né yùhù ana nduú Stoho ñuhiví, vàchi nèhivì-xí xínduu stná-nè”.

¹⁸ 'Ducán nì cachi Stoho-ndà Señor, vàchi dècuèndè chicá sàhana sàni cachitnùhu-ya ñà-dùcàn icúmí cuu.

¹⁹ 'Ñàyùcàndùá, yùhù cachí xì-nsiá sàhà nècuàchì inga raza sàni caquìhvi ichì Dios: chicá vaha màsà cuáhachuún gá-ndàné xì ley sàhana ma.

20 Chicá vaha tiaa-nda iin tutu dacúhùn-ndà nùù-né, te cachi-ndà xì-né ñà-mà váha caxì-ndà comida nì sàcùndoo nùù yùù yócò, vachi sàni ndòo quinia. Ni màsà cáhàn-ndà xì ni-iin nèhivì cóni nándàhà xì-ndà. Ni màsà caxì-nda cuñu quisì dacuáhnâ uun nèhivì. Te màsà cúxí stná-ndà nì.

21 (Cuisi ñà-jaàn-ní xiñuhu chivàha-ne), vachi ley xi Moisés mà, dècuèndè sàhana ndoó cuàhà tiàa iin iin ñuu chináhá xán, te cada quivì descansu cahví-néà ndé natácá-nè veheñuhu —nì cachi Jacobo.

22-23 Daaní, chicá nì ndatnuhu nècuàchì apóstol, xì nècuàchì sahnú idónuu, xì nsidaa gá stná nèhivì xí Jesús, te nì nacàxin-ne ùi nècuàchì idónuu ma ñà-cutnahá-né xì Pablo xì Bernabé cùhùn-nè ñuu Antioquía, cunihi-ne carta-mà cùhùn. Te nècuàchì nì caquee nombradu mà, iin-ne nani Judas Barsabás, te inga-nè nani Silas. Te dohó cachí tutu mà: “Nsiùhù tè-ìcúmí chuun nùù Jesús, xì stná nècuàchì sahnú idónuu, xì nsidaa gá stná nèhivì xí mii-yá, cásàhú-nsì xì mii-nsiá nècuàchì ñani-nsì inga raza ndoó ñuu Antioquía xì ladu Siria xì ladu Cilicia.

24 Cunaha-nsiá, sàni xinitnùhu-nsi nì sàhàn dava compañeru-nsì yucán ndé ndoó-nsiá, te nì dànacáni ini-nè mii-nsiá ñà-nì cachi-nè ñà-fuerza màcòo seña xì Dios icà-nsiá, te fuerza chivàha stná-nsiá ley sàhana, nì cachi-nè. Ñàyùcàndüá nì ndulocó-nsiá nì quida-ne. Doco màdì nùù nsiùhù nì ndàcú núù-né ñà-dàcuàhá-né ducán, còó.

25 Sàhà ñà-jaàn ndüá iin-ni nì ndatnuhu váha nsidaa-nsí, te nì cachi-nsì chicá vaha nacàxin-nsi iin ùi nèhivì cutnahá xi ñani màni-ndà Bernabé xì Pablo sàà ndé ndoó-nsiá.

26 Vàchi sà-ìnáhá-nsiâ nècuàchìmà, (ñà-cuàhà guá vida) sàni yàha-ne sàhà Stoho-ndà Jesucristu, dècuèndè cuàhàn-nè cui-nè nì cùí.

27 Pues divi-ne sàni techuún-nsí, te cutnáhâ stná-nè xì Judas xì Silas casaà ndé ndoó-nsiá ñà-cachitnùhu nsidaa-né nansa iá ñà-nduá nì ndatnùhu-nsí.

28 Vàchi cachí Espíritu ìi xí Dios, te cachí stná nsiùhù, chicá vaha màsà dándácû-nsí ñà-chivàha-nsia cuàhà iñàha, cuisì iin ùi ley nduá chicá xiñuhu, divi ñà-yòhó:

29 ñà-màsà cáxi-nda ñà-nduá nì sàcùndoo nùù yùù yòcò, te màsà cúxí-ndá nì; nì màsà cáxi-nda cuñu quisì nì sàhná uun; te ni-iin nèhivì, màsà càhàn-nè xì ana cóni nándàhà xì-né. Cunaha-nsiá, nú nì chivàha ndisa-nsia ñà-jaàn, dandu ñà-sàni quida vii-nsiá cundua. Ni cúcuéê ni-nsia”. Ducán cachí tutu mà.

30 Ñàyùcànduá, nì techuún nècuàchì Jerusalén mà nsidaa nècuàchì nombradu mà cuàhàn-nè ñuu Antioquía. Te na ní casaà-nè yucán, nì dånátácá tnahá-né xi nsidaa nècuàchì xiníndísá-xí-yâ, te nì quida-ne entregar tutu mà.

31 Te na ní nsihi nì cahvi nècuàchìmà tutu mà, dandu cuàhà gá nì cudìi ini-nè, vachi cuàhà gá nì chindee razón mà mii-né.

32 Dandu, Judas xì Silas, nì càhàn stná-nè nì nacuahandee ini-nè nsidaa nèhivì xí Jesús ndoó yucán, vachi nduú stná-nè profeta cachitnùhu razón xi Dios. Ñàyùcànduá chicá nì sàà nècuàchìmà nì sàcùnihnu vaha ndisa ini-nè mii-yá.

33 Daaní, yucán nì candò Judas xi Silas itnii gá quivì, dandu nì ndaquìndèè stnahá-né, te nì

naquimanì váha stnahá-né, cuàhàn-nè quihin-ne ichì nùhù-nè.

³⁴⁻³⁵ Doco Silas, nì nacani ini-nè ñà-ndòo chii gá-nè yucán. Stná Pablo xì Bernabé, nì candòo stná-nè yucán. Ñàyùcàndùá, mii-né xì cuàhà gá stná-nè, iin-ni nì chinaha stnàhá-né ñà-ndùú palabra xi Stoho-ndà Señor, te nì càhàn-nè xì nèhivì ñà-ndùú razón ndiaha nansa càcu-ne.

Nansa nì quihin Pablo ichì cuàhàn-nè ñà-úi canuu-ne xì Palabra xi Dios

³⁶ Daaní, nì yaha chii tiempu, dandu nì cachi tu Pablo xì Bernabé:

—Cùhùn tu-nda naxicocuûn-ndà nsidaa ñuu ndé nì sàhàn-ndà nì càhàn-ndà palabra xi Stoho-ndà Señor, te nàcòtò-ndà ñanìtnaha-nda cahvi xi-yá ñuu yucán sàhà ñà-cundaà ini-ndà nansa nihí-né cuàhàn —nì cachi Pablo.

³⁷ Doco Bernabé, nì nacani ini-nè cundaca stnahá stná-nè xì Juan Marcos cùhùn.

³⁸ Doco Pablo, cóni cùnì-nè, vàchi tuxí íní-nè, mà váha cundaca-ne nècuàchìmà cùhùn, vàchi na ní sàhàn-nè ñuu Panfilia daa, nì nacoò nihni nècuàchìmà-né màndixi-ne, cóni sàhàn gà-nè chii gá nù-xí quida-ne chuun ma.

³⁹ Ñàyùcàndùá, nì cuàà Pablo xì Bernabé sàhà chuun ma; mànicuí cundoo-ne de acuerdo; dècuèndè nì sàà-nè nì tàhndè dava-ne. Sàhámà nì saca Bernabé Marcos mà, nì canana-ne barcu cuàhàn-nè ñuu Chipre.

⁴⁰ Daaní Pablo, nì saca-ne Silas ñà-cutnahá-né cùhùn. Dandu nècuàchì hermanu ndoó yucán, nì xicàn tàhvi-né nùù Dios sàhà nècuàchìmà ñà-nì chíndéé gracia xi-ya mii-né ichì cùhùn-nè. Ñàyùcàndùá, nì quihin-ne ichì cuàhàn-nè,

⁴¹ nì nacàhin-ne ladu Siria xì ladu Cilicia, te iin iin ñuu ladu yucán nì càhàn-nè xì nèhivì cahvi xi Jesús nì nacuàhandee ini-nè nècuàchìmà.

16

Nansa nì quesaha Timoteo xicánúú-né cutnàhá-né xì Pablo xì Silas

¹ Daaní, nì nasaà Pablo xì Silas ñuu Derbe xì ñuu Listra. Te yucán iá iin nècuàchì chii nchícùn stná ichì Jesús nani Timoteo. Dèhe iin nècuàchì ñahà raza Judea nduú-né. Te cahvi stná dihi-némà mii-yá. Doco yua-né, iin nècuàchì raza griegu nduú-né.

² Te Timoteo mà, quidá víi ndisa-ne, cachí nsi-daa nèhivì xí Dios ñuu Listra xì ñuu Iconio yucán.

³ Pues divi nècuàchìmà cuní Pablo cutnahá stná xì-né cùhùn. Nàyùcànduá, nì saca-ne nècuàchìmà nì chicoo-ne seña xi raza-nè Judea icà-né sàhá màsà cúdúchí ini nècuàchì raza-nè ndoó ladu yucán, vàchi nsidaa nècuàchìmà, ináhá-nê ñà-iin nèhivì raza griegu nduú yua Timoteo mà.

⁴ Daaní, Pablo xì compañeru-nè mà, nì quihin-ne ichì cuàhàn-nè, te ñuu ñuu nì nacàhin-ne, nì càhàn-nè xì nèhivì xí Jesús, nì cachitnùhu-ne ñà-nduá icúmí-nê chivàha-ne nacua nì sàcùnaha-né nùù nècuàchì apóstol xì dava ga nècuàchì sahnú ñuu Jerusalén.

⁵ Nàyùcànduá, nì nacuàhandee ini nsidaa nècuàchì cahvi xi Jesús ndoó nsidaa ñuu mà, te quivì quivì nì nducuahà gá stná-nè.

Nansa nì dàcùnì Dios Pablo seña xi-ya, te nì xini-nè iín iin nècuàchì ladu Macedonia cana-xi-né

⁶ Daaní, Pablo xì compañeru-nè, nì dandàcú Espíritu Ìì xí Dios nùù-né ñà-màsà cùhùn-nè xì razón ndiaha ndè ladu Asia. Ñàyùcàndùá, nì yàha-ne ndè chicá nùù-xí cuàhàn-nè, te nì nacàhin-ne ladu Frigia xì ladu Galacia.

⁷ Dandu nì sàà-nè raya ladu Misia, te yucán nì cuni-nè nàcahnde-nè sàà-nè ndè ladu Bitinia. Doco cóni sáha Espíritu Ìì xí Jesús quida-ne ducán.

⁸ Ñàyùcàndùá, nì yàha ndaà-nè inii ladu Misia, te nì sàà-nè dècuèndè ñuu Troas.

⁹ Dandu ñuú nì dàcùní Dios Pablo iin seña, nì xini-nè ndè ladu Macedonia, te yucán iín iin tiàa ñuu mà, cachí-nè: “Nahà-ní ladu Macedonia yohó, te chindee-ní nsiùhù”, cachí-nè.

¹⁰ Daaní, ñà-nì sàní Pablo ducán, ñàyùcàndùá vichi duha nì nsidayucun-nè ñà-cùhùn-nè yucán, mii-né xì compañeru-nè xì stná yùhù, vàchi sàni cundaà ini-nsì, Dios nduú ana techúún-xí-nsì cùhùn-nsì cachitnùhu-nsì xì nèhivì ladu mà ñà-nduú razón ndiaha xí-yá.

Nansa nì tàvà Dios Pablo xì Silas vehecàa íá ñuu Filipos

¹¹ Daaní, nì nana-nsi iin barcu ñuu Troas mà, te nì quihin-nù ichì cuàhàn-nu ñà-yàha-nù mar. Te nì yàha ndaà-nsì dècuèndè ñuu Samotracia, dandu inga quivì nì sàà-nsì ñuu Neápolis. Yucán nì nuu-nsi barcu mà,

¹² te cuàhàn-nsì chicá nùù-xí dècuèndè ñuu Filipos. Te divi ñuu mà nduú ndé íá chuun chicá nahnú ladu Macedonia yucán, te ndoó cuàhà stná nècuàchì Roma yucán. Pues divi ñuu yucán nì sàà-nsì nì sandoo chii-nsì itnii quivì.

13 Daaní, na ní sàà iin quivì descansu, dandu nì quee-nsi ñuu mà cuàhàn-nsi yuhù yúte ndé siempre natácá itnii nèhivì xícàn tàhvì nùu Dios. Ñàyùcàndùá, nì sàà-nsi yucán, nì sàcùndoo-nsi, te nì càhàn-nsi palabra xi Dios nì inini nècuàchì ñahà nì casaà stná yucán.

14 Te iin nècuàchìmà nani Lidia. Ñuu Tiatira nduú ñuu-nè, te chuun quidá-né nduá dicó-né sìcoto finu moradu. Te cahvi stná-nè Dios. Ñàyùcàndùá na ní càhàn Pablo palabra ì, ndiaha gá nì chindee Dios-nè ñà-nì inini vaha-ne ini anima-nè, te nì xinindisá stná-nè palabra mà.

15 Dandu nì cuhì stná-nè, mii-né xì nèhivì vehe-ne. Te después nì càhàn-nè xì-nsí nì sacundahví-nè nùu-nsí, cachí-nè:

—Nú sàni cundaà inì-nsia ñà-iin nècuàchì nihnú vaha ndisa ini xì Jesús nduí, dandu yaha-nsia vehi cundoo chii-nsiá —nì cachi-nè.

Te vètuni nì cundee-né nì candisá-nsí cundoo-nsi yucán.

16 Daaní, iin quivì cuàhàn-nsi ndé xícàn tàhvì-nsí nùu Dios, dandu nì ndacùhun tnahá-nsí xì iin ñahà chii inácaá iin ñà-malu inì-xi, te sàhà ñà-malu-mà tùha-ñà cachì-ña suerte xi-nda. Ñàyùcàndùá, tiàa xídandacu-xi sàhà-ñá, vihi dìhùn níhì-té ñà-tùha-ñà cachì-ña suerte xi nèhivì.

17 Pues divi ñahà chii mà nì quesaha-ñá nì tenchicùn-ña nsiùhù, ndáhi-ña palabra (sàhà-nsí), cachí-ña:

—Tiàa yohó, nècuàchì xinúcuáchí nùu mii-yá dandacú ndé chicá ansivi xínduu-ne, te cachítñuhu-ne xì-ndà nansa iá ichì ndé càcu anima-ndà —nì cachì-ña.

18 Pues nsìquívì nì quida-ñà ducán, dècuèndè màni cúndéé gâ ini Pablo. Ñàyùcàndùá, nì nacuico-né yàtà-né nì càhàn-nè xì ñà-malu iá inì-ña, cachí-nè:

—Ndácùcahín quívì Jesucristu, te dandacuí nùu yohó ni yúxin-yó ini ñahà chii jaàn, te cuáhàn.

Dandu vichi duha nì quee ñà-malu cuàhàn.

19 Doco tiàa xínduu patrón xi-ñà, nì cundaà inì-te ñà-mà níhì gá-te dihùn sàhà-ñá. Ñàyùcàndùá, nì catnii-tè Pablo xì Silas, te nì ditá-tené cuàhàn-te xi-né dècuèndè inì-xi ndé ndoó nècuàchì dandacú.

20 Te yucán nì dàtnátuu-téné nùu nècuàchì nsidándáa sàhà chuun, te nì cachì-te xì nècuàchìmà:

—Tiàa yohó, tè-raza Judea xínduu-tè, te cuàhà gá quidá tóntò-te nècuàchì ñuu-ndà.

21 Díin estilu chináhà-te, mate có-sàha ley xi-nda candisá-nda estilu mà. Còò permisú chivàha-ndañá, vàchi nècuàchì romanu nduu-nda.

22 Dandu nèhivì cuáhà itá yatni yucán, nì xidà stná ini-nè, ñàyùcàndùá nì dándàcú juez mà ñà-tavà-té sìcoto xi ndúi-nè, te canì-téné xì vara.

23 Te na ní nsihi nì sahnì cuí-tené xì vara, dandu nì dàquécoyo-téné vehecàa, te nì chinaha-té nècuàchì ndiàá yucán ñà-nì cúndiádí vaha nècuàchìmà.

24 Ñàyùcàndùá, nì dàyáha-ne nècuàchìmà ndè chicá inì-xi vehecàa ma, te nì dàquécoyo-ne sàhà nècuàchìmà mahì iin yutnù cahnú.

25 Daaní, nahi dava ñùu ndoó-né (vehecàa ma) xicàn tàhvì-né nùu Dios, te nacuatú-né alabanza xi-ya. Te inínì stná tè-xíndiadi gà mà.

26 Dandu nanàá nì tnàa fuerte sàstnùhù, te nì ndòyo nihni inii vehecàa ma, dècuèndè cimientu xan nì xìchí stná`. Ñàyùcàndùá nì nuna nsihi yehè, te nì dàñà tnahá nsihi cadena nuhní tè-ndiadí mà.

27 Dandu nì nsicuihnú ini nècuàchì ndiaá mà, te nì xini-nè nuná yehè vehecàa. Ñàyùcàndùá nì tavà-né espada xi-ne, cuàhàn-nè cahni-né mii-né nì cuí, vàchi nì tuxi ini-nè sàni caquee nsihi tè-ndiadí mà.

28 Doco nì ndàhì ndee Pablo, cachí-nè:

—¡Màsà quídá quíní-ní xì míí-ní, vàchi ndoó nsihi-nsi!

29 Dandu nècuàchìmà, nì xicàn-nè ñà-tnùù nùù-né, te nì quìhvi-ne ndé ini vehecàa ma, ndé quidí cuisì-né, te nì sàcuìn sisì-né nùù Pablo xì nùù Silas.

30 Dandu nì tavà-ñánê fuera, te nì cachi-nè:

—Señores, cachi-nsià xí, ¿ndià nduá quide, te càcu anímè?

31 Dandu nì naxiconihí Pablo xì Silas nùù-né, cachí-nè:

—Cuisì cunindisa-ní Stoho-ndà Jesucristu, te càcu-ní xì stná nèhivì vehe-ní.

32 Dandu nì càhàn-nè xì nècuàchìmà ñà-nduú palabra xi Stoho-ndà Señor, te nì inini vaha-ne, mii-né, xì nsidaa stná nèhivì vehe-ne.

33 Daaní, divi hora ñuú mà nì saca-ñané cuàhàn-nè xi nècuàchìmà nì nacate-ne mandù ìcà nècuàchìmà ndé nì dùcùn. Daaní, vichi duha nì cuhí-né xì stná nèhivì vehe-ne.

34 Dandu nì saca-ñané nì nana-ne nì nansìhvi-ne vehe-ne, nì sàha-ñané ñà-nì xixi-ne, cudí ini-nè, vàchi sàni xinindisá-né Dios vichi. Te cudí stná ini nsidaa nèhivì ndoó vehe-nemà.

³⁵ Daaní, na ní tùinuù inga quivì, dandu nì techuún juez itnii policia cuàhàn-te cachitnùhu-tè ñà-vàtùni dàña Pablo xì Silas.

³⁶ Ñàyùcàndüá, nècuàchì ndiáá xì vehecàa ma, ducán nì cachitnùhu-ne xì Pablo, cachí-nè:

—Sàni dándàcú juez dàña-nsiá: sà-íá caquee-nsia libre, cachí-nè. Ñàyùcàndüá, màsà nácání gá inì-nsia, vachi vátùni quee-nsia cùhùn-nsià —nì cachi-nè.

³⁷ Doco Pablo, nì cachi-nè xì policia yucán:

—Nsiùhù, nècuàchì romanu nduú stná-nsì. Doco nì ñàhni cuií-nsì nùù nsidaa nèhivì, te nì còò stná justicia nì ía sàhà-nsí na ní sàcùndiadi-nsì yohó. Sàháyùcàndüá, mà cándísâ-nsí quee dèhé-nsì. Cuní-nsì ni cáquíxí mii juez tavà-né nsiùhù —nì cachi Pablo.

³⁸ Dandu nì sàhàn policia mà nì cachitnùhu-tè xì juez ñà-ndüá nì cachi Pablo. Ñàyùcàndüá, nì yùhí nècuàchìmà na ní cundaà ini-nè nècuàchì romanu nduú stná Pablo xì Silas, (te ía stná derechu xi-ne).

³⁹ Dandu nì quixi juez mà, te viví-ni nì càhàn-nè xì nècuàchìmà, nì tavà-ñánê, te nì sacundahví-nè nùù nècuàchìmà ñà-nì quèé-né ñuu mà.

⁴⁰ Ñàyùcàndüá, na sàni quee-ne vehecàa ma, dandu cuàhàn-nè vehe Lidia, nì nàcòtò-nè nsidaa nèhivì iin-ni cahvi xi Jesús, nì nacuahandee ini-nè nècuàchìmà. Dandu nì quihin-ne ichì cuàhàn-nè.

17

Nansa nì cucuahà sàhà Pablo ñuu Tesalónica

¹ Daaní, nì yàha-ne ñuu Anfípolis xì ñuu Apolonia, te nì sàà-nè ñuu Tesalónica. Te yucán ía iin veheñùhu xi nècuàchì raza-nè Judea.

2-3 Te Pablo, de por sí sáhàn-nè visita veheñùhu xi nècuàchìmà (na sàà-nè iin iin ñuu). Ñàyùcàndùá ùnì semana cada quivì descansu nì sáhàn-nè veheñùhu yucán, nì càhàn-nè sàhù xi nècuàchì natácá yucán, nacání-né xi nècuàchìmà nansa cachítñùhu tutu ì sàhà rey ndiaha ndiatú-né ndé cachá ñà-ìcúmí rey mà ndoho-ya, dandu después natiacu-yà. Ducání nì dācùahá-né nècuàchìmà, nacání-né sàhà Jesús ñà-divi mii-yá nduú rey ndiaha ma.

4 Ñàyùcàndùá, nì xinindisá dava nècuàchìmà, te nì tenchicùn stná-nè Pablo xi Silas. Cuàhà-né xínduu nècuàchì raza griegu ináhá stná iá Dios, te cuàhà stná-nè nduú nècuàchì ñahà xí-idònùù ladu yucán.

5 Doco dava tè-raza Judea yucán, cóni xíníndisâ-te palabra mà, vāchi nì cacumbidia inì-te sàhà Pablo. Ñàyùcàndùá, nì saca-tè itnii tiāa tūha quini xicánúú xíxín, te nì nacana gà-te nèhivì cuáhà, te nì quida cuahà-té sàhà Pablo ñuu yucán; nì sàà-te ndè vehe Jasón, nì caquihvi-tè fuerza ini vehe-ne, nandúcú-tê Pablo xi Silas, vāchi cuní-te tavà-téné fuerza, te quida-téné entregar ndahà nèhivì cuáhà mà.

6 Doco cóni ndácùhun-téné. Ñàyùcàndùá, nì tavà-té Jasón xi iin ùi gà stná nècuàchì xiníndisá-xí-yā. Te ñuhú níhni-tené nì sàà-te nùù tè-xícusahnú nùù ñuu mà, cána fuerte nsidaa-té, cachí-te:

—Ndè stná ñuu-ndà yohó sàni quesaa nècuàchì quidá tóntô xi nèhivì inicutu ñuhiví.

7 Te Jasón yohó, nì dàyáha stná-nè nècuàchìmà ini vehe-ne, mate ni-iin nècuàchìmà có-ndùlócô-nè

sàhà ñà-nduá dandacú rey cahnú César xi-nda, vâchi cachí-nè iá inga rey chicá cusáhnû nani Jesús.

⁸ Ducan nì cachi tèmà xì nècuàchì ñuu mà. Ñàyùcànduá cuàhà gá nì ndulocó tè-xícusahnu-ma sàhà palabra mà,

⁹ te nì dândacú-te ñà-fuerza nì dàquíhvi Jasón xì compañeru-nè dîhùn nduú fianza, dandu nì cadaña-né.

Ñà-nduá nì quida Pablo xì Silas ñuu Berea

¹⁰ Daaní, nèhivì xí Jesús ndoó yucán, ñuú nì tavà déhê-nè Pablo xì Silas nì sàndaca ichi-ñané ñà-cùhùn-nè ñuu Berea. Te na ní casaà-nè yucán, nì sàhàn stná-nè veheñùhu xi nècuàchì raza Judea.

¹¹ Te nèhivì veheñùhu yucán, chicá nì nacani vii ini-nè nùù nècuàchì ñuu Tesalónica, vâchi xì nsidaa voluntad xi-ne nì inini vâha-ne palabra ìì xí Dios. Nsiquívì nì nanducu váha-ne nùù tutu ìì ñà-cùní-nè cundaà ini-nè a ndísá ñà-ndáà nduá cachí Pablo, á coó.

¹² Ñàyùcànduá, cuàhà nècuàchì raza Judea nì xinindisá, te cuàhà stná nècuàchì ñahà raza griegu xí-idònùù, xì cuàhà stná nècuàchì tiàa ñuu mà.

¹³ Doco tè-raza Judea ndoó ñuu Tesalónica, nì xinitnùhu-tè ñà-ndè stná ñuu Berea dacuítia Pablo razón ndiaha xí Dios. Ñàyùcànduá, nì sàà stná-te ñuu Berea mà, te nì dacà stná-te dìnì nèhivì ñuu mà, nì dânácuídâ-tené (sàhà Pablo).

¹⁴ Ñàyùcànduá, nècuàchì cahvi xi Jesús, vichi vichi nì dàyáha-ne nècuàchimà cuàhàn-nè ndè yuhù mar. Doco Silas xì Timoteo, cónì quèé-né ñuu mà.

15 Daaní, nècuàchì ndaca-xi Pablo cuàhàn, cutnàhâ-né nì sàà ndè ñuu Atenas. Dandu na cuàhàn-nè naquihin-ne ichì mànuhù-né, nì sàcùnaha-né cachi-nè xì Silas xì Timoteo ñà-luegu ni quixí stná nècuàchìmà ndé iá Pablo.

Ñà-nduá nì cachi Pablo na ní càhàn-nè xì nècuàchì xícusahnú ñuu Atenas

16-17 Daaní, ndiatú Pablo quesaa compañeru-nè ñuu Atenas yucán, te nì xini-nè itá chitu figura cahyi nèhivì ñuu mà. Te nì cuduchi cuáhà ini-nè sàhámà, ñàyùcànduá, itnii xichi nì sàhàn-nè veheñùhu xi nècuàchì raza-nè Judea yucán, te nì càhàn-nè xì nècuàchìmà, xì stná nècuàchì inga raza sàhàn yucán. Te nsìquívì nìsa sàhàn stná-nè yàhvi, nì càhàn-nè xì nsidaa nècuàchì ndácùhun tnaha-xi-né.

18 Te dava tiàa nchícùn ley xi tè-epicúreo, xì dava stná tè-ley estoico, nì ndacùhun stnahá-te xi-né, te nì xicàn tnùhù stnahá-te nù-né. Ñàyùcànduá cachí dava-tè xì compañeru-te:

—¿Ndíà nduá cachí guâ tè-jaàn xì-ndà?

Te nì cachi dava gà-te:

—Ádi stoho nècuàchì inga ñuu cáhàn-te sàhà-xí.

Ducán nì cachì-te, vâchi iníní-te cáhàn Pablo sàhà Jesús, xì sàhà nansa natiacu-ndà.

19 Dandu nì saca-tè Pablo, cuàhàn-te xi-né iin xaan nani Areópago ndé natácá tè-xícusahnú nù ñuu mà. Te yucán nì ndàcàtnùhù témà nù-né, cachí-te:

—¿Nansa iá dàñùhù sàà dacuaha-guá-nî nèhivì?

20 Vâchi sàni xinitnùhu-nsi cáhàn-ní sàhà iñàha tàcùnì-nsì, te ñàyùcànduá cuní-nsì cundaà ini-nsì sàhà ñà-nduá cáhàn guá-nî jaàn —nì cachì-te.

21 Vàchi nsidaa nècuàchì ñuu Atenas yucán, xì stná nècuàchì inga ñuu ndoó yucán, chicá cudîi ini-nè cunitnùhu-ne, te ò cachi-nè sàhà iin ñà-saa.

22 Ñàyùcàndùá, nì sàcuìin Pablo nùù nècuàchì sàni nataca lugar nani Areópago mà, te nì cachi-nè:

—Mii-nsiá nècuàchì ñuu Atenas yohó, sàni cundaà inì, cuàhà gá cahvi-nsiá stoho-nsià.

23 Vàchi na xicánúí yohó nì xinì itá cuáhà ñà-ndùá cahvi-nsiá; te nì xini stnàì yucán iin iin altar ndé itándiaa palabra yohó: “Dohó quidañúhú-ndá iin Dios tàcùnì-ndà”, cachá. Pues cunaha-nsiá, mate có-ínáhá-nsiá Dios mà, te quidañúhú-nsiâyà, doco yùhù cuàhìn cachitnùhi xì-nsiá sàhà-yá.

24 'Mii-yá nduú ana dandacu-xi nùù ansivi xi sàhà ñuhiví, vachì mii-yá nì quidayucun xán xì nsidaa stná ñà-lá nùá. Ñàyùcàndùá, có-xiñhù-yá quidayucun nèhivì ni-iin vehe ndé coo-ya.

25 Vàchi itiácú mii-yá; còò ni-iin ana dacútiácú xì-yá, vachì còò ni-íñaha quidámànì nùù-yá; còó. Mii-yá taxí-yá vida xi-nda, tàchì-ndà, xì nsidaa iñàha.

26 Te iin-ni yohòtéhè-ndà nì quidayucun-yàndó, ñàyùcàndùá vichì xíndoo-nda inicutu ñuhiví, te cuàhà raza nduu-nda. Te mii-yá nduú ana nì chitnùnì inì-xi índù tiempu cundoo iin iin raza ñuhiví, xì índùvì nùù-xí cunduu iin iin ñuu cada raza,

27 áma nanducu-né mii-yá, te cunitnàhá-né xì-yá na ian nandúcú ndáha cuaá-nèyà. Doco, cunaha-nsiá, yatni uun iá-yà ndé ndoó iin iin-nda.

28 Vàchi sàhà mii-yá itiácú-ndà; divi sàhà mii-yá xicánúú-ndá, te ndoo-nda ñuhiví. Te dava stná

tè-tùha nachutnahá palabra ñuu-nsià yohó, sàni cachi-te: “Divi mii-yá nduú yohòtéhè-ndà”.

²⁹ Ñâyùcàndüá, nú ndisa, descendencia xi Dios nduu-nda, dandu màsà cútúxí ini-ndà Dios nduú iin figura nì nacani ini nèhivì, te nì quidavàha-neà xì oro ò plata ò yùù.

³⁰ Cunaha-nsiá, tiempu nì yàha xi-nda, cóni ítníí Dios cuenta sàhà modo xi nèhivì, vàchi cónisá cúndáà ini-nè. Doco vichi, nùù nsidanicuú nèhivì inicutu ñuhiví dandacú-yá ñà-naxicocuñin ini-ndà sàhà cuàchi-nda.

³¹ Vàchi sàni saquin-yà iin quivì cuàhàn-yà ndàcàn-yà cuenta sàhà cuàchi nèhivì ñuhiví, te nihì-né nacua ndiá ìcà. Te sàni cachi stná-yà ana cunduu juez nsidandaà cuenta xi-ya; divi nduú iin ana (nì xihì, te) nì natiacu nì quida-ya. Pues sàhámà vâtùni cucumi ndisa-nda seguru ñà-ìcúmí coo ndisa juiciu —nì cachi Pablo.

³² Daaní, na ní inini nècuàchìmà ñà-càchí Pablo iá nansa natiacu-ndà, dandu nì sàcùndiaa uun-ñané. Doco dava-ne, còó; dohó nì cachi-nè:

—Nsiùhù, cuní-nsi cunini ga-nsi càhàn-ní xì-nsí inga quivì sàhà chuun jaàn.

³³ Dandu nì quee Pablo cuàhàn-nè.

³⁴ Doco dava tiàa nì inini ma, nì xinindisá-né, te nì tenchicùn-nè nècuàchìmà. Iin-ne nduú iin juez quidáchúûn lugar nani Areópago mà, te quivì-né nduú Dionisio. Te inga-nè nduú iin ñahà nani Dámaris; te ndoó gà stná iin ùi ana nì xinindisá.

18

Ñà-ndüá nì quida Pablo ñuu Corinto

¹ Nì nsihi (nì càhàn Pablo xì nècuàchìmà), dandu nì quee-ne ñuu Atenas cuàhàn-nè ñuu Corinto.

² Te yucán nì ndacùhun tnahá-né xì iin nècuàchì raza-nè Judea nani Aquila. Mii-né xì ñahàdihí-nè Priscila, xínduu-ne nècuàchì iin ñuu iá ladu Ponto, doco vichi làcà ní quixi-ne ñuu Roma iá ladu Italia, vàchi nì dándàcú rey cahnú Claudio ñà-fuerza caquee nsihi nèhivì raza Judea ñuu mà cùhùn-nè. Ñàyùcàndùá, ñuu Corinto yucán sàni caquesaa nècuàchìmà. Dandu nì sàà stná Pablo visita vehe-ne,

³ te yucán nì ndòo-ne cutnàhâ-né xì nècuàchìmà quidáchúûn-né, vàchi iin-ni oficiu icúmí nsidaa-né, divi ñà-quidavàha-ne vehe sìcoto ndee.

⁴ Te cada iin iin quivì descansu sáhàn-nè veheñùhu xì nècuàchì raza-nè, te nì càhàn Pablo xì nèhivì yucán, vàchi cuní-nè cunindisá stná nècuàchìmà, a sea nduú-né nècuàchì raza-nè, te ò nèhivì inga raza.

⁵ Daaní, nì quee Silas xì Timoteo ladu Macedonia, nì quesaa-nè ndé iá Pablo. Dandu Pablo, ndé cuisì chuun cáhàn-nè palabra xì Dios nì quesaha-né quidá-né, te cuàhà gá nì dàcuàhá-né nècuàchì raza-nè yucán, cachí-nè ñà-divi rey ndi-aha nani Cristu nduú Jesús.

⁶ Doco nècuàchì yucán, nì caquesaha-né nì cahíchì ini-nè palabra mà, te nì càhàn ùhí-nè dìquíá. Ñàyùcàndùá, nì naquidi Pablo sìcoto xi-ne, (te seña nduámà ñà-cuàhàn-nè nacoo dahuun-ne nècuàchìmà). Te nì cachi-nè:

—Yùhù, mà cún sídá cuàchi nú ni sàà anima-nsià ndañuhá. Mii-nsiá cunsida cuàchi-nsia sàhà-nsiá. Ñàyùcàndùá, vichi, nèhivì inga raza icúmí-nsí

càhàn xì-nsí —nì cachi-nè.

⁷ Dandu nì quee-ne veheñùhu ma cuàhàn-nè vehe iin tiàa nani Justo. Iin nècuàchì nihnú vaha stná ini xì Dios nduú nècuàchìmà, te yatni inítnáhâ stná vehe-ne xì veheñùhu yucán.

⁸ Doco nì ìa iin nècuàchì inùù xì veheñùhu ma nani Crispo, te nì xinindisá stná nècuàchìmà ichì Jesús, mii-né xì nsidaa nèhivì vehe-ne. Daaní, cuàhà gá stná nècuàchì ñuu mà, nì inini stná-nè palabra xi-ya, te nì xinindisá stná-nè, dandu nì cuhì-né.

⁹ Daaní, iin ñuú nì dásání Dios Pablo nì cachi-yà xì-né:

—Màsà yúhî-nî, te màsà cú-íhín-nî xì ni-iin nèhivì. Iin-ni quida-ní seguir càhàn-ní xì-né.

¹⁰ Vàchi yùhù ié` cutnâhî xì-ní, te còò iin quida quini xi-ní, vàchi cuàhà nèhivì ñuu yohó ícúmí cunduu nèhivì xí —nì cachi-yà.

¹¹ Ñàyùcàndùá, iin cuà dàva nì ìa Pablo ñuu yucán, nì dàcuàhá-né nèhivì ndoó yucán ñà-nduú dàñùhù xì Dios.

¹² Daaní, ladu Acaya yucán iá stná iin tè-dàndàcú nani Galión. Te tiempu xi-tè nì nataca cuàhà tè-raza Judea, nì catnii-tè Pablo, nì saca-tèné cuàhàn-te xi-né nùù tè-dàndàcù-mà, sanícuàchi-tè sàhà-né,

¹³ cachí-te:

—Tiàa yohó, diín nduú modo chináhá-nè cahvi-nda Dios, vàchi cunaha-ní, có-sâha ley xi-nda cahvi-nda Dios nacua cachí mii-né.

¹⁴ Dandu meru cuàhàn càhàn stná Pablo nì cùì, te nì cachi Galión mà:

—Mii-nsiá tè-raza Judea, nú ndisa quidá quíní tiàa yohó, te ò iin falta cahnú nduá nì quida-ne

nì cùí, dandísá, vátùni candisé ñà-sànicuàchi-nsia sàhà-né nùí.

¹⁵ Doco còó, vàchi cuisì sàhà dàñùhù xi mii-nsiá cáhàn-nsiá, xì sàhà stná nècuàchì nchichí xi-nsia, xì sàhà stná ley xi mii-nsiá. Ñàyùcàndùá, mii-nsiá cundehè-nsiá sàhà chuun yohó, vàchi yùhù, mà nsídándái-ñà —nì cachi-te.

¹⁶ Dandu nì dándácú-te cuxio nsihi-ne nùù-té.

¹⁷ Daaní, dava nècuàchì raza griegu ñuu mà, nì catnii-ne iin nècuàchì cusáhnù nùù veheñùhu xì nècuàchì raza Judea mà. Sóstenes nani nècuàchìmà, te nì sahnì cùí-ñané nùù Galión mà. Doco cónì ndúlócô-te.

Nansa nì naxicocuîn Pablo ndè ñuu Antioquía, dandu nì quihin tu-ne ichì inga xichi cuàhàn-nè chuun xi Jesús

¹⁸ Daaní, cuàhà gá quivì nì ìa Pablo ñuu yucán. Dandu nì ndaquindèé-né xì nècuàchì hermanu ndoo ñuu mà, te cuàhàn-nè ñuu Cencrea. Te yucán nì daté tehe-né, vàchi seña (nì sanduamà) ñà-sàni saquin-nè iin compromisu nùù Dios. Daaní, ñà-cuní-nè nùhù-nè ladu Siria, ñàyùcàndùá, nì nana-ne iin barcu, mii-né xì Aquila xì ñahàdìhí nècuàchìmà nani Priscila, te nsidaa-né cuàhàn-nè barcu mà

¹⁹ nì sàà-nè ñuu Éfeso, vàchi divi ñuu yucán icúmí ndò Priscila xì Aquila. Dandu nì sàhàn (nsidaa-né) veheñùhu xì nècuàchì raza-nè ñuu mà, te nì càhàn Pablo xì nèhivì natácá yucán.

²⁰ Te nècuàchìmà, nì cuni-nè cucuee chii gá Pablo xì-né inga ratu gá. Doco cónì cándísâ-né,

²¹ vàchi nì cachi-nè:

—Icúmî nùhì ñuu Jerusalén ñà-coi yucán quivì nacava vicò sà-ítúú. Doco primeru Dios icúmî

naxicocuñin yohó inga xichi —nì cachi-nè, dandu nì ndaquindèè-né xì nècuàchìmà. Te nì nana tu-ne iin barcu íá ñuu mà cuàhàn-nè,

²² Dandu nì sàà barcu mà ñuu Cesarea, (te yucán nì nuu-ne), mànuhù-né ñuu Jerusalén, nì casàhù-nè xì nèhivì xí Jesús ndoó yucán, dandu nì quee tu-ne cuàhàn-nè ñuu Antioquía.

²³ Te yucán nìsa ìa-ne iin ratu, dandu nì quihin tu-ne ichì cuàhàn-nè ladu Galacia xì ladu Frigia. Te ñuu ñuu nì nacàhin-ne nì càhàn-nè xì nècuàchì nchìcùn ichì Jesús, nì nacuàhandee ini-nè nècuàchìmà.

Ñà-nduá nì cuu na ní sàà Apolos ñuu Éfeso, te nì càhàn-nè palabra ìi xí Dios

²⁴ Daaní, ñuu Éfeso mà nì sàà stná iin nècuàchì raza Judea nani Apolos. Alejandría nduú meru ñuu-nè, te tùha vaha-ne càhàn-nè sàhù. Te ináhá vaha stná-nè nansa nacání tutu ìi,

²⁵ vachì cuàhà gá sàni dàcuàhá-né ichì Stoho-ndà Dios. Te dìi gá stná ini-nè càhàn-nè sàhù. Ñàyùcànduá, claru chináhá-nè sàhà ichì-yá. Doco cuisì ley xì Juan Bautista nduá ináhá-nè.

²⁶ Pues divì nècuàchìmà nì quesaha-né càhàn ndee-né xì nèhivì sàhàn veheñùhu xì raza-nè ñuu Éfeso mà. Te nì inini stná Priscila xì Aquila. Ñàyùcànduá nì tavà cuàán-ñané nì nacani viì-né xì nècuàchìmà nansa meru íá ichì Dios.

²⁷ Daaní, después, nì cuni nècuàchìmà yàha-ne nùù-xí ndé nduú ladu Acaya. Te nsidaa hermanu (ñuu Éfeso mà), nì cachi-nè:

—Ndiaha gá nú ni cùhùn-ní yucán.

Te nì tiaa stná-nè iin tutu cùhùn nuu nèhivì xí Jesús ndoó ladu Acaya mà ñà-cundua

nùu nècuàchìmà. Daaní, después na sàni sàa nècuàchìmà yucán, cuàhà gá nì nacuàhandee ini-nè nsidaa nèhivì sàni nìhìtáhvi cunindisá ichì-yá.

²⁸ Vàchi nì càhàn stná-nè xì cuàhà tè-raza-nè Judea, nì cahvi-ne libru ì inínì-te, te ducán claru nì quida-ne comprobar ana nduú Jesús, ñà-divi rey ndiaha nani Cristu nduú-yá, te ducán nì cundee-né nùu témà, inínì nsidaa nèhivì.

19

Ñà-nduá nì quida Pablo na ní ìa-ne ñuu Éfeso

¹ Daaní, na iá ì Apolos ñuu Corinto, dandu nì quihin Pablo ichì nínu, nì yàha-ne ladu yucù mà, te nì sàa-nè ñuu Éfeso. Yucán nì ndacùhun tnahá-né xì itnì nècuàchi dacuahá ichì Dios.

² Te nì cachi-nè xì nècuàchìmà:

—Na ní xinindisá-nsiá palabra xi Dios, ¿a ní nìhìtáhvi stná-nsià cucumi-nsiá Espíritu ì xí-yá?

—Còó —cachí nècuàchìmà— tàñáha ga cundaà ini-nsì a ñá-ìá Espíritu ì, ò ñá-còò-yá.

³ Dandu nì cachi Pablo xì-né:

—¿Ana dìquívì-xí nì ndacùcahan-né na ní cuhì-nsiá?

—Dàñùhù xi Juan Bautista nduá nì cuhì-nsí —nì cachi nècuàchìmà.

⁴ Dandu nì cachi Pablo:

—Ñà-ndàà nduá, nìsa quida ì Juan mà nèhivì na ní cuu-ne arrepentir. Doco nì cachi stná-nè ñà-después icúmí quixi ana cunihnu vaha ndisa ini-ndà, divi nduú Jesucristu.

⁵ Ñàyùcànduá, na ní cundaà ini nècuàchìmà nansa cachí Pablo, dandu nì canduhì sàa-né, doco vichi quìvì Stoho-ndà Jesús nì ndacùcahan-né.

6 Dandu nì chitàndòó Pablo ndahà-né dìnì nècuàchìmà, te nì quixi fuerte Espíritu Ìì xí Dios ini anima nsidaa-né, te nì dàcáhàn-yànè dàhàn sàà, te nì càhàn stná-nè razón ndiaha nì quixi nùù Dios.

7 Te nsidaa nèhivì mà, ùxìn ùì tiàa nduú-né.

8 Dandu ùnì yòò nì ìa ga Pablo ñuu mà, sáhàn-nè veheñùhu xi nècuàchì raza-nè, te càhàn-nè xì nèhivì yucán, nacání-né nansa iá ichì ndé dándàcú Dios, te dacáhàn-nè nècuàchìmà ñà-nì cúnchícùn vii-né ichì-yá.

9 Doco dava-ne, cónì cúdî ini-nè ley mà; cónì cùnì-nè cunindisá-néà, ñàyùcàndùá, quini ga nì càhàn-nè xì nèhivì dìquì ichì-yá. Sàhà ñà-jaàn nì nacoo Pablo nècuàchìmà, te nì tavà cuáán-né nsidaa nècuàchì nchícùn ichì-yá cuáhàn-nè vehe iin tiàa nani Tiranno ndé nduú escuela. Te divi lugar mà nì dàcuàhá-né nècuàchìmà nsiquívì.

10 Te ùì cuà nì chinaha-nè nèhivì ducán. Ñàyùcàndùá, nsidanicuú nèhivì ndoó ladu Asia yucán, nì xinitnùhu-ne nansa iá razón ndiaha xí Stoho-ndà Jesús, nècuàchì raza Judea, xì stná nècuàchì dava ga, nsidaa-né nì xinitnùhu-ne.

11 Te cuàhà gá milagru fuerte nì sàhatahvì Dios nì quida Pablo.

12 Dècuèndè pañuelu xi-ne, ò ndé` sìcoto itándiaa icà-né sáhàn nùù nècuàchì cuhí, te ndúvaha-ne, te yúxìn stná ñà-malu ñuhú ini-nè.

13-14 Doco yucán nì sandoo stná dava tè-raza Judea xicánúú tavá xi ñà-malu. Ùsà ñàní dèhe iin dùtù cusáhnû nani Esceva nduú-te. Te nì quesaha-té xicánúú-te ndácùcahan stná-te quìvì Jesús tavá-te ñà-malu. Te dohó cachí-te xán: “Yùhù ndácùcahín quìvì Jesús, divi ana càhàn Pablo

sàhà-xí, te dandacuí nùù-ndá ñà-quee-ndá, te cuahán-ndâ”, cachí-te.

¹⁵ Doco (iin xichi) na ní quida-tè ducán, dandu nì naxiconihí ñà-malu nùù-té, cachá`:

—Yùhù ináhí Jesús, te ináhá stnái ana nduú Pablo. Doco nsiohó, còò cuenta quihín nsiohó —cachá`.

¹⁶ Dandu tiàa inácaa-ñà anima-xi, nì ndàvà-te nì ducùn ndàhà tnàhá-te xi témà, te nì cundee-té nùù nsi-úsà témà, dècuèndè nì dãnácuèhè stná-te témà, te nì dandiàchì ì-té sìcoto xi temà. Ñàyùcàndùá, nì canacoyo nsihi-tè vehe ma cuàhàn-te.

¹⁷ Ñà-jaàn nduá nì cuu, te nì xinitnùhu stná nsidaa nèhivì ñuu Éfeso yucán, nècuàchì raza Judea, xì stná nècuàchì dava ga. Ñàyùcàndùá, yáha ga nì yùhí-nè, te chicá nì ndenihi vaha stná-nè Stoho-ndà Jesús.

¹⁸ Te cuàhà gá stná nècuàchì xiníndísá-xí-yâ, nì quixi-ne nì nàhmà vate-né, nì dātúì-ne falta nì quida-ne.

¹⁹ Te cuàhà nècuàchì nì sanduu nècuàchì tàtnà, nì catnii-ne tutu itúì ndé itándiaa ñà-tàtnà xí-né vaxi-ne, te nì sahmi nsihi-neà nùù nsidaa nèhivì. Te nì tavà stná-nè cuenta nadaa xíndiaa nsidaa tutu ma, te nì cundaà ini-nè nahi ùì dico ùxin mil (50,000) dìhùn plata ndiaá`.

²⁰ Ducán fuerte nì chindee Stoho-ndà Señor nì xitià nihni palabra xi-ya, te nì cucuahà-ñá.

²¹ Daaní, na ní nsihi nì cuu ducan, dandu nì nacani ini Pablo cùhùn tu-ne ladu Macedonia xì ladu Acaya, dandu nùhù-nè ñuu Jerusalén. Te nì cachi stná-nè:

—Nú sàni ìa chíí ñuu Jerusalén yucán, dandu xiñuhu cùhùn stnái ñuu Roma.

²² Dandu nì càhàn-nè xì ùi nècuàchì xinúcuáchí nùù-né nani Timoteo xì Erasto, te nì techuún-né nècuàchìmà ñà-màcòdonùù-né. Ñàyùcàndùá, nì quee nècuàchìmà cuàhàn-nè ladu Macedonia, doco Pablo, nì ndòo chii gá-nè nì ìa-ne ladu Asia.

Nansa nì cuu cuahà sàhà ichì Jesús ñuu Éfeso

²³ Quivì yucán yáha ga nì cuu cuahà sàhà ichì-yá.

²⁴ Iin tiàa nani Demetrio nì dàquésáhá xân. Chuun xi nècuàchìmà nduú ñà-quidachuún-né xì plata, quidávàha-ne vehe cuati tnaha vehe cahnú yùù yócò Diana (iá ñuu yucán). Te divi sàhà Demetrio mà cuàhà gá chuun nìsa nihì maestru quidáchúûn stná xì plata mà.

²⁵ Ñàyùcàndùá iin quivì nì cana Demetrio mà nsidaa maestru mà xì dava ga stná tiàa tùha quidachuún nahi oficiu xi stná mà, te nì cachi-nè xì nsidaa-té:

—Mii-nsiá, sà-ìnáhá-nsiâ ñà-sàhà chuun xi-nda yohó icúmí-ndá ñà-cuicà-ndà, ñáni.

²⁶ Doco sàni xini-nsia, te ò sàni xinitnùhu-nsia nansa quidá iin tiàa nani Pablo, càhàn-nè xì nèhivì, cachí-nè ñà-màdi dios ndisa nduú ñà-quidáyúcún ndahà nèhivì ñuhiví, cachí-nè, te ducán sàni dacà-né cuàhà nèhivì ñuu-ndà yohó, xì cuàhà stná nèhivì, inicutu ladu Asia yohó.

²⁷ Ñàyùcàndùá, vihini sàà stná nèhivì cahíchì ini-nèndó sàhà chuun quida-nda. Te màdi cuisì ñà-jaàn, vachi vihini sàà stná-nè cahíchì ini-nè veheñùhu xi dios xi-nda Diana, te dandáñúhú stná-nè tnùñuhu xí-ña, mate mii-ñá nduú ana cahvi nsidanicuú nèhivì ladu Asia yohó, xì nsidaa stná nèhivì inicutu ñuhiví. —Ducán nì cachi Demetrio mà.

28 Ñàyùcàndùá, na ní nsihi nì inini nècuàchìmà ñà-jaàn, dandu yáha ga nì caxidà ini-nè, te nì càna ndee-né, cachí-nè:

—¡Ndiaha gá stoho-ndà Diana iá ñuu Éfeso yohó!

29 Ñàyùcàndùá, nì candulocó nèhivì inicutu ñuu mà, te cuàhà gá nì cuu cuahà sàhámà dècuèndè nì tnii-ne ùì compañeru Pablo nani Gayo xì Aristarco. Nècuàchì ladu Macedonia cutnàhâ xì Pablo nì quixi-ne ichì nduú nècuàchìmà. Dandu nsidaa nèhivì cuàhà yucán, ñuhú-né nècuàchìmà carrera cuàhàn-nè, nì caquìhvi-ne ini lugar cahnú ndé natácá nèhivì ñuu mà.

30 Te Pablo, nì cuni stná-nè quìhvi-ne càhàn-nè xì nèhivì mà, doco compañeru-nè nchícùn stná xì ichì Jesús, cóni sáha-ne lugar.

31 Te dava stná tè-xídandacú ladu Asia mà, ndoó vaha stná-te xì Pablo, ñàyùcàndùá nì dásàà-te iin razón nùù-né, sacúndáhví-te ñà-màsà quìhvi-ne lugar yucán. (Sàhà ñà-jaàn nduá cóni quìhvi-ne.)

32 Doco ini lugar mà, iin-ni cána ndee nèhivì cuàhà mà, mate tucu tucu xícachi iin iin-ne, te ñà-yáha guá sàni nacuidà nsidaa-né, ñàyùcàndùá chicá cuàhà-né nì cóni sáha tnùní ini-nè índù chuun nì nataca-nè yucán.

33 Daaní, dava tè-raza Judea, nì chindaha-té iin tnaha-tè nani Alejandro ñà-nì mácuìn-nè nùù nsidaa nèhivì cuàhà mà. Te nì ndàhì dava nèhivì mà xì Alejandro mà ñà-nì càhàn-nè xì nsidaa-né. Ñàyùcàndùá, nì dānāhà ndahà-né áma mácūndoo dadí nècuàchìmà, vāchi cuní-nè càhàn-nè sàhà mii-né xì sàhà compañeru-nè nì cùí.

34 Doco nèhivì cuàhà mà, na ní xinitnùhu-ne ñà-iin nècuàchì raza Judea nduú nècuàchìmà,

dandu iin-ni nì càna ndee nsidaa-né, cachí-nè:

—¡Ndiaha gá stoho-ndà Diana iá ñuu Éfeso yohó!
—cachí-nè. Te iin-ni nì càna fuerte nsidaa-né
ducán nahi ùi hora.

³⁵ Daaní, por fin nì nìhì tè-ndùú secretariu ñuu
mà nì nachindoo dadí-te nèhivì cuáhà mà. Dandu
nì cachi-te xi-né:

—Mii-nsiá nècuàchì ñuu-ndà Éfeso yohó, ¿amádi
sà-ínahá-nsiâ ñà-nsidanicuú nèhivì sàni xinitnùhu
nansa quida-nda ñuu yohó, ndiaá-ndà vehe stoho
cahnu-nda, divi mii-ñá ní quee ndè ansivi nì
nacava-ñà ndé yohó?

³⁶ Pues (ínahá-nê), te mà cùì cáchí-nè có-nduá
ñà-ndáà. Ñàyùcànduá, ndiá ìcà-nsiá cundoo
sahnú-nsiá, te màdiá quida cuahà-nsiá ducán.

³⁷ Vàchi nècuàchì nì tnii-nsia ndacá-nsiá vaxi
yohó, cóni quidá quini-ne xi veheñuhu xi-nda, nì
cóni cáhàn quini-ne diquì dios xi-nda.

³⁸ Ñàyùcànduá, nú cuní Demetrio xi
compañeru-nè canicuàchi-ne sàhà iin nèhivì,
dandu nì cúhùn-nè nùù juez ndoó ñuu yohó, te
yucán nì canícuàchi stnahá-né sàhà-né.

³⁹ Te nú iá gà chuun xi-nsia vichi, dandu xiñuhu
nataca-ndà ndatnuhu víi-nda ñà-ndùú ichì ley.

⁴⁰ Vàchi vichi sàndòò-ndà tìxi peligru canicuàchi
gobiernu sàhà nsidaa-nda, vachi vihini cutuxi
ini-nè ñà-cuàhàn-nda daquésáhá-ndá iin revolu-
ción nduá, te mà nánihì tnùnì gà ini-nda nansa
cachi-ndà xi-né ndiá disáhà-xí nì cuu cuahà guá
vichi.

⁴¹ Ducán nì cachi tè-ndùú secretariu mà, dandu
nì dànacuítia nsihi-tè nèhivì mà.

20

Nansa nì sàhàn Pablo ladu Macedonia xì ladu Grecia

¹ Daaní, na ní nsihi nì cuu cuahà mà, dandu nì cana Pablo nsidaa nèhivì xí Jesús ndoó yucán, te nì nacuahandee ini-nè nècuàchìmà. Dandu nì ndaquindèè stnahá-né, te nì quihin-ne ichì cuahàn-nè ladu Macedonia.

² Te yucán nì nacàhin-ne cuahà ñuu, te nì càhàn cuahà-né xì nècuàchì hermanu ndoó yucán sàhà-ñá chicá ni cúníhnú vaha ini-nè mii-yá. Dandu nì quee-ne cuahàn-nè chicá nù-xí ndè ladu Grecia.

³⁻⁴ Te yucán nì ìa-ne ùnì yòò.

Doco na meru cuahàn-nè quihin-ne barcu nùhù-nè ladu Siria nì cùí, dandu nì xinitnùhu-ne ñà-sàni ndatnuhu tè-raza Judea, cuní-te cahni-ténê. Ñàyùcàndùá, nì naxicocuñn ini-nè, nì quihin-ne ichì cuahàn-nè nayàha-ne ladu Macedonia, dandu nùhù-nè ladu Asia. Te ichì mà cutnàhá stná-nè xì iin nècuàchì ñuu Berea nani Sópater, xì stná ùì nècuàchì ñuu Tesalónica nani Aristarco xì Segundo. Te cuahàn stná iin nècuàchì ñuu Derbe nani Gayo, xì stná Timoteo, xì stná ùì nècuàchì ladu Asia nani Tíquico xì Trófimo.

⁵ Pues nsidaa compañeru Pablo mà, idónuu-né nì sàà-nè ñuu Troas. Te yucán nì cucuìta-ne ndiatú-né sàà stná Pablo xì yùhù.

⁶ Daaní nsiùhù tu, na sàni yàha vicò xixí-né pan có-ndùtáchí, dandu nì nana-nsi barcu ñuu Filipos. Te ùhùn quivì nì xica-nù mar dècuèndè nì sàà-nu ñuu Troas. Yucán nì nacuatnahá-nsí xì nècuàchì cuahàn cueé mà. Te ùsà quivì nì cuee-nsì nì sandoo-nsi yucán.

Nansa nì natiacu iin tèchii ñuu Troas na ní nacava-tè nùù iin vehe idótnahá

⁷ Quivì primeru semana nì nataca nsidaa nècuàchì nchícùn ichì Jesús, te nì cudiní-né. Dandu nì càhàn Pablo xì-né ñà-ndùú palabra xi Dios, dècuèndè dava ñuu nì càhàn-nè, vèchi dàtnàà inga quivì icúmí-nè quihin tu-ne ichì.

⁸ Te cuàhà ñuhu tnùù nihni ndé ndoó-nsí quartu dìquì-xì mà.

⁹ Te nùù iin ventana xan ma iá stná iin tèchii nani Eutico. Doco sádì vàhná-te ñà-nì cucaní guá hora càhàn Pablo. Sàhà ñà-yúcán nì quidì naà-té, te nì naxiconihí-te nì nacava-tè dècuèndè pisu ùnì. (Ñàyùcànduá, nì nuu nèhivì mà) nì ndanihi-nète, doco sàni xihì-te.

¹⁰ Dandu nì nuu stná Pablo ndé indúhu-té, te nì numi nihni-nète, te nì cachi-nè:

—Màsà yúhí-nsià, vèchi itiácù-te.

¹¹ Dandu nì nana tu nsidaa-né, te nì caxixi-ne. Te caní tiempu nì ndatnuhu gá Pablo xì-né dècuèndè nì tùinuù, dandu ní quihin Pablo ichì cuàhàn-nè.

¹² Doco tèchii ma, ndacá nèhivì mà-té mànuhù, vèchi sàni natiacù-te, te ñàyùcànduá nì cudì gá ini nsidaa-né.

Nansa nì yàha Pablo ndè ñuu Mileto

¹³ Daaní, nsiùhù, nì sàcòdònùù-nsí nùù Pablo, nì quihin-nsí barcu cuàhàn-nsí ñuu Asón, vèchi sàni ndatnuhu sahnú-nsí xì Pablo ñà-nacuaca-nsinè yucán, vèchi cuní-nè cacasahà-né cùhùn-nè ichì mà.

¹⁴ Sàháyùcànduá, ñuu Asón mà nì nacuatnahá-nsí xì-né. Dandu divi barcu mà nì sàhàn ndàà-nsí chicá nùù-xí ndè ñuu Mitilene.

15-16 Daaní, inga quivì nì quihin tu barcu mà ichì cuàhàn-nu xi-nsí ndè yatni ñuu Quío. Dandu inga quivì nì sàà-nsì ladu Samos, te después nì sàà stná-nsì ñuu Trogilio. Yucán nì quetatu chii-nsí. Dandu inga quivì nì yàha uun-nsi ñuu Éfeso, nì sàà-nsì ñuu Mileto. Vàchi ducán nì nacani ini Pablo quida-nsi ñà-có-cùnì-nè cucuee-nè ladu Asia mà, vàchi yáha ga cunì-nè nasaa-nè ñuu Jerusalén antes nacava vicò Pentecostés.

Ñà-ndüá nì cachi Pablo xì nècuàchì inúù chuun xi Jesús ñuu Éfeso

17 Daaní, na ndoó-nsí ñuu Mileto, dandu nì techuún Pablo iin razón cuàhàn ñuu Éfeso, caná-né nècuàchì sahnú inúù chuun xi Jesús ñà-quixi-ne.

18 Te na ní caquesaa-nè, dandu nì cachi Pablo xì-né:

—Mii-nsiá, sà-ínahá-nsiâ modo xi, nansa quidé dècuèndè quivì primeru nì quesà ladu Asia yohó; te ináhá stná-nsià nansa nisa quide inicutu tiempu nisa le cutnáhî xì-nsiá,

19 xinúcuáchî nùù Stoho-ndà Señor. Vàchi cónisá ìa cuadùì. Dècuèndè nisa sacu stnáì cuàhà xichi sàhà-nsiá. Te cuàhà gá vida nì yàhi nì quida tè-raza Judea na ní candatnuhu-té ñà-dandáñúhú-té yùhù.

20 Te ináhá stná-nsià ñà-cónì chídèhî ni-iñàha cunduu ñà-vàha xi anima-nsià. Còó, vàchi nsi-daámà nì cachitnùhi xì-nsiá. Cuàhà gá nì chìnahì mii-nsiá na ní nataca-ndà iin-ni xaan, te na xicánúú stnáì dacuahí-nsià dècuèndè vehe-nsià.

21 Nsidanicuú nèhivì nì càhàn xí, a ducán xínduu-ne nècuàchì raza Judea, te ò nècuàchì inga raza, doco claru nì cachì xì-né ñà-ndiá ìcà-né

cuu-ne arrependir nùù Yua-nda Dios, te cunihnu vaha ini-nè Stoho-ndà Jesucristu.

²² PUES vichi, yáha ga dansíhi animè ñà-nùhù-tui ñuu Jerusalén, mate có-cùndáà inì nansa cuu xí yucán.

²³ Cuisì ináhî ñà-yòhó: cada sái iin ñuu, dandu cachí Espíritu Ìì xí Dios ini animè ñà-ìcúmî cundi-adì, te ò ndohi yucán.

²⁴ Doco có-nàcání inì sàhámà, vàchi có-ndùlócô guè sàhà vida xi, mate ni cahní-te yùhù. Cuisì cuní daxínu vií chuun icúmî, dandu cudì inì. Vàchi cuní quide cumplir chuun nì nìhí nùù Stoho-ndà Jesús ñà-càhìn xì nèhivì ñà-ndúú razón ndiaha sàhà gracia xi Dios.

²⁵ 'Cunaha-nsiá, mahì mii-nsiá nì xìcanui cáhìn palabra sàhà ñuhivì Ìì xí Dios. Doco vichi, ináhî mà cúnístnàhá gá-ndà.

²⁶ Ñàyùcàndùá, dohó cachí xì-nsiá vichi: nú ni sàà ndañuhu anima iin-nsia, yùhù mà cúnísídá cuàchi guè,

²⁷ vàchi sàni dàcuàhí mii-nsiá nsidaa ñà-ndúá nì cachi Dios quida-nda, cóni chídèhî ni-iyuhu razón mà.

²⁸ Sàháyùcàndùá, cundiaa vaha-nsia mii-nsiá, te cundiaa vaha stná-nsià nsidaa gá nèhivì xí Dios, vàchi nahi iá chuun ndiaá-ndà riì, ducán iá stná chuun icúmî-nsiâ nùù Espíritu Ìì xí Dios. Ñàyùcàndùá, cunuù víi-nsiá nèhivì xí-yá, vàchi xì nì-yá sàni dànàà-yá sàhà nsidaa-nda sàhà ñà-cunduu-nda nèhivì xí-yá.

²⁹ 'Yùhù ináhî, nú sàcuàhìn, dandu icúmí ndecoyo tiàa dana cuni dacà xì dìnì-nsiá. Na

quidá quisì íhì, có-dàcácu-sì riì, ducán quida stná nècuàchìmà xì-nsiá.

³⁰ Te nùù nsidaa stná mii-nsiá icúmí dava nèhivì quesaha stná-nè chináhá stnahá-né iin ñà-tnùhù áma cúnchícùn stná-nsià ichì mii-né.

³¹ Ñàyùcànduá, cuàhà gá cundoo tùha-nsia, te nsinuu ini-nsià nansa nì quide, vèchi ùnì cuà nì ìe xì-nsiá, te nicanicuahàn nìsa chinahì mii-nsiá; ndui te ñuú nìsa cahìn xì-nsiá, ndè nìsa sacu stnáì sàhà-nsiá.

³² 'Pues vichi ni ndóo-nsia xì Dios, te ni cúndiáá-yànsià, ñánì. Te ni cúnchícùn-nsià palabra sàhà gracia xi-ya, vèchi nú ni cúndéhe-nsiá palabra mà, dandu sàà-nsià cunindisá ví-nsiá, te ducán cundiatú stná anima-nsià ñà-vàha ndiaha xí-yá, te nihítàhvì stná-nsià cutnahá-nsiá xì nsidaa gá ana sàni ndoo anima-xi nì quida-ya.

³³ 'Yùhù, ni-iin biene xi ni-iin nèhivì cónì xíhoé, ni plata xi-ne, ni oro xi-ne, ni sìcoto xi-ne.

³⁴ Còó, vèchi ináhá-nsiá, xì ndahí nìsa quidachuín, te ducán nìsa tùì ñà-nduá nìsa itiacu-nsì.

³⁵ Sàni xini-nsià nsidaa ñà-nduá nìsa quide, te sàhámà vètùni cundaà inì-nsia ndiá ìcà nsidaa-nda quidachuun-nda, dandu nihì-ndà nansa chindee stná-ndà ana iá necesidad xi. Te xiñuhu nsinuu stná inì-nsia palabra nì cachi Stoho-ndà Jesús na ní cachi-yà: “Chicá cundiatú anima-ndà ñà-dacútàhvì-ndà iñàha, te màdiá cutahvì mii-ndañ”.

³⁶ Daaní, nì nsihi nì cachi Pablo ñà-jaàn, dandu nì sàcùitasisi nsidaa-né, te nì xicàn tàhvì Pablo nùù Dios.

³⁷ Dandu cuàhà gá nì casacu nsidaa-né, te nì numi nihni stnahá-né, te nì tutuyuhu stnahá-né nùù-né,

³⁸ vàchi yáha ga nì nàcùndoo nsidaa-né tnùnsí ini ñà-nì cachi Pablo mà cúní stnahá gá-nè. Dandu nì sàndaca ichi-ñánê dècuèndè nùù barcu.

21

Nansa mànuhù Pablo ñuu Jerusalén

¹ Nì nsihi nì ndaquìndèè-nsí xì nèhivì yucán, dandu nì quihin barcu mà ichì cuàhàn-nu. Primeru nì yàha ndaà-nu ndè ñuu Cos. Dandu inga quivì nì sàà-nsì ñuu Rodas, te después nì sàà-nsì ñuu Pátara.

² Yucán nì xini-nsì iin barcu icúmí cùhùn ladu Fenicia. Ñàyùcàndùá, yutnù yucán nì nana-nsì cuàhàn-nsì.

³ Te na ní xini xicà-nsí ñuu cahnú mahì mar nani Chipre, dandu nì yàha-nsì iin ladu, te ladu itní-nsì nì ndòò ñuu mà. Dandu nì sàà-nsì ladu Siria. Meru ñuu ndé nì sàà barcu mà nùù ñuhù nani ñuu Tiro, te divi lugar mà cuàhàn nuu carga xi-nù.

⁴ Te yucán nì ndacùhun tnahá stná-nsì xì nèhivì xí Jesús; ñàyùcàndùá, ùsà quivì nì sandoo-nsì xì-né mà. Dandu nì dàcáhàn Espíritu Ìì xí Dios dava nècuàchìmà, te nì cachi-nè xì Pablo ñà-màsà cùhùn-nè ñuu Jerusalén.

⁵⁻⁶ Doco na ní nsihi ùsà quivì mà, dandu nì quihin tu-nsì ichì cuàhàn-nsì, te nì sàndaca ichi nsidaa nècuàchìmà nsiùhù, tiàa xi ñahà xì stná dèhe-ne, nsidaa-nsí nì sàhàn-nsì orilla ñuu mà dècuèndè yuhù mar. Te yucán nì sàcùtasisi-nsí nì xicàn tàhvi-nsí nùù Dios, dandu nì ndaquìndèè tnahá-nsí, te nì numi nihni stnahá-nsí. Dandu

nì nana nsiùhù barcu mà, te mànuhù nècuàchìmà vehe-ne.

⁷ Daaní, nì quee barcu mà ñuu Tiro, te nì xìca-nù mahì mar ndè ñuu Tolemaida. Yucán nì nuu-nsi, te nì caşàhù-nsi xì nècuàchì hermanu ñuu mà. Te iin quivì-nì nì cuee-nsi yucán.

⁸ Dandu inga quivì nì quihin tu-nsi ichì cuàhàn-nsi, Pablo xì nsiùhù nècuàchì cutnàhá xí-nê, te nì sàà-nsi ñuu Cesarea. Te yucán cuàhàn-nsi vehe Felipe cundoo-nsi. Te Felipe mà nduú iin nècuàchì nùù ùsà tiàa (nìsa dasàn xì ración), doco vichi xicánúú stná-nè cáhàn-nè xì nèhivì ñà-nduú palabra sàhà Jesús.

⁹ Te cùmì dèhe yoco-né ndoó xínduu señorita, te sàni nìhítàhvì stná nsicúmiá cachitnùha razón xì Dios.

¹⁰ Pues divi vehe nècuàchìmà nì sandoo-nsi it-nii quivì. Dandu yucán nì sàà stná iin tiàa nì quixì ladu Judea nani Agabo. Te tùha stná-nè cachitnùhu-ne razón xì Dios.

¹¹ Te nì tnàtuu-ne nùù-nsí, nì ndaxin-né siuh-matìxi Pablo, dandu nì suhni-nèà sàhà-né xì ndahà-né, te nì cachi-nè:

—Dohó cachitnùhu Espíritu ìì xí Dios: “Tiàa dìsiúhmátìxi-xi yohó, icúmí stná-nè cunuhni-nè quida tè-raza Judea ñuu Jerusalén, dandu yàha-ne ndahà tè-inga ñuu”.

¹² Ñàyùcàndùá, na ní cachi-nè ducán, dandu nsiùhù xì stná nècuàchì ñuu Cesarea mà, nì sa-cundahví-nsi nùù Pablo ñà-màsà cùhùn-nè ñuu Jerusalén.

¹³ Doco nì cachi-nè xì-nsí:

—Màsà cuácú gá-nsià, vàchi yàha ga cúí sentir ñà-quidá-nsiá ducán, vàchi dispuestu ié

màcùnuhni ñuu Jerusalén, mate dècuèndè nì cùì stnái yucán sàhà Stoho-ndà Jesús —nì cachi-nè.

14 Pues sàhà-ñá màncùì cadi-nsì nùù-né, còò ni-ìñàha ni cachi gà-nsì, cuisì ní cachi-nsì:

—Dios cachi-yà.

15 Daaní, nì nsidayucun-nsì carga xi-nsì cuàhàn-nsì ñuu Jerusalén.

16 Te nì cutnahá stná-nsì xì iin ùì nècuàchì xiníndísá ndoó ñuu Cesarea mà cuàhàn-nsì, te (nì sàà-nsì ñuu Jerusalén) ndè vehe iin nècuàchì nì quixi ñuu Chipre nani Mnasón. Mii-né, sàcàní quivì nchícùn stná-nè ichì Jesús, te divi vehe-ne nduú ndé cundoo-nsì.

Nansa nì sàhàn Pablo nì ndatnuhu-né xì Jacobo

17 Daaní, na ní sàà-nsì ñuu mà, dandu nì casàhú-nsì xì nècuàchì hermanu ndoó yucán, te nì cudìì ini-nè ñà-sàni sàà-nsì.

18 Daaní, inga quivì cuàhàn-nsì xì Pablo dècuèndè ndé iá Jacobo. Te yucán sàni nataca stná nsidaa nècuàchì sahnú inúù xì nèhivì xì Dios.

19 Dandu nì casàhú Pablo xì nècuàchìmà, te nì nacani nsìhi-ne nansa nì cuu na ní sàhàn-nè ñuu xicà, te (nì quida-ne chuun ìì xì Dios), te ndiaha gá nì chindee-yánè yucán.

20 Daaní, na ní nsìhi nì inini nècuàchìmà, dandu nì naquimanì-néyà, te nì cachi-nè xì Pablo:

—Ñàni, sàxìní-nì ndoó cuàhà mil nècuàchì raza-ndà xiníndísá ichì-yá. Te nsidaa-né, nchícùn vii-né ley xi Moisés.

21 Doco cachi cuentu sàhà mii-ní ñà-chìnàhà-ní nècuàchì raza-ndà ndoó inga ñuu ñà-màsà quíhín casu gà-nè sàhà ley mà, ni có-xiñùhù gá màcùtuu

seña xi Dios ìcà dèhe-ne, ni có-ndiá ìcà stná-nè chivàha ga-nè estilu xi raza-ndà.

²² Ñàyùcàndüá ¿ndiá quida-nda? vàchi icúmí nèhivì nataca-nè nú sàni xinitnùhu-ne iá-nî yohó.

²³⁻²⁴ Chicá vàha dohó quida-ní. Cundaca-ní cùmì tiàa ndoó yohó sàni saquin xì iin compromisu nùu Dios, te cùhùn-nsià nduhì-nsiá (nacua cachí ley xi-nda), te quida-ní chii gastu sàhà-né. Dandu después daté tehe dìni-né. Vàchi nú ducán ni quida-ní, dandu vátùni cundaà ini nèhivì cuentu uun nduá ndatnúhú-nê sàhà-ní, vàchi (cun-inùu-né) quidá víi-ní, te chivàha vii-ní ley xi-nda.

²⁵ 'Doco nsidaa nècuàchì inga raza yucán, còò; sàni dàsàa-ndà iin carta nùu-né ndé cachí-ndà ñà-còò necesidad chivàha-ne ley mà, cuisì ñà-màsà cáxi-né ñà-nì sàcùndoo nùu yùu yócò, te màsà cúxí stná-nè nì, nì màsà cáxi-né cuñu quisì nì sàhná uun, nì màsà cóó-né xì nècuàchì cóni nándàhà xì-né —nì cachi Jacobo.

Nansa nì catnii-tè Pablo na iá-nè veheñùhu cahnú

²⁶ Daaní, nì saca Pablo nsì-cùmì tiàa ma, te nì quee-ne inga quivì nì casahàn-nè ñà-nsidandoo nsidaa-né mii-né nacua cachí ley xi-ne. Dandu nì quìhvi-ne veheñùhu cahnú, nì cachitnùhu-ne nadaa ga quivì cunihì-né, dandu después cuàha iin iin-ne quisì cunduu promesa xi-ne.

²⁷ Ùsà quivì nduú tiempo (cunihì-né). Te sàdaaní xìnu quivì mà, dandu dava tè-raza Judea nì caquixi ladu Asia, nì xini-te Pablo na iá-nè veheñùhu ma. Ñàyùcàndüá nì quesaha-té nì nsida tontó-te nèhivì cuàhà yucán. Nì catnii-tè Pablo,

²⁸ te nì càna ndee-té, cachí-te:

—Mii-nsiá tè-raza-ndà Israel, chindee-nsiá nsiùhù, vàchi divi tàyòhó nduú tiàa cáhàn guá dìquì-ndà ñà-có-ndiáá raza-ndà, cachí-te, ni có-ndiáá stná ley xi-nda, te ni có-ndiáá gà stná veheñuhu yohó, cachí-te. Te ducán chináhà-te nèhivì inicutu. Te màdì sàhà cuisì ñà-jaàn nduá; còó, vàchi nì saca stná-te iin tè-raza sìquini nì quìhvi-tè xì témà veheñuhu yohó. Ñàyùcàndùá, sàni cuchicuehe ñà-ì icúmí vehe ì yohó.

²⁹ Ducán nì cachi témà, vàchi antes nì caxinì-te xicáñúú Pablo ñuu mà cutnáhâ-né xì iin nècuàchì ñuu Éfeso nani Trófimo, (iin nècuàchì inga raza). Te nì catuxi inì-te ndacá stná Pablo tiàa ma nì sàhàn ini veheñuhu cahnu-ma.

³⁰ Ñàyùcàndùá nì nacuidà nsidaa nèhivì inicutu ñuu mà, nì dáyàà-nè vàxi-ne nì nachitu-né. Te ñuhú nihni-ne Pablo nì tavà-né nècuàchìmà fuera veheñuhu cahnu-ma, te vichi duha nì nacadi nsihi-ne yehè patiu mà.

³¹ Meru nandúcú-nê modo nansa cahni-né Pablo, dandu nì sàà razón nùù comandante coronel ñà-sàni nacuidà sàstnùhù nsidaa nèhivì ñuu Jerusalén mà.

³² Dandu nì nacuaca comandante mà cuàhà soldadu xì stná capitán xi-ne, te nì dáyàà-nè xì-té cuàhàn-nè ndé quidá cuàhà guá nèhivì. Te na ní xini nèhivì mà vàxi comandante xì soldadu mà, dandu nì cucuìta ì-né, cóni càni gá-nè Pablo.

³³ Dandu nì tnàtuu comandante nì dandàcú-né nùù soldadu xi-ne ñà-nì tnií-te Pablo, te màcùnuhni-nè xì ùì cadena. Dandu nì ndàcàtnùhù-né nùù nèhivì cuàhà mà:

—¿Ana nduú tiàa yohó, te ndià nì quida-tè?

³⁴ Doco nèhivì cuáhà yucán, cána ndee-né; tucu tucu cachí iin iin-ne, màncùí cundaà ini comandante nansa ndisa iá chuun ma ñà-cána guá nècuàchìmà. Ñàyùcàndùá, nì dandácú-né nùù soldadu xi-ne ñà-nì cúndácá-te Pablo nùhù ini vehe cahnú-te.

³⁵ Sàhámà, ndacá témàné nì nasaa vehe-tè, cuàhàn-te nana-tè cuai. Doco ñà-dana guá ndoó nèhivì cuáhà mà, ñàyùcàndùá fuerza nì sàcùnsida-tè Pablo nì nana,

³⁶ vèchi nchícùn chitu nsidaa-né, cána-ne, cachí-nè:

—Cahnì-ndà tè-jaàn chicá vaha.

Nansa nì càhàn Pablo sàhà mii-né nùù nèhivì cuáhà

³⁷ Daaní, na meru cuàhàn soldadu mà dayáha-tè Pablo ini vehe cahnú-te, dandu nì cachi-nè xì comandante coronel yucán:

—¿A iá permisù càhàn tíí xì-ní?

Dandu nì cachi-nè xì Pablo:

—¿A túha stná-ní càhàn-ní dàhàn griegu?

³⁸ ¿A có-ndùù-ní tè-ñuu Egipto nì quida revolucion daa, te nì idòndùù-ní nùù cùmì mìl tè-tèhì nì sàca-níte cuàhàn-nsia yucù?

³⁹ —Còó —cachí Pablo—, yùhù, tè-raza Judea nduí. Meru ñui nduú ñuu Tarso iá ladu Cilicia. Tiàa iá derechu-xi nduí; te ñui mà, có-ndùú stná iin ñuu tii. Ñàyùcàndùá sacúndáhvì nùù-ní áma táxí-nì permisù càhìn xì nèhivì cuáhà yohó —nì cachi-nè.

⁴⁰ Dandu nì sàha comandante mà lugar càhàn-nè. Ñàyùcàndùá, nì ndacuiin-nè nùù cuai mà, te nì dànáhà ndahà-né ñà-nì cúdadí nsidaa nèhivì mà. Te na ní ndudadí nsihi nècuàchìmà, dandu nì càhàn-nè. Doco puru dàhàn (nèhivì ñuu

mà) nì càhàn-nè, divi dàhàn hebreu, te dohó nì cachi-nè:

22

¹ —Mii-nsiá nècuàchì sahnú, xì nsidaa gá stná ñanì dava ga, cunini-nsia cuàhìn càhìn sàhà mií —nì cachi Pablo.

² Dandu nèhivì cuáhà yucan, na ní cundaà ini-nè ñà-divi dàhàn mii-né càhàn stna nècuàchìmà, dandu chicá nì cudadí-né. Te nì cachi gà Pablo:

³ —Yùhù, iin nècuàchì raza Judea nduí. Ñuu Tarso iá ladu Cilicia nduú lugar ndé nì tùinuí ñuhiví, doco ñuu yohó nì sahnui. Te maestru Gamaliel nduú ana nìsa dacuaha-xí. Ñàyùcàndùá, nì dàcuahá vahi nsidaa ñà-ndùá cachí ley xì xii-ndà, vachi yáha ga nìsa cunì chivàha vií ley xì Dios, divi nacua cuní stná mii-nsiá vichi.

⁴ 'Daaní, nì quesahí dandohó stnàì nècuàchì nchícùn ichì Jesús. Tiàa te ñahà nìsa chicuhni, te nìsa chicadì-nè; dècuèndè cui stná-nè nìsa cunì.

⁵ Ináhá dùtù cusáhnù ndoó vichi, xì stná nsidaa nècuàchì sahnú dandacú, vètùnì cachi stná-nè nansa nìsa quide nú ni cúcáhàn-nê, vachi ináhá-nê (vida xi). Te divi nùù mii-né nì nihí tutu nduú orden ñà-cunihi cùhùn nùù nècuàchì raza-ndà ñuu Damasco. Ñàyùcàndùá, nì quihin ichì ñuu mà cuàhìn tnii nsihi nèhivì xí Jesús (ndoó yucán), te chicuhni-nè cundaqui-nè ndixi ñuu-ndà yohó sàhà ñà-ndoho stná-nè nì cahín.

⁶ 'Ñàyùcàndùá, xiqué cuàhìn (ichì mà). Te nahi càxíhúi nì sandua na sá-ìtúú sài ñuu Damasco mà, dandu nanáà nì natnuù nihni inicutu ndé cuàhìn; dècuèndè dìquì-xí ansivi nì quixi nduà luz mà.

7 Te hora mà nì nàcasín, te nì tiacuì cáhàn iin ana cáhàn xí, cachí-yà: “¿Saulo, Saulo! ¿Índù chuun nchícùn-ní yùhù quida quini-ní xí?”

8 Dandu yùhù, nì cachì xì-yá: “¿Ana nduú mii-ní, Señor mío?” Te nì cachi tu-ya: “Jesús de Nazaret nduí, divi ana dandoho-ní”, nì cachi-yà.

9 Doco compañeruì, mate ní xini-nè ñà-tnúu luz mà, te nì cayùhí cuàhà-né, doco cónì tiàcú-nè ñà-ndúá nì cachi-yà xí.

10 Dandu nì cachì xì-yá: “¿Ndíà nduá cuní-ní quide, Señor mío?” Dandu nì cachì-tu-ya xí: “Ndacuiìn-ní, cuahán-ní ñuu Damasco, te yucán icúmí-ní ndacu nuù-ní ñà-ndúá sàni chitnùní inì quida-ní”, nì cachi-yà.

11 Doco cunaha-nsiá, ñà-fuerte guá nì tnùu ndi-aha nì xinì mà, ñàyùcàndúá nì ndañuhu vista xi. Te sàhà-ñá có-tùínúí, ñàyùcàndúá nì sàcùnii ndahà tnahí xì compañeruì, te nì saca-ne yùhù cuàhàn-nsì ndè cachi nì sàà-nsì ñuu Damasco mà.

12 Te divi ñuu mà iá iin tiàa nani Ananías. Iin nècuàchì cahvi xi Dios nduú-né, te chívàha vii-né ley xi-ya. Ñàyùcàndúá, nsidaa nècuàchì raza-ndà ndoó yucán, ndeníhí vaha stná-nè nècuàchìmà.

13 Pues divi nècuàchìmà nì sàà nì sàcuìnni nùí, te nì cachi-nè xí: “Ñàni Saulo, ndacoto-ní, natùinuù-ní vichi, cachí xì-ní”, nì cachi-nè. Dandu luegu nì natùinuì, te vátùni nì xinì mii-né.

14 Dandu nì cachi-nè xí: “Mii-yá nìsa cahvi xii-ndà, dècuèndè sànahà nì chitnùní ini-yà ñà-cundaà inì-ní sàhà-yá, te nìhìtáhvì stná-ní cuninùu-ní mii-yá único ana ndàcuìsì inì-xì, divi Jesús, te cunini stná-ní cáhàn-yà.

15 Ñàyùcàndúá, vichi icúmí-ní càhàn-ní sàhà-yá

xì cuàhà nèhivì, te nacani-ní xì-né ñà-nduá nì xinì-ní, te nì tiacù-ní.

¹⁶ Pues vichi, sà-ìá, ndacuiìn-ní, te cuahán-ní cuhiì-ní, ndacùcahan-ní quivì Stoho-ndà Señor, dandu ndoo cuàchi anima-ní”, nì cachi Ananías mà xì’.

¹⁷ ’Daaní, después nì nsiaì ñuu Jerusalén yohó, te nì sàhìn veheñùhu cahnú. Te na ié’ yucán xicàn tàhvì nùù Dios, dandu nì dàcùnì-yà yùhù iin seña xi-ya.

¹⁸ Nì xinì mii-yá, te cachí-yà xì’: “Dansíhi-ní, te quee yàchì-ní ñuu Jerusalén yohó, vàchi nècuàchì ñuù-ní yohó, mà cúníndísâ-né ñà-nduá cachì-ní xì-né sàhí”.

¹⁹ Dandu nì naxiconihí nùù-yá, cachí’: “Señor mío, nsidaa nèhivì, sà-ìnáhá-nê nansa nisa guide antes, nisa nacàhin veheñùhu tnií nècuàchì xiníndísá-xí-nî, te sadí-nè vehecàa, te nì sahnì cuí stnái-nè.

²⁰ Stnái nèhivì xí-nî nani Esteban, testigu nì sanduu stnái na ní sahnì nèhivì-né, te nì xitià nì-né. Nì cuí-nè, nì cachi stnái. Dècuèndè nì sandiaì sìcoto xi nèhivì nì sahnì xì-né mà”.

²¹ Dandu mii-yá, nì cachi-yà xì’: “Quee-ní yohó, vàchi icúmî techuín mii-ní cùhùn xicà-ní dècuèndè ndé ndoó nèhivì inga raza”, nì cachi-yà. —(Ducán nì cachi Pablo, cáhàn-nè xì nèhivì cuàhà mà.)

²² Doco jaàn-ní nduú nùù-xí nì inini nècuàchìmà, vàchi nì quesaha tú-né nì càna ndee-né, cachí-nè:

—¡Ni cuí dahuun tējaàn! ¡Có-xiñùhù coo gà-te ñuhiví!

²³ Ducán nì cachi-nè, càna-ne, dandiachi-né dùhnù-né, te quidá canúú-nê yàcá.

24 Ñàyùcàndùá, nì dándàcú comandante coronel mà nùù soldadu xi-ne ñà-daquíhvi-tè Pablo ini vehe cahnú-te, te dandohó-tené xì chirrión sàhà-ñá nàhmà-né, te cundaà inì-xi ndiá disáhà-xí cána guá nèhivì sàhà-né ducán.

25 Doco na ní nsihi nì chicuhni vaha soldadu-nè, dandu nì cachi-nè xì iin capitán iin yucán:

—¿A sáha ley xi gobiernu quida-ní xí dohó, ñà-cahni cuí-ní yùhù? vachi nècuàchì romanu nduí, (iá derechu xi), te tãñáha ga coo justicia sàhí —nì cachi-nè.

26 Ñàyùcàndùá, na ní cundaà ini capitán mà ñà-jaàn, dandu nì sàhàn-te nì cachitnùhu-tè xì comandante mà:

—Cuidadu coo-ní xì nècuàchì jaàn, vachi nècuàchì romanu nduú-né —nì cachi-te.

27 Dandu nì quixi comandante mà ndé iá Pablo, te nì cachi-nè xì nècuàchì mà:

—Cachì-ní xí, ¿a ndísá nècuàchì romanu nduu-ní, á coó?

—Jaan —nì cachi-nè.

28 Dandu cachí tu comandante mà:

—Yùhù, yáha ga cuàhà dihùn nì dàquíhvi, te nì nihì stnáì nì sàcùndui nècuàchì romanu.

Dandu nì cachi Pablo:

—Doco yùhù, còó, vachi dècuèndè nì quesà ñuhivì nduí nècuàchì libre.

29 Dandu tiàa cuàhàn cahni cuí xì-né nì cuí, luegu nì nacoò-tené cuàhàn-te. Dècuèndè stná comandante coronel mà, nì yùhí-nè sàhà ñà-nì dándàcú-né nì sàcùnhni nècuàchì mà, te nduú-né iin nècuàchì romanu, iin nècuàchì libre.

Ñà-ndiá nì cachi Pablo xì nècuàchì Junta

30 Daaní, nì tùinuù inga quivì, dandu cuní comandante-mà cundaà ndisa ini-nè ndiá disáhà-xí cáhàn tnùhù guá tè-raza Judea mà dìquì Pablo. Ñàyùcànduá, nì ndaxin-né cadena nuhní nècuàchìmà, te nì dándàcú-né nataca dùtù xícusahnú, xì nsidaa stná nècuàchì sahnú idónuu. Dandu nì tavà-né Pablo cuàhàn-nè xì nècuàchìmà vehe ndé natáca nècuàchì sàhnùmà, te nì chicani-ñané mahì nsidaa nècuàchìmà.

23

1 Dandu nì indehè váha Pablo nùù nsidaa nècuàchì Junta mà, te nì cachi-nè:

—Ñàni, ndahà Dios ié` ñuhiví yohó, te quivì vichi, còò ni-ĩàha dandohó gá xì animè.

2 Doco dùtù cusáhnù yucán nani Ananías, nì dándàcú-né nùù tiàa itá yatni ndé iín Pablo ñà-nì caní-te yuhù-né.

3 Dandu nì cachi Pablo xì dùtù mà:

—Cunaha-ní, icúmí stná Dios cani-ya mii-ní iin castigu, ñà-dànàní uun-ní nduu-ní nèhivì váha. ¿Amádi iá-ní jaàn ñà-cuàhàn-ní nsidandaà-ní chuun-xi sàhà ley xi-nda? Pues nú ducán, dandu ¿índù chuun nì dándàcù-ní nùù-té ñà-nì caní-te yùhù? vàchi có-sàha ley xi-nda (cani stnaha-nda) —nì cachi Pablo.

4 Dandu nècuàchì xí-ita yatni yucán, nì cachi-nè xì Pablo:

—¿Índù chuun cánàhá-ní xì ndómà, vàchi dùtù cusáhnù iá nùù Dios ndùù-ndà?

5 Dandu nì cachi Pablo:

—Ñàni, cóni cúndàà inì nduú ndómà dùtù cusáhnù. Vàchi cachí libru ìì: “Màsà cánàhá-ndà dìquì nècuàchì nihí chuun ñuu-ndà” —nì cachi-nè.

⁶ Dandu nì indehè Pablo nùù nècuàchì Junta mà, te nì xini-nè, dava-ne, nècuàchì saduceu nduú-né, te dava ga-nè, nècuàchì fariseu nduú-né. Ñàyùcàndüá, ndee ní càhàn Pablo, nì cachi-nè xì nsidaa nècuàchìmà:

—Ñánì, nècuàchì fariseu nduú stná yùhù; vèchi yué, divi fariseu nì sanduu stná-nè. Te divi sàhà-ñá xiníndísê iá tnùndé ini natiacu-ndà nú nì xìhi-ndà, ñàyùcàndüá sanícuàchi nèhivì sàhí vichì.

⁷ Na ní nsìhi nì cachi-nè ducán, dandu nì que-saha nècuàchì fariseu mà nì nàá stnahá-né xì nècuàchì saduceu mà. Dècuèndè nì tàhndè dava-ne, vèchi tucu tucu xínacani ini-nè.

⁸ Vèchi nsidaa nècuàchì saduceu mà, có-xiníndísâ-né ñà-ìcúmí-ndá natiacu-ndà, ni còò ángel, ni còò stná anima-ndà, cachí-nè. Doco nècuàchì fariseu, ndisa, xiníndísâ-né nsidaámà.

⁹ Ñàyùcàndüá, yáha ga nì cucuahà sàhámà, te fuerte nì càna nsidaa-né. Dava maestru nduú fariseu, nì ndacuita stná-nè, càhàn fuerte-nè, cachí-nè:

—Còó, nuá nùù nsiùhù, còò falta xi nècuàchì yohó. Vihini ñà-ndáà ndüá iin ángel nì cachi xì-né iñàha, te ò iin espíritu xi Dios nì càhàn xì-né. Ñàyùcàndüá (cuidadu ni cúndóó-ndá) còtó Dios nàá stnàhà xì-ndà —nì cachi-nè.

¹⁰ Dandu yáha ga nì cucuahà gá náâ stnahá nèhivì mà, ndè yúhí comandante mà vihini cuàhàn-nè danácuèhè dahuun-ne Pablo. Ñàyùcàndüá, nì dándàcú-né ni tnátuu soldadu, te fuerza nì tavà-té Pablo nùù nècuàchì yucán, nì nacuaca-tèné mànuhù-té xí-nê ndè vehe cahnú-te.

11 Daaní, nì cuñaà quivì yucán. Dandu nì dàcùnì Stoho-ndà Señor Pablo mii-yá. Yatni iín-yá, cáhàn-yà xì-né, cachí-yà:

—Màsà cùhúún inì-ní, Pablo, vàchi nacua sàni cáhàn-ní sàhí ñuu Jerusalén yohó, ducán icúmí-ní cáhàn stná-ní sàhí ndè ñuu Roma.

Nansa nì candatnuhu tè-có-xiníndísâ ñà-cahni-té Pablo

12 Na ní tùinuù inga quivì, dandu dava tè-raza Judea mà, nì candatnuhu-té nì chinaha-té Dios, cachí-te:

—Mà cúxí-ndá, ni mà cóhó-ndá tècuì ndè cachi cahni-ndà Pablo, te nú cóó, ni sàà Dios cahni-yándô.

13 Cunaha-ní, tiàa nì candatnuhu ducán, yáha ùi dico nì sanduu-tè.

14 Ñàyùcànduá, nì caquee-tè cuàhàn-te nùù dùtù xícusahnú ndoó cutnâhâ xí nècuàchì sahnú xídandacú, te nì cacachì-te xì-né:

—Nsiùhù, sàni chinaha-nsí Dios ñà-mà cúxí gá-nsì ndè cachi cahni-nsí Pablo, te nú cóó, ni cuí-nsì quida-ya.

15 Ñàyùcànduá, mii-nsiá xì nsidaa dava ga nècuàchì dandacú, càcàn-nsià favor nùù comandante coronel, cachi-nsià xì-né ñà-cùnì-nsià ndàcàtnùhù gá-nsià nùù Pablo, te sàhájàn nduá cuní-nsià quixi-ne tnaa, cundaca-ne Pablo quixi nùù-nsiá. Dandu nsiùhù, cuàhàn-nsì cuita tùha-nsi ichì cahni-nsínè —nì cachi tè-raza Judea mà.

16 Doco yucán nìsa ìa iin sobrinu xi Pablo, iin dèhe cùha-ne, te nì xinitnùhu stná-te nansa cuàhàn tiàa cuahà mà quida-tè, cundiatu dèhé-tené.

Ñàyùcàndùá, nì sàhàn tèchii ma vehe cahnú soldadu, te nì quìhvi-tè nì cachitnùhu-tè xì Pablo.

17 Dandu nècuàchìmà, nì cana-ne iin capitán, cachí-nè xì témà:

—Cundaca-ní tèchii yohó cùhùn nùu comandante coronel, vèchi nihí-te iin razón cuní cundaa ini-nè.

18 Ñàyùcàndùá, nì saca capitán mà tèchii ma cuàhàn-te nùu comandante coronel, te nì cachì-te xì nècuàchìmà:

—Nècuàchì ndiadí nani Pablo, nì cana-ne yùhù nì xicàn-nè favor cundaqui tèchii yohó quixi nùu-ní, vèchi nihí-te iin razón vèxi.

19 Dandu nì tnii comandante mà ndahà tèchii ma nì tavà cuàán-nète nì xicàn tnùhù-né nùu-té:

—¿Índù iñàha cuní-ní cachì-ní xì?

20 Te nì cachi tèchii ma:

—Cunaha-ní, iin-ni sàni ndatnuhu váha dava tè-raza Judea ñà-cuàhàn-te càcàn-te favor nùu-ní ñà-cundaca-ní tiu xì Pablo cùhùn nùu nsidaa nècuàchì xídandacú, vèchi cuàhàn-nè quida-ne na ian cuní-nè ndàcàtnùhù gá-nè nùu tiu-xi.

21 Doco, mii-ní, màsà cúníndísá-ní quida-ne, vèchi cuàhà tiàa cuàhàn cundiatu dehé, màs ùi dico xínduu-tè, te sàni chinaha-té Dios ñà-cuàhàn-te cahní-té tiu xì. Ni mà cúxí gà-te, ni mà cóhó gà-te tècuí ndè cachi cui-nè, xícachì-te. Te vichi, sà-itá tùha-tè ndiatú-te dandáa-ní —nì cachi tèchii ma.

22 Dandu nì chinaha comandante témà, cachí-nè:

—Sà-íá nùhù-ní vitni, doco màsà cáchì-ní xì ni-iin nèhivì ñà-ndùá nì cachitnùhu-ní xí.

Nansa nì dàsáa comandante Pablo nùu gobernador Félix

²³ Dandu nì cana comandante mà ùi capitán, te nì cachi-nè xì-té:

—Quidayucun-nsià ñà-caquihin-nsia ichì cundaca-nsia ùi cientu soldadu cùhùn ñuu Cesarea, te nì cécùhùn stná ùni dico ùxin (70) soldadu xì idu, xì stná ùi cientu tè-nihí lanza. Nsidaa-nsiá cundoo tũha-nsia caquee-nsia cà-în sãñaà —nì cachi-nè.

²⁴ Dandu nì cachi stná-nè nì cuitá iin ùi idu cunúú stná Pablo, te nì cúndacá víi-ténê sàà nùu gobernador Félix.

²⁵ Daaní, nì tiaa stná comandante mà iin tutu cùhùn, te dohó cachá`:

²⁶ “Yùhù nani Claudio Lisias, te cásàhú tnũñuhí xì mii-ní nècuàchì gobernador Félix.

²⁷ Tiàa nani Pablo, nì catnii tè-raza Judea-nè, cuàhàn-te cahni-ténê nì cùí, dandu nì sàà yùhù ndacá stnahí xì soldadu, te nì nacuidahín-nè nùu témà, vàchi sàni cundaà inì nduú-né iin nècuàchì romanu.

²⁸ Daaní, cuní cundaà inì ndià dìsàhà-xí dacuidá cuàchi guá-tené, ñàyùcàndùá nì saquìn-nè nùu nsidaa tè-xídandacú nùu raza-nè.

²⁹ Te yucán nì xinì, còò ni-iin cuàchi icúmí-nê ñà-cui-nè, ni ñà-cundiadi stná-nè, cuisì-ní sàhà dàñùhù xì mii-té cãhàn tnùhù-té sàhà-né.

³⁰ Daaní, después nì xinitnùhu stnái nansa ndatnúhú dava-tè, cuní-te dandáñuhú-tênê. Ñàyùcàndùá, vichi duha nì dandàcuí sàà-nè nùu mii-ní; te nì dandàcú stnái nùu tiàa xícahàn tnùhù mà ñà-nì sàà stná-te nùu-ní. Ni cúcuêê ni-ní”. (Ñà-jaàn ndùá nì tiaa comandante mà.)

³¹ Daaní, soldadu mà, ducán nì caquida-tè cumplir, divi ñuú mà nì saca-tè Pablo nì sàà-te xi-né ndè ñuu Antípatris.

32-33 Dandu inga quivì nì naxicocuñ tè-xìcásáhà mà mànuhù-té ndé ndoó-te, doco tè-xìnihi xi idu, nì ndòo-tè xì Pablo. Dandu nì quihin tu-tè ichì cuàhàn-te xi-né nì sàà ñuu Cesarea. Yucán nì nacoò-tè carta nihí-te nùù gobernador, te nì nacoò stná-te Pablo ndahà témà.

34-35 Dandu nì nsihì nì cahvi témà tutu mà, dandu nì xìcàn tnùhù-té nùù Pablo índù ladu nduú ñuu-nè. Te na ní cundaà inì-te divi ladu Cilicia nduú ñuu-nè, dandu nì cachì-te:

—Na quésáá stná nècuàchì càhàn tnùhù sàhà-ní, dandísá ndundaà dahuun chuun xi-ní —nì cachì-te.

Dandu nì dàndàcù-te cundiadi Pablo vehechuún cahnú nì quidavàha nsì-Herodes.

24

Ñà-nduá nì cachi Pablo xì Félix na ní càhàn-nè sàhà mii-né

¹ Tixi ùhùn quivì nì quesaa dùtù cusáhnû nani Ananías xì stná dava nècuàchì sahnú dandacú. Te nì quesaa stná iin tiàa nduú abogadu nani Tértulo, ñà-cunduu-ne yuhù nècuàchìmà. Te nì tnàtuu nsidaa-né nùù gobernador ñà-canicuàchi-ne sàhà Pablo.

² Dandú nì cànà stná Pablo quixi-ne. Te na ní quesaa-nè, dandu nì quesaha Tértulo mà nì càhàn tnùhù-né sàhà nècuàchìmà, cachì-nè:

—Señor gobernador, sàhà mii-ní ndoó dádî nsidaa-nsí caní tiempu ñuu-nsì yohó, te cuàhà iñàha sàni nacani inì-ní nì quida-ní sàhà ñà-vàha xi ñuu-nsì.

³ Ñàyùcànduá, nicanicuahàn naquímànì-nsì mii-ní ndéni nì cui ni cúndóó-nsì ñà-nì quida-ní xì-nsì cuàhà favor.

⁴ Doco vichi sàhà-ñá màsà cuáha chuún gá-nsì mii-ní, ñàyùcàndùá sacúndáhvi-nsì ñà-quida-ní favor cunini chii-ní càhàn-nsì.

⁵ 'Cunaha-ní, iin tè-chìcuéhè nduú Pablo jaàn, vàchi yáha ga datáhdè dava-tè nèhivì raza-nsì icutu ñuhiví. Idónuu-té nùu nècuàchì nchícùn ley tucu xi iin nècuàchì ñuu Nazaret.

⁶ Te nì cuni stná-te quidachicuéhè-tè ñà-ì icúmí veheñùhu xi-nsì. Ñàyùcàndùá, nì tnii-nsìte, te mii-nsì cuàhàn-nsì nsidandaà-nsì sàhà chuun ma modo xi-nsì nì cùí,

⁷ doco yucán ní sàà comandante coronel nani Lisias, te nì candiaa-nè tiàa jaàn fuerza nùu-nsí.

⁸ Dandu nì dândàcú-né nùu-nsí ñà-quixi-nsì yohó nùu mii-ní nú cuní-nsì canicuàchi-nsì sàhà-té, nì cachi-nè. Te vichi vátùni cundaà ndisa inì-ní ndià disáhà-xí sanícuàchi-nsì sàhà-té, cuisì-ní ndàcàtnùhù-ní nùu mii-té —nì cachi Tértulo mà.

⁹ Dandu nì càhàn stná nsidaa gá tè-raza Judea itá yucán, divi ñà-ndácuisì nduú nsidaájàn, nì cacachì-te.

¹⁰ Dandu nì quida gobernador mà seña nùu Pablo ñà-vátùni càhàn stná-nè vichi. Ñàyùcàndùá, nì càhàn-nè, cachí-nè:

—Yùhù ináhí cuàhà cuà ñà-ì icúmí-ní chuun nsidandaà-ní ñuu-nsì yohó. Ñàyùcàndùá, cudî inì ñà-vátùni càhàn sàhí nùu-ní.

¹¹ Cunaha-ní, mà úhì ndàcàtnùhù-ní, te cundaà vaha inì-ní ñà-làcà ùxìn ùì quivì cuàhàn-ndà nì nasai ñuu Jerusalén cuàhàn cahví Dios.

¹² Doco ni-iin xichi cóni náf xì ni-iin nèhivì veheñùhu yucán, te ni-iin xichi cóni dánâcuîdè-nè,

ni nèhivì sáhàn veheñùhu, ni stná nèhivì xicánúú calle.

¹³ Mate sanícuàchi nècuàchì yohó sàhí, doco còò ni-ĩhàha cui quida-ne comprobar.

¹⁴ 'Doco yùhù cachí ndài xì-ní, iin ichì ndiaha nduá nchícuìn, te ducán cahví Dios, divì mii-yá nìsa cahvi stná xì-nsí, mate cachí nècuàchì yohó iin ichì tnùhù nduá. Doco yùhù xiníndísê nsidaa ñà-ítúú nùù tutu nduú ley xi-nsi, te xiníndísâ stnài nsidaa ñà-nduá nì tiaa profeta nìsa cahàn cuenta xi-ya.

¹⁵ Nacua nì cachi mii-né, ducán cachí stná yùhù, ñà-íá ndisa tnùndé ini ndiatu-nda nùù-yá, vachì icúmí nsidaa-nda natiacu-ndà, nèhivì vaha te nèhivì malu.

¹⁶ Ñàyùcànduá, yùhù, nicanicuahàn quidé lucha ñà-màsà cóó ni-iin cuàchi dandoho-xi anímè, vachì ni-iin cuàchi có-cùní quide nùù Dios, te ni nùù nèhivì.

¹⁷ Cunaha-ní, caní cuià có-ìé ñuì, dandu nì nasai yucán, nihí cuàhà ñà-nduá cutahví nèhivì ndahví ndoó yucán, te nihí stnài promesa xi.

¹⁸ Pues chuun jaàn nduá disáhà-xí nì nasai yucán, te nì nsidandoo stnài mií (nacua cachí ley xi raza-nsi). Te xicánúú sahnúí patiu veheñùhu cahnú yucán, cónì dánâcuídè nèhivì, nì cónì quidá stnài ni-iin escándalo. Doco dava nècuàchì raza-nsi nì quixi ladu Asia, nì xini-nè yùhù yucán.

¹⁹ Te nú ndisa cuní nècuàchì mà càhàn tnùhù-né sàhí, dandu ndiá ìcà-né màcuíta stná-nè nùù-ní yohó, te canicuàchi mii-né sàhí.

²⁰ Te ò nècuàchì itá yohó, nú nì xini-nè íá iin falta nì quide na ní ìe nùù nsidaa tè-xí dandacú, dandu ni cachí-nèà vichi duha, cuní.

21 Cuisì vihini tuxí ini-nè iin falta nduá na ní càhàn fuertí xì nsidaa nècuàchì mà nì cachi ñà-xìníndísê icúmí-ndá natiacu-ndà —nì cachi Pablo.

22 Daaní, na ní inini Félix ñà-jaàn, nì cucani-tè chuun xi Pablo, cachí-te xi nsidaa-né:

—Ni quésáá gà comandante coronel Lisias, dandu ndàcàtnùhù gué` sàhà-ñá cundaà vaha inì nansa iá chuun xi-nsia.

Ducán nì cachi Félix, vachi algu ináhá stná-te sàhà ichì Jesús.

23 Dandu nì dandàcú-te nùù iin capítan ñà-nì cúndiáa-te Pablo, doco màsà cúndiadí dahuun-ne, te nì màsà cadí stná-te nùù ni-iin ana iá vaha xi-né nú cuní nècuàchì mà quixi-ne dacútiácú-ñàné, te ò nácótò stnahá-né.

24 (Daaní, mànuhù Félix mà.) Te nì yàha itnii quivì, dandu nì quixi tu-tè xì ñahàdihí-te nani Drusila; iin nècuàchì ñahà raza Judea nduú-né. Dandu nì cana-tè Pablo ñà-tnàtuu-ne, vachi cuní-te cunini-tè nansa iá ichì cunihnu vaha ini-ndà Jesu-cristu.

25 Ñàyùcànduá, nì càhàn Pablo xì ndúì-nè, dansítñùù ini-nè nècuàchì mà nansa cuní Dios quida viì-ndà sàhà-ñá màsà quídá ndevàha-nda nansa nì nì cui, vachi icúmí coo iin quivì juiciu. Dandu Félix mà, cuàhà gá nì yùhí-te, cachí-te xi Pablo:

—Còó, xuhun-ní (cuartu xi-ní) vichi. Te después, nú cusáí, dandu cana-tui mii-ní.

26 Ducán nì cachi-te, vachi tuxí stná inì-te vihini daquívì Pablo dihùn sàhà-ñá dañà-ténê. Ñàyùcànduá, cuàhà xichi nì cana-tèné nì ndat-nuhu-té xí-nê.

²⁷ Doco na ní yàha ùì cuàà, dandu nì quee-tè nùù mesa, te nì quìhvi inga tiàa nani Porcio Festo lugar xi-tè. Doco cónì tàvã-te Pablo libre, vãchi cunì-te ndòo vãha-tè xì nêhivì raza Judea.

25

Nansa nì càhàn Pablo sàhà mii-né nùù gobernador saa nani Festo

¹ Daaní, nì quesaa Festo mà ladu yucán. Doco tìxi ùnì quìvì nì quee-tè ñuu Cesarea cuàhàn-te ñuu Jerusalén.

²⁻³ Te yucán nì tnàtuu dùtù cusáhnû, xì stná nècuàchì chicá idónuu, nì càhàn-nè xì Festo sàhà Pablo, càhàn tnùhù-né sàhà nècuàchìmà. Te nì xicàn-nè cana-tè nècuàchìmà quixi-ne ndè Jerusalén, vãchi cuàhà tiàa cuàhàn cundiatu dèhé ñã-cahni-ténê ichì mà.

⁴ Doco nì naxiconihí Festo nùù nècuàchìmà, cachì-te:

—Còó, ñuu Cesarea mà icúmí Pablo ndòo-ne. Yucán ndiaá soldadu-nè. Te yùhù, tìxi iin ùì quìvì icúmí stnáì naxicocuín yucán.

⁵ Ñàyùcàndùá, yucán ni cùhùn stná nsidaa mii-nsiá nècuàchì idónuu, cutnãhã-nsiá xì cùhùn-ndà. Dandísá, nú iá cuàchi nècuàchìmà, dandu vátùni canicuàchi-nsia —nì cachì-te.

⁶ Daaní, nì cuee gà-te ùnà ò úxìn gà quìvì ñuu yucán, dandu mànuhù-té ñuu Cesarea, (te cuàhàn stná tè-xídandacu-ma). Dandu inga quìvì nì yàha Festo ndé ndundáa sàhà nêhivì, te nì sàcòo-tè. Dandu nì dandácú-te ni queé Pablo.

⁷ Te na ní quesaa nècuàchìmà, dandu nì sàcùita stná nècuàchì raza Judea nì quixi Jerusalén mà, nì càhàn tnùhù-né sàhà nècuàchìmà. Cuàhà gá chuun

pesadu nì cachi-nè dìquì nècuàchìmà. Doco puru ñà-mànicùì nìhìndèè-né nì sandua.

⁸ Daaní Pablo, nì naxiconihí-né nùù nècuàchìmà, cachí-nè:

—Yùhù, còò ni-iin falta nì quidé dìquì ley xi nècuàchì raza xi, ni còò stná falta nì quidé dìquì veheñùhu xi-nsi, ni dìquì stná rey cahnú César.

⁹ Doco Festo, cuní-te ndòò vaha-tè xi nècuàchì raza Judea mà, ñàyùcàndùá, nì cachì-te xi Pablo:

—¿A cándísá-nì cùhùn-ní ñuu Jerusalén, te yucán nsidandàì sàhà ñà-nduá cachí nècuàchì yohó?

¹⁰ Dandu nì cachi Pablo xì-té:

—(Còó.) Divi lugar yohó nduú ndé cachí rey César xiñuhu ndundaà sàhà nèhivì. Ñàyùcàndùá yohó ié. Te mii-ní, sàvaha ináhá-ní còò falta nì quidé dìquì nècuàchì raza xi.

¹¹ Doco cunaha-ní, nú ndisa iá pesadu cuàchi, te ò nú ndisa cuàhà gá iníhíquê, te xiñuhu cui, pues vátùni; cahnì-nsiá yùhù, mà cáchì á coó. Doco nú coó, nú tnùhu nduá cachí nècuàchì yohó, dandu còò permisù danáyàha ni-iin juez yùhù ndahà-né. Pues vichi xíquèn ñà-dayáha-ní yùhù ndahà rey cahnú César —nì cachi Pablo.

¹² Daaní, Festo, nì ndatnuhu-té xí nècuàchì sáha razón xì-té nansa quida-tè, dandu nì cachì-te xi Pablo:

—Mii-ní, sàni xicàn-ní ndundaà chuun xi-ní nùù César. Pues vátùni iá; divi nùù César icúmí-ní cùhùn-ní.

Nansa nì xicàn rey Agripa càhàn Pablo nùù-né

¹³ Na ní yàha itnii quivì, dandu nì sàà stná rey Agripa xì Berenice ñuu Cesarea mà ñà-casàhú-nè xì Festo.

14 Te como caní quivì nì ndòo-ne yucán, ñàyùcàndüá nì cáhàn Festo xì rey mà sàhà Pablo, cachí-te:

—Na ní quee Félix nùu mesa, nì ndòo iin nècuàchì ndiadí yohó (nani Pablo).

15 Ñàyùcàndüá na ní sàhìn ñuu Jerusalén, dandu nì catnàtuu dùtù xícusahnú xì stná nècuàchì dandacú nùu ñuu mà, nì xìcàn-nè dandacuí ñà-cui nècuàchì ndiadí mà.

16 Doco nì naxiconihí nùu-né: “Nsiùhù tè-nduú nècuàchì romanu, còò estilu icúmí-nsí cahnì-nsí nì-iin nèhivì nansa nì nì cui. Còó, vèchi dihna icúmí-tè cuita-tè nùu nècuàchì sanícuàchì sàhà-ñà ducán vátùni cucumi-té lugar cáhàn stná-te sàhà mii-té nansa iá ñà-ndüá cáhàn tnùhù-né sàhà-té”.

17 Ñàyùcàndüá, nì caquixi nècuàchì ñuu Jerusalén mà dècuèndè yohó, te vichi duha inga quivì nì sàhìn vehechuún, nì sàcòì silla xi, te nì dándacuí nì tavá-te Pablo mà.

18 Dandu nì sàcùita stná nècuàchì cáhàn tnùhù, te nì sanícuàchì-ne sàhà nècuàchìmà. Chuun pesadu cundua nì cahín. Doco còó, cónì sándüá ducán.

19 Cuisì sàhà creencia xi-ne nì cáhàn-nè, xì sàhà stná iin ana nì xihì nani Jesús. Doco Pablo, tucu cachí-nè: itiácú Jesús, cachí-nè.

20 Doco yùhù, cónì cúndáà vaha inì nansa chicá vaha guide xì chuun jaàn. Ñàyùcàndüá, nì cáhìn xì Pablo, áma cándísâ-né cùhùn-nè ñuu Jerusalén, te yucán ndundaà sàhà chuun xi-ne.

21 Doco còó, lugar yohó nì xìcàn-nè cundiadi-nè ndè cachi (cùhùn-nè) ndundaà sàhà-né nùu rey cahnú César. Ñàyùcàndüá, nì dándacuí coo vaha-ne ndè cachi techuín-nè cùhùn-nè nùu rey mà —nì cachi Festo.

²² Dandu nì cachi rey Agripa mà xì Festo:

—Yùhù, cudîi stná inì cunini ñà-nduá cachi nècuàchìmà.

—Vàtùni, tnaa cunini-ní —nì cachi Festo.

²³ Daaní, inga quivì vaxi tu Agripa xì Berenice ndè salón cahnú ndé ndundaà sàhà nsidaa chuun. Nì quìhvi-ne yucán, vico sàstnùhù ndáa-ne. Te yucán sàni caquesaa stná comandante coronel xì cuàhà stná nècuàchì chicá idónuu ñuu yucán. Dandu nì dándacú Festo ñà-nì tàvã-te Pablo. (Te na ní quesaa-nè),

²⁴ dandu nì cachi Festo mà:

—Mii-ní rey Agripa, xì nsidaa stná mii-nsiá nècuàchì nì quesaa, yohó indéhe-nsiá nècuàchì (cachí xì-nsiá). Cunaha-nsiá, na ní sàhìn ñuu Jerusalén, cuàhà gá nècuàchì raza Judea nì xicàn favor nùí, dècuèndè nì càna fuerte-nè, cuní-nè cui nècuàchì yohó. Stná ñuu Cesarea yohó, divi nì ducán xicàn stná-ne.

²⁵ Doco nùù yùhù, còò ni-iin falta xi-ne nì túi. Dandu mii-né, nì xicàn stná-nè ndundaà sàhà-né nùù rey cahnú, ñàyucànduá, sàni nacani inì, te icúmí techuín-nè cùhùn-nè yucán.

²⁶ Doco cuisì ñà-còò ni-iñàha cui cachi ndise na tiai nùù señor rey cahnú sàhà-né. Ñàyucànduá sàni tavà cànúí-nè nùù mii-ní rey Agripa, xì nùù stná nsidaa mii-nsiá nècuàchì dava ga, vachi cuní nanducu-nsiá índù iñàha cui tiai nùù tutu cùhùn xì-né.

²⁷ Vachi có-nduá ñà-techuun-nda iin nècuàchì presu cùhùn nùù rey mà nú còò ni-iñàha cachítñuhu ñà-nduú falta xi-ne —nì cachi Festo.

26

Ñà-ndùá nì cachi Pablo na ní càhàn-nè sàhà mii-né nùù rey Agripa

¹ Daaní, Agripa mà, nì cachi-nè xì Pablo:

—Vàtùni càhàn-ní sàhà-ní vichi.

Dandu nì cuu ndahà Pablo, te nì quesaha-né nì càhàn-nè, cachí-nè:

² —Nansicáhîn vichi, vâchi nùù mii-ní cuàhìn càhìn. Pues cuàhà gá ñà-ndùá nì càhàn tnùhù nècuàchì raza-ndà sàhí, rey Agripa.

³ Doco cudû inì vichi, vâchi ináhá-nî nansa ndisa iá nsidaa estilu xì raza-ndà, te cundáa stná inì-ní sàhà nsidaa chuun ndatnúhú cuáhà-ndà. Ñàyùcàndùá, sacúndáhvî nùù-ní ñà-nì còó calma xi-ní cunini-ní ñà-ndùá cuàhìn càhìn.

⁴ 'Nsidaa nècuàchì ñuu Judea, ináhá-nê nansa nisa quide na ní sandui tèchii. Dihna nisa ìe ñuì, dandu nì sàhìn nisa ìe ñuu Jerusalén.

⁵ Te nècuàchì raza-ndà ndoó yucán, dècuèndè sàhana ináhá-nê yùhù. Te nú cuní-nè cachitnùhu ndaà-nè, vâtùni cachi-nè nansa nisa quide na ní sanchicuìn ley xi nècuàchì fariseu. Nsidaa nècuàchì ley mà, chicá fuerte chívàha-ne religiòn xi raza-ndà.

⁶ Doco vichi yohó ié, sanícuàchi-ne sàhí. Te ¿índù falta xi iá? Cuisì ñà-ximíndísê palabra nì quida Dios comprometer xì xii-ndà, divi ñà-cuàhàn-yà danátíacú-yà nsii.

⁷ Pues sàhà ñà-nì cachi-yà ducán, ñàyùcàndùá, nsidaa nèhivì nduú nsì-úxìn ùì descendencia xi raza-ndà, xinúcuáchí vî-né nùù Dios ndui te ñuú, xiníndísâ-né, te ndiatú-né cuu ndisa ñà-ndùá nì quida-ya comprometer mà. Cunaha-ní rey

Agripa, yùhù xiníndísâ stnâi, te ñà-jaàn nduá dísáhà-xí sanícuàchi nèhivì raza-ndà sàhí.

⁸ 'Mii-nsiá, ¿a ndísá có-xiníndísâ stná-nsià ñà-vàtùni danátíacú Dios nsi? (Pues ináhá-ndá, vátùni.)

⁹ 'Yùhù, ndisa, nìsa tuxi inì ñà-ndiá ìqué quida quini xì nèhivì ndácùcahan xi Jesús de Nazaret.

¹⁰ Te divi ñà-jaàn nduá nìsa quide ñuu Jerusalén, vàchi ndè nùù dùtù cusáhnú nì taví permisú, te cuàhà nèhivì xí Jesús nìsa sadi vehecàa. Dandu quivì cuàhàn-te cacahnì-té nècuàchìmà, stná yùhù nì sadandáà stnâi.

¹¹ Te nìsa nacàhin stnâi nsidaa veheñùhu cuachi nìsa nanduquí nèhivì xí Jesús ñà-dandohí-nè áma níhìndèi nacuaà-né mii-yá. Te ñà-cuàhà guá nìsa xidà inì sàhà-né, dècuèndè nìsa sahàn stnâi ñuu xicà nì sanchicuìn-nè.

¹² 'Pues sàhà chuun jaàn nduá cuàhìn ichì ñuu Damasco, nihí orden nì quee nùù dùtù xícusahnú. Ñàyùcànduá, iá permisú-xi cuàhìn sàhà chuun ma.

¹³ Te nahi càxíhùi nì sandua, señor rey, dandu ichì cuàhìn mà nì xinì yáha ga fuerte nì natnuù nihni iin luz ndé xiqué cuàhìn xì compañeruì, ndè dìquì-xí ansivi vàxa, te chicá ndiaha nì natnuà nùù orá.

¹⁴ Ñàyùcànduá, nì nàcasàn nsidaa-nsí ñuhù, te nì tiacuì nì càhàn iin ana càhàn dàhàn hebreu, cachí-yà xí: “¿Saulo, Saulo! ¿Índù chuun nchícùn-ní yùhù quidá quíní-nî xì? Cuisì mii-ní quidá quíní-nî xì mii-ní, vàchi na quidá quisì caní sàhà nùù garrocha, ducán quidá stná-ní”.

¹⁵ 'Dandu yùhù, nì cachì: “¿Ana nduú mii-ní, Señor mío?” Dandu nì cachi-yà xì: “Yùhù nduí

Jesús, divi ana dandoho-ní.

16 Doco vichi ndacuiìn-ní, vàchi sàhà-ñá nì xini-ní yùhù, ñàyùcàndùá icúmí-ní cunduu-ní ana cunucuachi nùí, cunduu-ní testigu sàhà ñà-ndùá nì xini-ní vichi, xì sàhà ñà-ndùá cuni gà-ní na dacuní guè mii-ní mií quivì vàxi xi-nda.

17 Te vichi cunaha-ní, cuàhìn techuín mii-ní ñà-cùhùn-ní càhàn-ní xì nècuàchì nsidaa inga raza. Te nú cuní-nè quida quini-ne xì-ní, dandu cuidahín mii-ní nùù-né, nùù mii-né xì nùù stná nècuàchì raza-ní Judea.

18 Doco icúmí-ní càhàn-ní xì-né sàhà-ñá dat-nùù Dios sàxìnítnùí-nè, te quee-ne ichì ñáa, qui-hin-ne ichì ndiaha-yá. Vàchi nú ni càhàn-ní xì-né, dandu vátùni dàñà-né nùù ndàhá ñà-malu, te candòo-ne ndahà Dios. Nduu stná cuàchi-ne, te cunduu-ne nèhivì ìì xí, dandu cutnahá-né xì nsidaa gá ana xiníndísá-xí, te nìhìtáhvì stná-nè cuàhà ñà-ndiaha”, nì cachi Jesús xì’.

19 ’Ñàyùcàndùá, nì quida ndise cumplir nsidaa ñà-ndùá nì cachi-yà xì’ na ní xini mii-yá ansivi, señor rey.

20 Vàchi primeru nì càhìn xì nècuàchì ñuu Damasco, dandu nì ndixi stnái ñuu Jerusalén, te nì càhìn xì nèhivì yucán xì stná inicutu ladu Judea, xì cuàhà stná ñuu inga raza. Te nsidaa lugar mà nì cachì xì-né ñà-xìñhù cuu-ne arrepentir, te yàha-ne ladu xi Dios, dandu quida viì-né nacua ndiá icà-né nú ndisa sàni naxicocuiìn ini-nè sàhà cuàchi-ne, nì cachì xì-né.

21 ’Pues cunaha-ní, nsidaájàn nduá disáhà-xí nì tnii nècuàchì raza-ndà yùhù patiu veheñùhu cahnú, cuàhàn-nè cahnì-né yùhù nì cùí.

²² Doco Dios nduú ana chindéé xî, ñàyùcàndùá, iin-ni nchícùn ndàì (ichì váha-ya) dècuèndè quivì vichi, iin-ni cáhìn xì nèhivì sàhà-yá, a xínduu-ne nècuàchì ndahví, te ò nècuàchì chicá idónuu, nsi-daa-né cáhàn xí, cachî xì-né ñà-ndùá nì cachtitnùhu Moisés, xì ñà-ndùá nì cachi stná nècuàchì profeta,

²³ ñà-ìcúmí Cristu ndoho-ya, (te cui-yà), dandu cunduu-ya ana primeru natiacu, te después danátnùu-yà ichì ndiaha-yá nùu nèhivì, na nèhivì ñuu-ndà, te ducán stná nèhivì inga ñuu —nì cachi Pablo.

²⁴ Cáhàn va Pablo ducán, dandu nì ndàhì Festo, cachí-te:

—Pablo, sàni culocó sàxínítnùníní ñà-cuàhà guá dacuaha-ní.

²⁵ Doco nì cachi Pablo xì-né:

—Señor gobernador Festo, cuicahnú inì-ní, doco màdiá nì culoquî nduá, vàchi ñà-ndácuìsì nduá cachî xì-ní. Cáhàn sahnúí.

²⁶ Te cunaha-ní, yohó iá stná rey Agripa, te có-cùcáhàn núí càhìn nùu mii-né, vàchi ináhá-nê sàhà chuun yohó. Seguru icúmî ñà-sàni cundaà vaha ini-nè, vàchi chuun yohó, cóni sándúá iin chuun iá dèhé.

²⁷ Mii-ní rey Agripa, ádi xiníndísà stná-ní ñà-ndùá nì tiaa nècuàchì profeta sàna. Pues yùhù ináhî, ducán xiníndísá-nî.

²⁸ Dandu nì cachi Agripa xì-né:

—Cuisì iyuhu gá palabra cachì-ní, te vihini yàha stnáì cunchicuìn Jesucristu.

²⁹ Dandu nì cachi Pablo xì-né:

—A sea iyuhu-ní, te ò cuáhà gá cumàni, doco cahnú gà Dios iin-ni ni quidá stná-ní nacua nì

quida yùhù, (nì xinindisé mii-yá. A sácú vàha nì cúníndísâ stná-ní), mii-ní xì nsidaa gá stná nècuàchì iníní yohó. Cuisì-ní có-cùní cunuhni stná-nsià cadena nahi mií

³⁰ —nì cachi Pablo.

Dandu nì ndacuítà nsidaa nècuàchì ndoó yucán, divi rey Agripa xì gobernador, xì Berenice, xì nècuàchì dava ga ndoó stná xì-né yucán.

³¹ Te nì cuxio-ne iladu, ndatnúhú-nê, cachí-nè:

—Nì còò falta xi nècuàchì jaàn dìsáhà-xí cui-nè, nì ñà-cundiadi-nè.

³² Te nì cachi rey mà xì Festo:

—Nú màsà cacán-nè yàha-ne nùù rey cahnú César, dandu mà úhì dàñà-né vichi duha nì cùí.

27

Nansa nì dàyáha-tè Pablo cùhùn-nè ñuu Roma

¹ Daaní, Pablo xì itnii gá tè-ndiàdí, nì yàha-ne ndahà iin capitán nani Julio, iin soldadu siempre cutnáhâ xí soldadu xi meru rey César Augusto, vàchi sàni cachi tè-xídandacu-ma ñà-ìcúmí-nsí quihin-nsi barcu cùhùn-nsi ladu Italia.

² Te nìsa ìa stná iin tiàa nani Aristarco cutnahá stná xì-nsí cùhùn. Iin nècuàchì ladu Macedonia nduú-né, te meru ñuu-nè nduú ñuu Tesalónica. Ñàyùcàndüá, nì nana nsidaa-nsí iin barcu nì quixi ñuu Adramitio, vàchi sàdaaní cuàhàn-nu quihin-nù ichì nùhù-nu, te icúmí-nù yàha-nù ladu Asia. Dandu nì dìtá-nu nì quihin-nù ichì cuàhàn-nu xi-nsí.

³ Dandu nì yàha iin quivì, te nì sàà-nsi ñuu Sidón. Te yucán nì quidamanì capitán mà nì sàha-ne permisú (ñà-nuu Pablo barcu), ñàyùcàndüá nì sàhàn

nècuàchìmà ini ñuu yucán ndé ndoó amigo xi-ne, te nì nìhì-né ñà-ndùá xiñuhu.

⁴ Dandu nì dìtá tu barcu mà ichì cuàhàn-nu, te nì yàha-nsi iin ñuu cahnú nani Chipre indúhu mahì mar. Ladu ndé có-dúcùn guá tàchì nì yàha-nsi, vèchi ladu nùù-xí caná tàchì mà.

⁵ Daaní, nì yàha-nsi chicá nùù-xí mahì mar iá frente ladu Cilicia xì ladu Panfilia, te nì sàà-nsì ñuu nani Mira iá ladu Licia.

⁶ Yucán nì xini capitán mà inga barcu nì quixi ñuu Alejandría, te icúmí-nù cùhùn stná-nu ladu Italia. Ñàyùcàndùá, divi barcu mà nì dándàcú-né nana-nsi, te cuàhàn-nsì.

⁷⁻⁸ Daaní, cuàhà quivì nì xìca cueé-nu, vèchi ùhì xicá-nu, làcà ní cuyatni-nù nùù ñuu Gnido, te cónì sáha ga tàchì caca gà-nu. Ñàyùcàndùá, nì sàha-nù vuelta nì yàha-nsi yatni iin esquina ñuu Creta ndé nani Salmón. Dandu yuhù mar diin ñuu Creta mà nì yàha-nsi, doco ùhì stná caca barcu yucán. Dandu nì sàà-nsì nùù ñuhù íchî iin xaan nani Buenos Puertos, yatni ndé iá ñuu Lasea.

⁹ Doco vichi sàni cuee sàstnùhù-nsí, dècuèndè sàni yàha vicò iníhî-ndà, te vihini quida quini mar xì barcu (nú ni cùhùn-nu). Ñàyùcàndùá, nì càhàn Pablo (xì nèhivì ndoó barcu mà),

¹⁰ cachí-nè:

—Señores, sàni sài nì cundaà inì cuàhàn coo cuàhà tnùndoho xi-nda nú ni cùhùn gà-ndà nùù-xí. Mà úhì ndañuhu carga, xì mii stná barcu, ndè stná mii-nda vihini ndañuhu-nda.

¹¹ Doco capitán mà, chicá nì xinindisá-né ñà-ndùá cachí tiàa dacaca-xì barcu mà, xì ñà-ndùá cachí stná stohò-nu, te màdì ñà-ndùá cachí Pablo.

12 Ñàyùcàndüá, cuàhà nècuàchì yucán, chicá nì cuni-nè caquee-ne lugar mà, vàchi có-ndüá iin lugar vàha yàha-nda tiempu vixin. Ñàyùcàndüá, nì cachi-nè chicá vàha cùhùn-nè nùù-xí ndè ñuu Fenice, dandu vátùni cundoo-ne yucán tiempu vixin. Ñuu Fenice mà nduú iin ñuu inga orilla ñuu Creta, te cuisì dúcùn tàchì iin iin dián ndé quêcahnu hora.

Nansa nì dàñà fuerte dàvitàchí mar

13 Daaní, nì quesaha caná yadi tàchì ladu, te nì tuxi ini nècuàchì barcu ñà-vátùni cùhùn-nsì. Ñàyùcàndüá, nì quihin tu-nsi ichì cuàhàn-nsì orilla mar iladu ñuu Creta mà.

14 Doco tìxi inga iin ratu nì quesaha nì cana iin tàchì dänä, ladu ñuu mà vaxan, tàchì yódo ladu nìnu cachí-nè xán.

15 Te nì cacùhan barcu xi-nsi, mànicùí gá nihìndèè-nsí caca ndaà-nu ladu vaxan, ñàyùcàndüá nì sahnde ini-nsì, vàchi ndé ndiàchì úún-nu cuàhàn-nu.

16 Dandu nì yàha-nsi iladu ñuu tii nani Claudia indúhu mahì mar. Te yucán có-caná cuàhà guá tàchì. Cunaha-ní, barcu cahnú xí-nsí mà, íditá stná-nu iin lancha tii. Te ndee ní quidachuún-nsí, dandu nì nihì-nsí nì tavà-nsínu.

17 Dandu nì dácùnündüù-te iin cable ndee ìcà barcu cahnú sàhà-ñá màsà ndüà-nu. Te nì yùhí stná-te sàà-nu ndé yadi iá ñusi, te cacùhun-nù. Ñàyùcàndüá, nì dänüù-te sìcoto ndee dítâ tàchì-nù, te ndiachi úún-nu cuàhàn-nu quidá tàchì mà.

18 Daaní, inga quivì, yáha ga caná îi tàchì dänä mà. Ñàyùcàndüá nì quesaha-té nì dändiàchì-té carga xi-nù ini mar.

19 Te quivì ùnì nì dandiàchì ndahà stná-nsì nsi-daa gá ñà-ndùá nihí-nu.

20 Dandu nì yàha cuàhà gá quivì, te có-tuí orá, có-tuí sitnúù, te yáha ga dúcùn dàvitàchí daná mà nsiùhù. Ñàyùcàndùá, còò gá tnùndé ini càcu-nsi nì cahan-nsí.

21 Daaní, na sání yàha cuàhà quivì ndoó dòcò-nsì có-xìxí-nsí, dandu nì sàcuìn Pablo mahì nsi-daa-nsí, te nì cachi-nè xì-nsí:

—Compañeros, chica vaha nú nì inini-nsia yùhù nì cùí ñà-màsà quée-ndá ñuu Creta quixi-nda, dandísá mà càcùhun-nda tnùndoho yohó.

22 Doco vichi, cachí xì-nsiá, màsà cùhúún inì-nsia, vàchi ni-iin-nda mà cùí-ndà, cuisì barcu xi-nda cuàhàn ndañuhu.

23-24 Doco cunaha-nsiá, ñuú ndùvehè nì xinì yatni ndé (indúhí) nì sàcuìn iin ángel xi Dios núí. Vàchi mii-yá nduú-yá Stohì, divi ana xinúcuáchí nùù-xí. Pues divi ángel mà nì cachi-nè xì: “Màsà yúhî-nî, Pablo, vàchi icúmí-nî sàà-ní nàcuìn-ní nùù rey cahnú César. Te cunaha-ní, sàni indehè ndàhví Dios mii-nsiá, vàchi dohó cachí-yà xì-ní: mà sàà ni-iin nèhivì cutnàhâ xí-nî cui-nè, ni-iin nèhivì barcu yohó”, nì cachi ángel mà.

25 Ñàyùcàndùá contentu nì nácùndoo-nsia, compañeros, vàchi nacua sàni cachi Dios xí, divi ducán icúmí coo, te seguru icúmîa.

26 Doco antes icúmí-ndá ndiachi-nda orilla iin ñuu tii mahì mar —nì cachi Pablo.

27 Daaní, nì yàha ùxìn cùmì gá quivì, te vichi xicá barcu iladu mar ndé cachí-nè nduú mar Adria. Nahí dava ñùu nduá, te ndiachi ndiachi barcu xi-nsi quidá tàchì. Dandu peón xíquidachuún barcu

mà, nì tuxi inì-te ádi sánì cuyatni-nù nùù ñuhù íchí càhàn-té.

²⁸ Ñàyùcàndùá, nì chitacùhá-te nadaa tantu cunú ñuhú tècuí yucán, te nì cundaà inì-te òcò sàhùn iin (36) metro cunú-te. Dandu iyuhu gá nùù-xí, tucu tu nì chitacùhá-te, te òcò ùsà (27) metro cunú-te chicá yucán.

²⁹ Ñàyùcàndùá, nì yùhí-te dùcùn barcu cavà nahnú ñuhú ini mar. Sàhámà nì dānùú-te cùmì càa nahnú xí barcu ndè cahà mar sàhà-ñā māsà cáca gā-nu. Dandu ndiatú cuisi-té túinuù.

³⁰ Daaní, peón xi barcu, nì cunì-te cunu-tè. Ñàyùcàndùá, nì sàcuìta-tè nùù barcu mà, quidá-te na ian cuàhàn-te danuú gā-te inga càa nahnú ndè cahà mar, doco dandáhvî-te, vāchi lancha tii ma nduá nì dānùú-te.

³¹ Dandu nì cachi Pablo xì capitán xì stnā soldadu ndoó yucán:

—Nú māsà ndóo peón jaàn barcu yohó, mà cácu-nsia.

³² Ñàyùcàndùá, nì sàhàn soldadu mà nì sah-ndè-te cable itácaá lancha mà, te nì ndiachi-nú mahì mar.

³³⁻³⁴ Daaní, na sàcuàhàn túinuù, dandu nì cāhàn Pablo xì nsidaa compañeru-nè, cachí-nè:

—Chicá vāha cuxi-nsia iñàha, vāchi sàcuàhàn-ndà ùxìn cùmì quìvì có-xìxì-nsiá, nchitó-nsiá, nacání ini-nsià. Ñàyùcàndùá sacúndáhvî nùù-nsiá ñà-cuxi-nsia, vāchi ducán xiñuhu quida-nda, dandu càcu vāha-nda, vāchi cunaha-nsiá, còò ni-iñàha cuu xi ni-iin-nda.

³⁵ —nì cachi Pablo.

Dandu nì tñii-ne iin pan, te nì naquimanì-né Dios nì indehè nsidaa-né. Dandu nì dàcuàchí-néà, te nì quesaha-né xixí-né.

³⁶⁻³⁷ Ñàyùcàndüá, nsidaa gá nèhivì yucán, contentu nì ndòo-ne, te nì xixi stná-nè. Te nsidaa nsidaa nsiùhù nècuàchì ñuhú barcu ma, ùi cientu ùnì dico sàhùn iin (276) nèhivì nì sanduu-nsi.

Nansa nì cuu xi barcu, nì tùxì-nú nì sachi-nù nùù mar

³⁸⁻³⁹ Daaní, na ní nsihi nì xixi nèhivì mà nì ndenuu ini-nè, dandu nì sate nsihi-ne trigu (nduú carga xi-nù) ñà-cùnì-nè nduñama chií gá-nu. Dandu na ní tùnuù claru, (nì xini xìcà-té yucán iá) iin ñuu mahì mar. Doco cónì nácùnì-te índù ñuu nduá. Doco nì xini stná-te yucán iá iin ndahà mar ndé iá ndàà ñusi orilla-ñà, te vaha lugar mà daxínu-tè barcu cahan-té.

⁴⁰ Ñàyùcàndüá, nì sahndè-te cable xi càa itnii xí-nù mahì mar, te nì ndòa. Dandu nì dàña stná cable nuhní yutnù chipála dacaca-xi-nú. Te nì nana stná sìcoto ndee itáníní ladu nùù-nú (ñà-dítâ tàchì-nú). Ñàyùcàndüá nì quesaha-nú nì nacaca-nù, te cueéni cueéni nì cuyatni-nù ndé iá ñuhù íchí mà.

⁴¹ Doco nì sàà-nu iin xaan ndé vaxi ùi ichì tècuíí, te yucán nì cacùhun-nù cahà mar. Nì ndùxin tnuu nùù-nú, doco cahà-nú, nì quesaha nì sachi ì-ñá nì quida tècuíí dúcùn ndee guá ìcà-nú.

⁴² Dandu soldadu yucán, nì cacunì-te cahni nsihí-te nècuàchì ndiadí ndiaá-te, vachi vihini dutè-né mar mà, te cunu-ne cahan-té.

⁴³ Doco capitán yucán, cónì cùnì-nè cui Pablo. Ñàyùcàndüá, cónì sáha-ne cahni soldadu mà

nècuàchì ndiadí. Dandu nì dándàcú stná-nè nùu nècuàchì tùha dutè ñà-dihna mii-né ni quécoyo-ne mahì tècuì dècuèndè ni xínu-ne ñuhù íchí.

⁴⁴ Dandu nècuàchì mà túha, cunchicùn-nè cùhùn-nè cundóó candee-né dìquì yutnù nduú tabla, ò inga yutnù xí barcu nì sachi. Ñàyùcàndùá, ducán nì nihì nsihí-nsí nì quee-nsi ndè ñuhù íchí, te nì càcu-nsi.

28

Ñà-nduá nì quida Pablo na ní ìa-ne ñuu tii Malta mahì mar

¹ Na ní nsihi nì càcu-nsi nùu mar mà, dandu nì xinitnùhu-nsi Malta nani ñuu yucán.

² Te nèhivì ndoó yucán, nì quida manì-né xì-nsí nì chiñuhu-nè iin ñuhu, te nì cachi-nè xì-nsí ñà-nì tnátuu-nsi nadaà-nsí, vèchi cuún dàvì, te vèxin ga.

³ Ñàyùcàndùá nì nducu stná Pablo chii tutnù íchí. Doco na meru daquéé-nènu mahì ñuhu mà, dandu nì quecunu iin còò d'aná xínu-sì nùu ñuhu, te nì tninùhu tnuu-sì ndahà-né.

⁴ Ñàyùcàndùá, na ní caxini nècuàchì ñuu mà itácáá còò mà ndahà Pablo, nì cachi-nè iin-ne xì inga-nè:

—Ádi té-nì sahnì nduú tè-jaàn, ñàyùcàndùá vichi icúmí-tè danáa-te sàhà-té. Mate sání càcu-tè nùu mar, doco mà níhí-té cutiacu gà-te —nì cachi-nè.

⁵⁻⁶ Doco nì quidi Pablo ndahà-né, te nì ndiachì còò mà mahì ñuhu. Ñàyùcàndùá, nsidaa nèhivì yucán, ndé ndiátú úún-né, vèchi tuxí ini-nè cuàhàn xìun ndahà Pablo, ò nú coó, nanáá nàcasàn-né cui-nè. Doco caní tiempu ndiátú-né indéhe-né, te còò ni-ìnhà ni cuu-xi nècuàchì mà. Iin-ni

ιά-nè. Ñàyùcàndùá, tucu nì nacani ini nèhivì mà, cachí-nè:

—Ádi iin dios nduú nècuàchì jaàn.

Nansa nì dàndúvaha Pablo yua nècuàchì dandacú nani Publio

⁷ Yatni yucán nduú ñuhù xí nècuàchì dandacú nùù ñuu mà; Publio nani-né. Te nècuàchìmà, nì dàyáha-ne nsiùhù vehe-ne. Ùnì quivì nì sandoo-nsi yucán. Te cuàhà gá nì cunsihi ini-nè nsiùhù.

⁸ Te yucán íá stná yua-né, indúhu-né, sáhayocá-nè, vachi cuhí-nè cuèhè daxìn. Dandu nì quihvi Pablo ndé indúhu nècuàchìmà, te nì xicàn tàhvì-né nùù Dios, nì chitàndòó-né ndahà-né dìquì nècuàchìmà, te ducán nì nduvàha-ne.

⁹⁻¹¹ Dandu después dava ga nècuàchì cuhí ndoó ñuu mà, nì caquixi stná-nè, te nì nduvàha stná-nè. Ñàyùcàndùá, cuàhà gá nì cañúhu nècuàchì ñuu mà nsiùhù. Te na ní xínu ùnì yòò ndoó-nsí yucan, dandu nì nana-nsi iin barcu cuàhàn-nsi quihin tu-nsi ichì nacaca-nù xì-nsí. Te nèhivì ñuu mà, nì sàhatahvì stná-nè nsiùhù nsidaa ñà-ndúá xiñuhu nùù-nsí. Te barcu mà, iin yutnù nì ía yucán inii tiempu vixin nduú-nu. Ñuu Alejandría nduú meru ñuù-nu; te nùù-nú itá muñecu nani Cástor xì Pólux. Pues divi barcu mà nduú yutnù nì nana-nsi, te cuàhàn-nsi.

¹²⁻¹³ Daaní, primeru nì sàà-nsi ñuu Siracusa, te ùnì quivì nì sandoo-nsi yucán. Dandu nì caquee tu-nsi, te duha duha nì càvà barcu xicá-nu cuàhàn-nu, te ducán nì sàà-nu xi-nsí ndé ñuu Regio. Dandu inga quivì, te nì quesaha tú tàchì ladu. Ñàyùcàndùá, nì caquee tu-nsi cuàhàn-nsi. Te tìxi ùi quivì nì sàà-nsi iin ñuu nani Poteolos.

14 Ñuu yucán nì ndacùhun tnahá-nsí xì nècuàchì iin-ni nchícùn stná xì Jesús, te nì xicàn-nè ñà-ndòo-nsi xì-né iin ùsà quivì. Dandu después nì quihin tu-nsi ichì cuàhàn-nsi carretera cuàhàn ñuu Roma.

15 Daaní, ñuu Roma mà nì quee ga stná nèhivì xí Jesús vaxi-ne, vachi sàni xinitnùhu stná-nè sàvaxi-nsi. Dava-ne, dècuèndè ñuu nani Yàhvi xi Apio nì quesaa-nè, te dava ga-nè cuisì ndé ñuu tii nani ùni Changaru nì quesaa-nè (ñà-ndacùhun tnahá-né xì-nsí.) Te na ní xini Pablo nècuàchìmà, nì naquimanì-né Dios, te nì ndòo-ne contentu.

16 Daaní, nì sàà nsidaa-nsí ñuu Roma. Te capitán cutnáhâ xí-nsí, nì quida-ne entregar tiàa ndiaá-nè, nì ndòo nècuàchìmà ndahà iin comandante. Doco Pablo, nì nihì-né permisú coo cuaán-né, mii-né xì stná iin soldadu cundiaa xì-né.

Nansa nì càhàn Pablo xì nècuàchì raza-nè ndoó ñuu Roma

17 Daaní, nì yàha ùni quivì, te nì nacana Pablo nècuàchì raza-nè chicá idónuu nì sàà vehe-ne. Te na sàni nataca nsidaa-né, dandu nì cachi Pablo xì-né:

—Ñàni, còò ni-iñàha ni quidé dìquì nècuàchì ñuu-ndà, te ni-iin xichi cóni càhìchì stná inì estilu xi xì-ndà. Doco nì tniì nècuàchì raza-ndà yùhù na ié ñuu Jerusalén, te nì dàyáha-ne yùhù ndahà tè-romanu.

18-19 Te tè-yucán, nì xicàn tnùhù váha-tè nùí, dandu cuàhàn-te dañá-té yùhù nì cuí, vachi còò ni-iñàha disáhà-xí cuí. Doco nècuàchì raza-ndà ndoó yucán, cóni cùnì-nè dàñí. Nàyùcàndùá, fuerza nì xìquèn dayáha-tè yùhù nùù rey cahnú César ñà-nsidandaà tèmà sàhí. Doco ni-iyuhu

có-nduámà ñá-cùnî daquéé cuàchi dìquì nèhivì raza-ndà; còó.

²⁰ 'Pues cunaha-nsiá, iá ñà-dìsáhà-xí nì guide mii-nsiá invitar cundehí-nsiá, te cáhìn xì-nsiá yohó, vàchi vichi ndisa sà-íá iin tnùndé ini ndiaha xí nècuàchì raza-ndà Israel. Doco divi sàhà-ñá (xiníndísé tnùndé ini ndiaha ma), ñàyùcànduá nì sàì nì sàcùnuhni cadena yohó —nì cachi Pablo.

²¹ Dandu nì cacachi nècuàchìmà xì Pablo: —Còó; còò nì-iin carta nì quixí ladu Judea cáhàn sàhà-ní, nì còò nì-iin stná nècuàchì raza-ndà nì quésáá daquéé cuàchi-xi dìquì-ní.

²² Doco cachí-nî xì-nsí nansa iá ichì sàà, tuxí inì-ní. Vàchi nsiùhù cuní-nsì cundaà ini-nsì, vàchi nsidanicuú lugar cáhàn ùhí nèhivì dìquì ichì mà —nì cachi-nè.

²³ Daaní, nì saquin Pablo iin quivì quixi tu nsidaa-né. Te na ní sàà quivì mà, cuàhà gá nèhivì nì casaà vehe Pablo. Ñàyùcànduá, ndè dàtnàà, xì ndè nì cuaà dahuun nì ndòo-ne yucán, cáhàn Pablo xì-né, datúí-ne nansa iá ichì ndé dandacú Dios, te dansínuu ini-nè nècuàchìmà nansa cachí ley xi Dios nì tiaa Moisés, xì nansa cuní cachi stná palabra nì tiaa nècuàchì profeta sàhana. Ducán nì quida-ne, vàchi cuní-nè dacúníndísâ-né nècuàchìmà, te cahvi-ne xì Jesús.

²⁴ Daaní, na ní nsihamà, dandu dava nècuàchì iníni má, nì xinindísâ-né, te dava-ne, còó.

²⁵ Màdì iin-ni nì xiníndísâ nsidaa-né. Daaní después cuní-nè nùhù-nè. Doco na táñâha ga caquee-ne, nì cachi Pablo xì-né:

—Ndisa, ñà-ndáà nduá nì cachi Espíritu Ìì xí Dios xì xì-ndà sàhana na ní dàcáhàn-yà profeta nani Isaías, vàchi dohó nì cachi-yà xì nècuàchìmà:

²⁶ Cuahán-ní, càhàn-ní xì nècuàchì raza-ní yohó, te dohó cachì-ní xì-né: “Mii-nsiá, cuàhà gá icúmí-nsiâ cunini-nsia, doco mà sàa-nsiâ mànihì ini-nsiâ. Te cuàhà gá icúmí-nsiâ cundehe-nsiá, doco mà cúndáà ndisa ini-nsia”. (Ducán cachì-ní xì nècuàchì raza-ní.)

²⁷ Vàchi nsidaa nèhivì mà, quidámáxìní-nè, na ian ùhì tiacu-nè. Te quidá-né na ian dànácuánì-nè nùù-né, vachi có-cùnì-nè cundehe-né (ichì váha), ni có-cùnì stná-nè cunini-ne, ni có-cùnì stná-nè mànihì ini-nè, ni có-cùnì stná-nè natnahnù-nè ichì yùhù, te ducán nsida víí anima-nè, ni cachi Dios.

²⁸ Pues vichi cunaha-nsiá, sàni nihìtáhvì nèhivì nsidaa gá raza cunini stná-nè razón ndiaha nansa càcu-ne nùù-yá. Te mii-né, ndisa, icúmí-nè cunsihi ini-ne cunini-ne

²⁹ —nì cachi Pablo.

Dandu nècuàchì raza Judea mà, nì caquee nsihi-ne, te nì quesaha-né ndatnúhú fuerte-nè sàhà palabra mà.

Nansa nì quida Pablo na ndiadí-nè vehe-ne ñuu Roma

³⁰ Daaní, inii ùi cuà nìsa à Pablo iin vehe renta (ñuu mà), te dayáha-ne nsidaa nèhivì sàa nùù-né,

³¹ cachítñuhu-ne xì nècuàchìmà sàhà ichì ñuhìví ì xí Dios, vachi libre iá-nè càhàn-nè xì nsidaa nèhivì mà. Ñàyùcàndùá, cuàhà gá nì dàcuàhá-né nècuàchìmà sàhà Stoho-ndà Jesucristu, còò iin ni sadí xì nùù-né.

Ley saa ni nacoo Jesucristu
New Testament in Mixtec, Southern Puebla
(MX:mit:Mixtec, Southern Puebla)

copyright © 1978 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Mixtec, Southern Puebla)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixteco, Sur de Puebla [mit], Mexico

Copyright Information

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Southern Puebla

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

8a6c83d1-922b-5d25-99ec-4724168f3b77